Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین تاغی

PROPERTY OF ACKU 7894

لیکوال

PROPERTY OF ACKU 7894

سعدالدین شپون

۱۳۷۷ ش

PROPERTY OF ARIC Established 1989

ډالیه

د داستان درو اتلانو ته:

*دوکتور محب الله نکته شیرزاد چې د یرې د راتګ اوستنیدو اتکل یې د یرش کاله د مخه کړی و؛

*دوکتور غلام غوث شجاعي (ډاکتر زړور) چې د یرې له یوې ځاپیرې سره لاړ؛

*پوهاند بهاء الدین مجروح (ډاکتر لاروی) چې له یرې سر د پهلوانۍ په حال کې خپلو عزیزانو وپرځاوه.

او

زما مشر ورور اروابنا د منهاج الدین ګهیځ ته چې: هنر لیکل یې رابنوولي دي.

د کتاب پیژندنه:

*د کتاب نوم : شین تاغی

*لیکوال : سعد الدین شپون

*کمپوز : غازی کمپوزنګ سنتر، ګل حاجی پلازه، پیښور

*دچاپ کال : ۱۳۷۷ ش / ۱۹۹۸م

*د چاپ ځای : شرکت پرنتنګ پرس - لاهور

*د چاپ شمیر : ۵۰۰ توکه

*د پشتی طرح د: ژکفر

*سمبالوونکی : دانش کتابخانه

((۱))

لومړی څپرکی

دکرکۍ نه سالنګ رسا سپین ململ و چې تقریبا هوار غوړیدلی و. داوړي دوخت شیلې یې اوس هوارد سپینه مځکه وه او ګړنګونه او ژور خوړونه یې داسې له واورو ډک وو چې دنابلد سړي به زړه غوښتل چې دسړک نه ور کوزشي او چکر پرې ووهي. دواوری ډډې ار تې ورشو آهنګ ایله دوه ځایه مات شوی و. یو دتونل خوله وه چې دکرکۍ نه داسې سرته ورته وه چې بدن یې په سپین کپن پوښلی وي. بل هغه کمر و چې څلور پنځه کیلو متره دتونل کینې خواته دسړک خواته راکړوپ شوی و او په دیواله باندې یې دواورې دتم کیدو ځای نه و او چې به دواورې په شیبو کې وقفه راغله او لمر به شو نو داسې سور بخون ښکاریده لکه دپیغلې مخ چې چارچاپیره ترې سپین ځادر تاوشوی وي.

دادري ورځې کيدې چې زه په شين تاغي کې ګير وم ، بلکه دواړه ګير وو . دبهر سره مې دارتباط وسيلې يوه دلنډې څپې راديو وه اوبله همدا کړکۍ چې ما به دهغې نه ددې هيبتناک چاپيريال ننداره کوله . يوه بله وسيله هم وه چې وروسته به يې بيان کړم . اوس دامشکلات لاکم وو چې يونابللى ميلمه هم راته په بستر کې پروت و . پرون ترماښامه پورې دمړز دبنکوپه اندازه څپولي داسې منظم وريدل لکه چې چا دپلان دمخې وظيفه ورکړې وي .

په لاعلاجه بلاکې نښتى وم . دمخابرې وسيله راسره وه ، مګر دنابللي په مخکې مې دډاکټر زړور سره مخابرې ته زړه نشو ښه کولى. مخابرې ګټه هم نه درلوده . هغوى وسلې غوښتې او هغه زما سره دلته په واورو کې نښتې وې . دمقاومت دښاري پاځون پيل ته شپږ ورځې پاتې وې اوزه به داوسلې څنګه پخپل وخت ور رسوم ؟

دويم څپرکى

شين تاغى زما دګرځنده کورنوم و . په اصل کې لوى ، ټريلر موټر و چې په جرمني کې مې اخيستى و . کليوالو ورباندې دشين تاغي نوم ايښى و چې په فارسي کې يې نيله زاغ بولي ، داوړي اوشولګرومارغه دى چې دسړک دسر دتلفون په مزو کښيني او تغيرږي . چې ملخ يا څمڅوکۍ ويني نو ، لکه باښه پرې راشيوه شي او ايسته يې دځان سره دتلفون دمزي سرته يوسي اوسر په څيرۍ يې ګوړوت کړي. سپينې او آبي ليکې لري.

دشین ټاغي کمالات ډیر و و. د دیواله پورې یې داسې سیټونه وو چې دشپې به دې را کش کړل نو بستر به شو. توشکې، نیالی، کمپلې داټول یې لرل. په لر سر کې یې یو نغری یاداش و چې په گاز چلیده. دگاز څلور ټانکی بهر دموټر په اړخ پورې تینگې وې او یونل ترې نغري ته راغلی و. که یوه به تشه شوه دتنې په وهلو به بله ټانکی چالانه شوه. همدې گاز دشین ټاغي دگرمولو کار هم ورکاوه. د تیلو هم درې ټانکی وې چې اتومات به دیوې په تشیدو بله چالانه شوه. یو یخچال هم و چې په گاز چلیده، داوبو ټانکی دموټر په بام وه خودهغې نه داسې دلیمڅې په شان یو کالی تاوشوی چې په ژمي یې کنگل نه وهي او په اوړي کې یې اوبه لکه دترموز داسې سړې وي.

شین ټاغی ما په جرمنی کې دداسې یوه سیلانـي نه واخیست چې ټولې دنیا ته یې ورکې سفرونه کړي وو او اوس یې پیسې نه لرلې چې خپل ملک، امریکا ته پرې لاړ شي. دشین ټاغي په باډی باندې د آسیا دزیاترو ملکونو ټاپې وې. دنیپال د دالای لاما، دتایلند دطلایي معبد، حتی دبامیانو دبوتانو تصویرونه او پوسترونه هم وو چې دده ویل په کابل کې یې دگرځندوی دد فتر نه اخیستي وو. دې مخکې زه ورپسې دواړه دموټر نه چارچاپیره تاویدو او پوسترونه یې داسې په شوق راښودل او په داسې آب وتاب یې کیسې کولې لکه چې دآسیا په دوره مې بیایي.

په هماغه جرمني کې مې دموټر ټول ماشین او پرزې نوې کړې او

وطن ته روان شوم . د جرمنی نه یوګوسلاویې ته ، بیا بلغاریې او بیا ترکیې ته لاړم . هلته او ګوټ کې د استانبول نه تر ابزان ته او بیا نو د ایران له لارې په دوو هفتو کې افغانستان ته ورسیدم .

کلي ته په رسیدو مې موټر د کاله شا ته ودراوه . بیا نو د کلیوالو وربانديې وارنه و . زه او زما ستړي مشي هیر ده وه . د خارج د تګ نه پخوا مې زیات قدر و او چې به د کابل د علی آباد د روغتون نه په رخصتئ کلي ته راغلم نو د مریضانو به را باندې وار نه و . مګر اوس زه هیروم او بس د موټر ننداري ته به د نژدې ترې کلو خلکو لام جوړ کړی و او حتی د کلي ښځو به هم په دې او هغې بانې خانو نه ور رسول . زما کشر ورور د ځانه د سیلانیانو لا ربنود جوړ کړی و او کرۍ ورځ به یې د موټر کمالات خلکو ته ورښودل . دد نو تقریباً د کورنه کډه وکړه شپه او ورځ به په موټر کې اوسیده او چې نورنه و ، نو آرنهو نه به یې ترې ایستل چې لر بر کلي د دې نه غافل نشي چې مور د اسې یود بلا لرو . خپل سپی یې هم د شپې د تهایر پورې تاړه او د بدو سترګو د شړلو د پارد یې د موټر په بهرنۍ تنده او د ډرایور د واړو خواوو ته تاویزونه وځړول .

مور او پلار مې په ظاهره کې څه نه ویل خو زه پوهیدم چې را باندې په غوسه دي . کشر ورور را ته شیطاني وکړه چې تول وایي چې هلک څلور کاله ورک و او ایله یې دا په شار اوړې بلا د کاله شاته راته ودروله . خدایږو چې زه هم یو څه ترور غوندې شوم چې خلک به ضرور وایي چې د دهقان زوی ګوره او د اسې کونه وازي . زمور خپل د کلي ملا

یو ورځ راته صفا وویل چې یره ډاکټرجانه ، که ددې بلا په ځای دې یو ټراکټور راوستی وی ، یادې والګا راوستې وای ، یو څه خو به مولاس پرې سپک شوی و !

مادځان سره وویل ، اوس خو دکلي دخندا شوې ، کومه چاره یې وکړه . پس ډیره فکره ، یوه ورځ دسباناري په وخت کې ماپه جګ غږ چې ټول یې واوري ، خپل کشر ورور ته وویل ، « زما زړه دی چې یو ځلې د غزني په زیارتونو وګرځم ته راسره ځې ؟ » هغه په ډیر شوق وویل ، « کله روانیږو ؟ » زه هم پخپلې خبرې کې ونښتم ، « درې ورځې پس » . موراو پلار مې یو بل ته ځیر وکتل او پس له چایه هرسړی پخپل کار پسې لاړ.

دشپې مې چې ابا دخپل عادت سره سم دورځې په چارو زما او مور سره مې وغږیده ، شنې چای وڅښلې ، نو پاڅید او لکه دهرې شپې په شان یې وویل ، « ستاسو مرکه خوښه دد خو زه به لاړشم ، خپلې کوټې ته چې وظیفه وکړم » .

مورمې زه تم کړم ، « شیطانه ته خو پوهیدې چې ابا دې په زیارتونو مین دی نو په دې خبرې کې دې څه مطلب و ؟ »

ماورته وموسل ، « ته هم راسره لاړه شه چې داملکونه دربانده وګورم . » هغې وویل ، « ته خو ورځه پلار ته دې ووایه ، ګوندې هغه یې ومني . » زه چې د پلار کوټې ته روانیدم نو په هغه خپله شیطان وزمه خندامې مورته کړه ، « ولې مې کړوې ، زه پوهیږم چې تا او ابا مې لا د وخته دسفر موزې په پښو کړې دي . »

زمونږ د اسفر تقریباً شل شپې و او د اسې ښکاري چې زما مور او پلار چې بې د چکړه موټر ، یابو د سپرلۍ او یبلو پښو نه یې بل قسم مزل نه وکړی په اول ځل د سفر په عیش پوه شول . د مور مې ګازي نغرۍ ډیر خوښ شو چې بې لوګي او دلمدو لرګو دبلولو د سرخوږي نه په لږ شیبه کې یې خواړه برابرول . البته د ګاز چالانول او د انورې خبرې تول زما او قي وروړ کولې .

پلار مې چې په لسهاوو ځلې د آس په سپرلۍ اوکله لاهم پښې یبله دخوګیانو او خان آباد ترمینځ مزلونه کړي وو هم خوشاله و خو په خوله یې څه نه ویل . کله به چې کومې بیشې ته ورسیدو یا مثلاً د درۀ شکاري تنګې ته چې دواړو خواوو ته دغره دیوالونه وو او د سړک دژۍ سره جوخت ، کوز ځپاند سیند بهیده چې او به یې د پاسه شنې لګیدې ، نو بیا به یې خپل جیبي ویشتن ساعت چې حاجي سلطان ورته دحج نه راوړی وراوایست چې ګوندې دلمانځه وخت دی . مګر زه پوهیدم چې ابا مازې دیو آشنا ځای ملاقات کوي . ما به هم موټر ودراوه او ټول به سیند ته ورکوز شوو . ابا به ډیره شیبه په یوه تیږه ناست و او د سیند د غږ مبهار انګازو ته به مراقبه تللی و . دا به اول ځل وچې دډرایور او کلینډر ګوابنونه به نه وو چې «هلئ سپاره شئ»

په لار کې مې پلار راته دخپلو مزلونو کیسې کولې او هغه ځایونه به یې را ښودل چې ده په کې شپه کړې وه ، آس یې له پښو لویدلی یا شیبر شوی و ، ښکار یې کړی و او یا په غلو اوښتی و .

په بل کال ما تجویز وکړ چې د گل سرخ په میله کې مزارشریف ته لاړ شو خو پلار مې ویل چې گل سرخ د زردشتیانو میله ده د نوروز جشن د شریعت له مخې ناروا دی . دهغې په ځای خوگیانو ته لاړو چې زموږ اصلي ټاټوبی دی . پلار مې ماته وویل چې هلته سیالان او تربرونه دي ، په موټر کې به نه ځملو چې بیا پیغورونه رانه کړي .

په دریم کال دشین ټاغي د ټولونه دلوی ازمیښت وار راغی . پلار او مور مې دډیره وخته حج ته لیواله وو او هر کال به مې پلار عریضې ورکولې خو پچه به یې نه ختله . دحاجیانو کاروان به چې روان شو نو پلار او مور به مې دهغوی د راتگ پورې گنگس وو ، مور به مې چې دغوا دلوشلو نه پس راغله ، دوچو شوو اوښکو لاره به یې په مخ ښکاریده او پلار به مې تل دځانه سره بنگیده او کوم شی به یې ویلې ، چې په اول کې ما دسندرې د زمزمې خیال پرې کوه خو یوه ورځ مې کتل چې ابا دځانه سره بنگیږي او په شمله خپلې سترگې وچوي . پوه شوم چې دحج ارمان کوي .

مادوی ته هیڅ ونه ویل خو خپل پلان مې جوړ کړ . پټ مې پاسپورټونه په کندوزکې جوړ کړل ، دموټر ټانکۍ مې په کشر وروړ کې کړې او هله مې دوی ته اعلان وکړ چې ټوله کورنۍ حج ته روان یو . مور مې په ژړا سرشوه ، لاسونه یې آسمان ته ونیول ، « خالقه ، ډېر چاره ووچاره سازه » او بیا یې نو مړی ونښته او مړې مړې اوښکې یې تویولې .

پلار مې چې خبرشو نو لکه همیش چې داحساساتي کیدو په حال کې ده

عادت و ، په بېره د کوره ووت او چې زه شيبه پس ورپسې ورغلم ، گورم چې په باغ کې د منې يو نيالگی پيوندوي . باغ تل زما د پلار د سيالۍ او دل آسايۍ ځای و . په ډېر غم او ډېرې ښادۍ د واړو کې به يې خپل راجبن چاقو ، چې اوس يې تيغ د غونډې ستن په شان نری شوی و راوکيښ ، د نيا لگي پوستکی به يې د زخې په ځای کې څيرې کړ . بيا به يې د پيوند شوې ونې يو نغوړگی يا زخه غوټه کړه او د نيالگي په چاود کې به يې کيښود ، پوټکی به يې بيرته پرې راکش کړ ، پرې شوی ځای به يې ، لکه جراح د توت د پوستکي په ريښکيو وتاړه ، يو څه توره خټه به يې ور پورې وموښله . بيا به يې هره ورځ د هغې معاينه کوله چې د ې نوې زخې نيښ وهلی دی که نه ، پيوند لگيدلی دی که نه .

په دې کال ټوله کورنی حج ته لاړو . په کندهار کې د قادري بس د کاروان سره يو ځای شوو . د هرات نه مشهد او له هغه ځايه د البرز په غرونو ، گرگان ، آمل ، تهران ته ورسيدو د کرمانشاه له لارې د قصر شيرين سرحدې تانې نه د عراق په خاوره کې په کاظمين کې تم شوو چې بغداد ته نژدې دی . بيا نو د خانقين د بندر له لارې اردن ته ننوتلو ، بل تم ځای مو د اردن پايتخت ، عمان و . بيا نو د عربستان شمال لويديځ ساحل ته ورسيدو او په ساحل کې نوددوو ورځو په مزل همداسې جنوب ته روان وو چې مکې مکرمې ته ورسيدو . يوه هفته تگ ، يوه هفته راتگ ، يوه هفته په مکې شريفې او يوه هفته ، بلکه لس ورځې په مدينې منورې کې د پنځوسو لمنځونو د پاره ، مانا څه د پاسه يوه

میاشت مو په دې سفر تیره کړه . داسفر هم په خیریت تیر شو. شین ـ تاغی هیڅ وران نه شو . یو څه تکلیف چې و ، هغه دعبور دمقرراتو او معلم له خواو .

دریم څپرکی

دادشین تاغي دلس کاله پخواکیسه وه . اوس حالات هم بدل شوي وو ، او زما او شین تاغي دواړو ځواني هم پخوالي ته رسیدلې وه . زموږ په کور کې هم پخوانی جوش او خروش نه و. ابا لاړ او ادې هم دهغه ځلوینښتي پوره نه کړه . ماتل دځانه دا پوښتنهٔ کړې چې داڅنگه چل دی چې اکثر که دکاله ښځه مړه شي نو نارینه بله ښځه کوي او که میړه مړشي نو ښځه ورپسې روانه وي. په کور کې زه پاتې وم او کشر ورور او شین ـ تاغی . حالات خو ځکه بدل شول چې کمونستي را غله او ورپسې شورویانو هم په افغانستان برید وکړ . یو دورځ مې کشر ورور دزړه خواله کول ، « لالا ، زه خو مې دمور او پلار پسې ډیر خپه یم خو اوس وایم ښه شو چې هغوی ژوندی نه وو. زما په یاد دي چې تاورته ویل چې ابا راځه دا مځکه خرڅه کړو ، او ننگرهار ته شو ، چې روسان را روان دي او دلته بې کس و کویه یو . ساده گی پلار مې درته په غوسه شو او ویې ویل ، «چې زما سره شرعی قواله وي دچا پلار خودې دامځکه رانه ونیسی ! »

زه وایم ښه شو چې هغوی دابده ورځ ونه لیده. »

کمونستي لا په ښار کې وه او زه او ورور مې په کلي کې په دهقانی بوخت وو خو په زړه کې دواړه سره پوهیدو چې نن دی که سبا دی داځکه په

موږ هم رالویږي. د تاجي زامنو خو څو ځلې زما ورور ته د شین ټاغي پیغورونه ورکړي وو او ویل یې چې په هغې کې ستا ورور د امپریالستانو سره مخابرې کوي او د همدې د پاره یې ډاکټري پرېښې ده. هغه ویل چې ډاکټري خو د پیسو چینه ده نو چې محب الله ډاکټري پرېښوده په کومې بلې لاغورې ماړۍ به اوښتي وي. داوبو او لارې په سر یې هم په موږ پیشروونه او ګواښونه کول، مقصد د پخوانو غوټو او تربګنو په بیا کتولو یې شروع کړې وه.

یوه ورځ چې زه په ښار کې د جمعې د لمانځه نه کلي ته راستون شوم ګورم چې د شین ټاغي نه سور ټاغی جوړ شوی. ورور مې ټول د شاتوتو په شیرې سور رنګ کړی دی. نه هغه پخواني پوسټرونه او څیرې او نقشې وربانده وې او نه یې د ملکونو بیرغونه. زه پوه شوم چې دا د حوادثو سره زما د ورور د مقابلې طریقه وه. چې نور څه نه وي، رنګ خو یې د خلقې وي ؟ ورې ورې پیښې کیدې چې زه پوهیدم چې کړې رابانده تنګیږي. د چاریار د نارو په ځای اوس هورا راغلې وه. بزګرانو به هم هورا ویله خو په معنی یې نه پوهیدل، کله به یې په اشر کې نارې کړې، د خدای په نامه هورا! یا چاریاري هورا! کلو ته د جیپانو تګ راتګ زیات شوی و او خلکو به د مازیګر له لمانځه نه پس د پخوا په شان وشتې او ټوکې نه کولې، بلکه د مایوسۍ او د شک په چوپتیا به یې یو بل ته کتل.

یوه ورځ مې ورور راته کړل چې « ته نور څه، کابل ته، ستا بودن

نور دلته، نه ستا د پاره ښه دی او نه زما د پاره . ما پرېږده چې یو بیسواده سړی یم ، خپله دهقاني به کوم . ته بې هغې هم په کلي کې نه ځایېږې . شین تاغی هم د دې ځای نه ورک کړه . ډیر خلک ور ته گوابنیږي . »

په بله ورځ مې وروردشین تاغي په سمبالولو لگیا شو او زه لاړم په باغ وگرځیدم ، بیا د شولو پټو ته لاړم او ښایسته شیبه مې د هغو دوړو دا تې ننداره کوله چې داوړي د نري شمال سره یې ځنې اچولې او د چنچنو سیلونه تیټ پرې الوتل او دومره لوی او گڼ سیلونه وو چې د شنو شولو په سر تور سیوری ور پسې روان و . په چو په خوله مې د کلي سره چې د ژوند دنیمایي نه زیات کالونه پکې تیر کړي وو خدای پاماني وکړه .

څلورم څپرکی

کابل نظر نورو ښارونو ته یو څه په دې ښه و چې یو څه خت هم زه او شین تاغی پکې لادرکه شوو . درې کاله په کابل کې اوسیدم . کله کله کلي ته ور تلم چې خلک بد گمانه نشي . یو د ورځ ، د پوهنتون استاد ، ډاکټر زرور ، د پوهاند لاروي سره کور ته راغلل او په خبرو خبرو کې یې د ښاري مقاومت د یوې پټې شبکې د جوړیدو زیری راکړ چې دوی یې هم غړي وو . په دې کې د پوهنتون استادان ، د کابل او شین ډنډ د هوایي ډگرونو صاحب منصبان هم شامل وو . ما تعجب کاوه چې ولې ما ته دا خبرې کوي . زما د سیاست سره داول نه جوړه نه وه پس له څو ورځو د پوهنتون د غه استادان بیا راغلل او ایله یې په مقصد پوه شوم . دوی ته زما شین تاغی په کار و . ماور ته ویل چې په دې ټوله نړۍ کې همدا یو

موټرلرم او دانشم درکولی . مگر دوی پخه ایښې وه . نه یوازې یې موټر غوښت، بلکه زه یې هم د ډرایور په حیث غوښتلم. داسې ښکاري چې دوی دډېره وخته په خپل پلان باندې کار کړی و. دوی ویل چې باید د جهاد ابتکار تعلیمیافته وو ته په لاس ورشي. دوی استدلال کاوه چې دکمونیزم او روس په مقابل کې دافغانانو مقاومت عامه پاڅون دی، دظلم او دپردو دیرغل په مقابل کې پاڅون ذی او تقدیر داسې راوستې ده چې افغانان مسلمانان دي، نو دایو دیني جهاد هم دی. دوی ویل چې ملیت او دین په افغانانو کې داسې سره اخښل شوي چې نه سره بیلیږي او دبیلیدو ضرورت یې هم نشته.

زه له آره دخرپ په ځای د ترپ سړی یم . مگر داهسې بیسواده احساساتي خلک نه وو چې مابه په آسانه قانع کړي وای. ټول ډاکټران او ماسټران وو او یو څو تنه منصبداران چې ماته یې دملاقات حق حاصل و ، هغوی ټولو په شوروي او یا امریکا کې ارکان حرب لوستی و . ددوی شفرونه د ډاکټر زړور اختراع وه چې دهگل په فلسفه کې یې د ډاکټرۍ تیسس لیکلی و . ټول فلسفي اصطلاحات ، هغه هم چپي ، لکه تضاد ، پرولیتاریا ، دیالکتیک ، طبقات ، اضداد ، سنتیز او انتی تیز او داسې نور چې یوازې ددوی یو ووړه حلقه پرې پوهیدله او موږ نورو ته یې صرف هغه برخې معلومې وې چې زموږ دکار او فعالیت سره ښا ییدل . په دوو درو هفتو کې مې پام شو چې زه هم تر ستوني ورکې کښیوتی یم .

نور هر څه تیار وو ، فقط دوسلو ضرورت و چې دکابل نه قیام پیل

شي . ماته یې څه نه ویل ، خو داسې پوه شوم چې دځینو قشلو دقوماندانانو سره یې خبره پخه کړې وه . داخبره مابیا وروسته داسمار دغرني غونډ دقوماندان ، روف خان نه په پیښور کې واوریده .داسې ښکاري چې دوی په کار پوه خلک لرل ، ځکه موټر یې یو ځوورځې رانه دجنګلک فابریکې ته بوته ، هلته یې ټول انجن ورنوی کړ ، د شاتوتو رنګ یې ترې وواهه او یو خړ د ډیران رنګ یې ورکړ . هلته چې بسترې وې ، بس یوه یې پریښوده او د درو نورو لاندې یې لوی لوی دلرګو صندوقونه جوړ کړل او په سر یې د پلاستیکو پوښونه ورکړل چې ګویا دسرویس سیټونه شول چې ستر او اخفا یې وشي. رادیو یې مخابره یې لرې کړه او دهغې په ځای یې په زاړه دود دتلګرام یو ماشین په دیوال کې پټ کړ . چې یوه وړه کړکۍ ورخلاصیده ، هغه یې هم دموټر دديوال په شان لیکې لیکې رنګ کړې وه. دخلقیانو سره بیرغونه یې بهر وربانډې ودرول. زیاتې نوشین ټاغي نه و ، سور ټاغي هم نه و ، بلکه خړ ټاغي و چې په ظاهر کې یمن او ډیران رنګه خو په انجن کې یې نوی نوزی راته راووست .

پلان داو چې زه به بیا یو ځلې کلي ته ځم او هلته به دخلقیانو سره لر اوبر کیږم . بیا به نو دخان آباد نه کابل ته راروانیږم او په کیله ګي کې به وسله او یوه نقشه اخلم . لاهم نه پوهیدم چې دچانه به وسله اخلم او څنګه به یې کابل ته رسوم ؟ تر اوسه پورې هم ماته دډاکټر زرور شبکه هسې او تې بوتې او دټوکو ښکاره کیده خو چې یوه بوډا ، چې زما په

خیال ، متقاعد منصبدارو ، څوشپې دښوونځي د شاگرد په شان د تلگرافي مخابرې سبق راکړ دځان سره مې وویل ، محب گله، کښیوتې.

پنځم څپرکی

کیله گی د پلخمري او دوشي تر مینځ یو لوی ډاگ دی چې یوې خواته یې د دوشي سیند او بلې خواته یې تر څو سترگې لگیږي، ډاگ او تیټې شنې غونډۍ دي . هغه دقیر سړک چې کابل ته ځی دا ډاگ تقریباً په نیمایي غوڅوي . په اوړي کې د سیند دلوري بزگران هندوانې راوړي او دسړک په غاړه یې کابل ته د تلونکو مسافرو او توریستانو د پاره خره کوي. داهندوانې چندیانې خوندنه لري مگر خلک یې دلویوالي او ارزان والي لپاره اخلي. د کیله گي یو بل شی چې زما تر اوسه یادیږي هغه یو عجیب شانې ښکارو. خلکو به دلته باښې نیولې او بیا به یې داوریدو دقراره په عربو خرڅولې. زه به چې کله خان آباد ته د تگ په لاره کې دلته راپیښ شوم ، نولیدل به مې چې یو سړی لگیا دی یوه رسۍ په هوا کې چورلوي . دا رسۍ تقریباً دیرش څلویښت متره وه او نه پوهیدم چې دایې څنگه په هوا کړې دد . دنژدې نه مې چې هغه ولیدله نو یو سر ، هماغه سریې چې دسړی په لاس کې و ، نری او هغه بل سر یې پریړ او دروند و او ښکارځن به نیم ساعت په هوا کې تاووله چې تر څو به د کاغذ پران په شان دهغې دروند سر هوا گیر شو.دپړي په هواگیر سرکې دسنیو غونډارۍ و چې په هغې کې لومې وې. دغه دسنۍ غونډارۍ داسې جوړ

شوي و ، لکه مرغۍ ، ګویا باښې به چې ولیده نو د مرغۍ ګمان به یې پرې وکړ او غوټه به یې پرې وکړه بیا به نو د سنیو په وړیو او لومې کې ونښته او سوټه بوټه به کوزه راپریوته .

اوس په کیله ګي کې ، دروسانو د درنو وسلو یوه لویه ډیپو ، څه د مځکې په سر او څه د مځکې لاندې جوړه وه . ماته وظیفه راکړ شوې وه چې د همدې ځای نه به وسله او نقشه کابل ته رسوم .

لوړ مازیګرو چې کیله ګي ته ورسېدم . البته تر هغې د مخه او وروسته هم رسېدلی شوم خو هدایت همداسې و . د سړک غاړو ته هندوانې نه وې ، ځکه چې د جدي میاشت وه ، مګر یو څه د مني ارکاني ختکي لا هم دلته هلته دلۍ وو . دوکان موکان خو بې هغې هم نه و بس دلته هلته د خاورو تېټ دیوالونه دلښلو کوچانو د شپول په شان دیوې ځپرې نه راتاو وو چې داوړي نه پاتې وو او اوس خالي وو . حتی د سر ځپرې یې هم نه وې . مګر په دې لویه دښته کې یو دوکان و چې لا یې هم لوګي له لرې ښکاره کېدل او همدا زما نښه وه . لوړ مازیګر و چې د هغې مخې ته مې برک وواهه . ناڅاپه مې په زړه دویرې برید راغی . که مې وپیژني بیا به څه کړم . دروسانو د استنطاق مې اورېدلی وو ، چې د تیرې نه هم اقرار اخیستی شي . برقي شاکونه خو یو عام شی دی . د یوه خلقی نه مې اوریدلی وو چې ویل یې ، زمونږ شوروي دوستان برقي شاکونه او شکنجې او جبري اعتراف د انساني کرامت نه لرې ګڼي . هغوی داسې پیچکارۍ جوړې کړې چې چا ته یې ورکړي بس ، لکه بلبله خپل ټول حال

وايي . دزړه په تل کې حتی دخپلو کابلي دوستانو نه هم وبړېدم . کیدای شي چې نه مقاومت واو نه بل څه ، بلکه ، صرف د مـادنیولـو د پـاره د ک ، جی ، ب ، دسیسه وه .

شین تاغی مې دسر ک نه چپ یوې خواته ودراوه ، چار قل مې وویلې او په ځان مې چوف کړ ، او په توکل ورکوز شوم.

په رستوران کې مې چې خلکو ورته هوټل وایه دتاکلی قرارة سره سم دزرکې دښوروا فرمایش ورکړ او کښیناستم . بیا نو شنې چای راغلې او ماهم ورته ډډه ووهله . چوکۍ خونه وې خوسره قالینه غوړېدلې وه او داوږدو نیالیچو هر سرته دقالینو بالښتونه وو چې مینځونه یې دبوسو ډک وو . دکوټې په سم نیمایی منځ کې یوه ابدان داره دبیلر نه جوړه شوې بخاري وه ، دکوټې نه یوه وړه کړکۍ شاته پخلنځی ته خلاصه وه ، په داسې ډاگ کې ، دداسې یوه رستوران موجودیت پخپله دحیرانتیا خبره وه .

درې څلور تنه منصبداران هم ناست وو ، چایونه یې څښل او یوه یې چې دفارسی لهجه یې ورد گوته ورته وه ، تهوکې کولې او نورو ورته خندل. زه پوه شوم چې همدلته دکیله گي په اډه کې دروسانو سره کار کوي .

ماښام مهال دوی په خندا خندا لاړل . زه په لمانځه ولاړ وم چې زما نفر چې نوم یې راته دبهادر خان ښودلی و ، چې البته ما په سترگونه ولیدلی راورسید . ما چې سلام وگرځاوه نو ده راته وویل ، ته چېرته و

کیله گی چېرته؟ بیا نو لکه زوړ یار راغی او تر غاړې وتو. د برګړندی په وخت کې په غوږ کې راته وویل «هر څه تیار دي.» بیا سره کښیناستو او په لوړ غږ دواړو داشرارو د ظلمونو او دانقلاب دبریو خبرې کولې، چې درستوران خاوند یې واورې. د جمعې شپه، دجدي دویمه هفته وه خو په کیله گي کې واوره نه وه شروع شوې، بس وچ ساړه وو او هر څوک به چې هوټل ته ننووت له خولې به یې بړاس خوت. هوټلي دوه گیسونه ولگول او کوټه رڼا شوه. په همدې کې درې نور منصبداران هم راغلل او دډوډۍ فرمایش یې ورکړ. یو منصبدار هماغه ټوکمار ورد گ وچې اوس بیا راغی او زه دې خبرې یو څه ترور کړم. هسې هم زه تل په ټوکماررو شکمن یم، او دخندا د ماسک لاندې تېرې زېرې داړې وینم. بده یې لا چې ټوکمار مخامخ ماته راغی او ویې ویل «زلمیه، داخو دې عجب سرویس پیداکړی دی، سپرلۍ دې څه شوې؟» زه پوه شوم چې لومه یې راته غوړولې ده، «صاحبه موټر کابل ته بیایم چې عوارض یې پیداکړي.» مگر ټوکمار نه قانع کېده، «زوروره، په شل دیرشو سپرلیو خو یې ملانه ماتېده، دتیلو پیسې خو به یې ایستلې وې. هسې دې خالي روان کړی دی، یا به سرمایه دار یې او په لړو پیسو دې تاتول نه کیږي.» د استنطاق لهجه مخ په درندېدو وه. په همدې کې بهادر خان مرستې ته راغی او ټوکمار منصبدار ته یې وویل، «محب الله زما میلمه دی، زما دوړکوني دوست دی، ډیر یې مه څوروه، بې هغې یې چرت خپل موټر ته خراب دی.»

داسې راته ښکاره شوه چې ټو کمار د بهادر خان نه په رتبه کې يو څه کوز و ، ځکه نو ، لکه ر ټلی سپی په کونج کونج ، بيرته د رستورانه ووت ، او غيب شو .

بهادر خان بيا راسره کښيناست او د واړو د امپرياليزم او امريکا غندنې ته دوام ورکړ . هر څومره چې تياره کېده د منصبدارانو جوپې زياتېدې . يوه جوپه د روسی منصبدارانو پنځه کسيزه ډله هم وه . دوی هم د نورو په شان په توشکو کښيناستل مگر چې له يوه نه چې ازبک راته ښکاره شو ، ټولو پښې غځولې وې . هو ټلي ، لکه چې د دوی د جمعې د شپې د بانډار سره روږدی وي ، بې پوښتنې د پخلنځی نه د سره کړو زرکانو د يوه لوی پتنوس سره راغی او هر يوه ته يې په يوه ټيمی پتنوس کې يو زرک او يوه گرده توده ډوډۍ کېښوده . يو روسی افسر چې هم په ونه د نورو نه ټيټ و او هم ښايی په رتبه کې ، د سرجی کوټ له لويو جيبونو نه د ووډکا بوتلونه ايستل او د هر يوه مخې ته يې کېښودل .

غير له بهادر خان نه نور افغاني منصبداران د روسانو د راتگ سره ، لکه هلکان چې د مشرانو نه لار چپوی ، يو يو د هو ټل نه ووتل .

بهادرخان هم روسانو ته عسکري احترام په ځای کړ . د هغوی مشر ، يو د نگ او خيټو افسر ، ورته ومو سل .

بهادرخان په روسي ژبه روسي منصبدار ته څه وويل او هغه سر ، د هو په علامه ټيټ وپاس و ښوراوه . بهادرخان هوټلي ته اشاره وکړه او هغه يوه پلاستيکي لوله د يوې کڅوړې سره راوړله . پلاستيکي لوله يې

ویړه کړه ، دشطرنج تختــه وه او په کـڅوړه کې یې دانې . دواړو سره واونلې .

ټول کارونه دهماغه پلان له مخې کېدل چې په کابل کې راته جوړ شوی و او ما لکه روبات ، مصنوعی ماشین ، قدم په قدم تعقیباوه . ددغه پلان اصلي طراح ډاکټر زرور . ښه مې یادیږي چې راتګ نه یوه ورځ دمخه دروژې په ماښام دیوې کڅوړې خرماسره راغی او دروژه ماتې نه پس یې ماته په خندا وویل ، « هلکه ته درې صفتونه لرې . یودې موټر دی او بل دې شطرنج او دا دواړه موږ ته اوس حاضر په کار دي . » ماوویل ، « چې دریم صفت مې څه دی ؟ » ده وویل ، « دابه ، که ژوندو ، یوه ورځ درته ووایم . » دشطرنج خبره یې رښتیا کوله . په دې کال زه ملي قهرمان شوی وم او دداسې تکړه لوبغاړو نه مې لوبه وګټله ، لکه سیدحمیدالله پاچا ، ګران او حاجی سرمعلم .

بهادرخان هم په شطرنج کې بدو کی نه و . زما په خیال په روسیه کې یې تحصیل کړی و او هماغلته یې زده کړی و . دکابل دمقاومت مرکز هم دده په دې کمال خبر و .

لوبه نیم ساعت روانه وه ، که څه هم چې دده هدایت داو چې ژر مات شي ، مګر ډېر کوشش یې کاوه چې لوبه وګټي . یابه یې زما زور ازمییه چې روسان مې جدی چلنج وګڼي ، دلوبې په مینځ کې یې وزیر زما دآس دخور لاندې کړ ، پس دډېر فکره مې پام شو چې که وزیر واخلم نو دپیل په کشت ماتیږم . ماوزیر وانه خیست او بهادر راته وموسل او ګویا زما

مهارت يې منظور کړ . داسې راته ښکاره شوه چې د روسانو هم موړ ته پام شوی او لویه یې دستر ګو له ګوټ نه څارله . بهادر خان مات شو . دلوبې په آخر کې دهغوی مشر ، خیته ور قوماندان ، راغی ، کوز تختې ته یې وکتل او بیا یې بهادر خان ته په روسي څه وویل ، « کپتان صاحب غواړي چې ستا سره شطرنج وکړي . » کپتان صاحب ته وو ایه چې مننه ، مګر زه همدا نن شپه کابل ته روان یم ، ځکه هوامخ په خرابېدو ده او سالنګ په وړاندې دی . دموټر هم خوند نشته »

کپتان په زوره وخندل ، « بس موټر به دې بهادر خان په ورکشاپ کې درته جوړ کړي . » ما وویل ، « ښه دی ، یو څو بساطه به سره وکړو ، بیا شپه په شپه رخصتیږم . » کپتان راسره ومنله ، بهادر خان ته یې څه هدایت ورکړ . هغه دموټر کلي دمانه واخیسته او له هوټل نه ووت. کپتان دنورو روسي منصبدارانو سلامونه ومنل ، زه یې ترلاس ونیولم او دهوټل نه بهر تیارې ته ووتلو . خپل جیپ ته یې بوتلم .

دکیله ګۍ ددښتې نه اوس داغزنو سیمانو کړۍ راتاوده . یوه نرۍ لارچې زموږ جیپ پرې روان و ، هم داغزنو سیمانو د دوو دیوالونو تر مینځ تېرېده ، مګر داسیمونه په کتارو پورې نښتي وو حال داچې ددښتې نه چاپېر سیمونه دښامار په شان کړۍ کړۍ پراته وو او اورېدلي مې دي چې برقي جریان پکې ځغلېدلی و چې څوک دهغې غوڅولو ته زړه ښه نه کړي . هره خواقوي روښني اندازو نه او دسیمانو بهرنۍ خواته ماینونه ښخ وو .

دکپتان کوټه هم دشين تاغي په شان يو تېلرو ، يو بستر يوې خواته ، يو ميز او دوه څوکۍ بلې خواته ديوال ته تکيه ، يوه کړکۍ چې خدازه خلاصېده اوکه نه ، يو بې شېټه گروپ دميز په سر ځړېده .

دميز په سرد کپتان دشطرنج تخته دړنگو بنگو دانو سره غوړېدلې پرته وه . کپتان دالمارۍ نه دکنياکو نيم ډک بوتل د دوو گيلاسونو سره راواخيست، يو گيلاس يې ماته ونيو خو مامعذرت وغوښت او غوښتل مې چې ووايم چې ډاکټر منع کړی يم . خو ماته روسي نه راتله او روس ته پښتو . ماوې خپله انگريزی به ورياندې وازمييم . دی موسک شو او په داسې انگريزي چې روسي پکې گډه وه وويل، « داځنگه ډاکټر دی چې بهادرخان يې هم منع کړی دی » بيا يې پاس وکتل ،« هغه خو به نه ښيې چې پاس په آسمان کې ناست دی ؟ » زه غلی شوم ده يو گيلاس کنياک په يوه ساگړوت کړل. بل گيلاس يې ډک کړ او شطرنج ته راسره کښيناست . تخته يې واړوله چې سپينې دانې او اول حرکت زما شي، گويا دشطرنج ادب يې په ځای کړ. خو ما وويل چې سره شکېلويه يې .

په اوله لوبه کې دواړو ، لکه جنگي چرگانو ، يو دبل زور ازمييه او تعرضي حملې مو نه کولې اولوبه مساوي شوه . دويمه هم چارگوټ شوه .

په دريمې کې ماد وزير او دوزير د پيل پياده گان دوه خانې وړاندې کړل او گويا دوزير گمبيت مې وکړ.

يو پياده مې مفت ورکړ او پوهېدم چې که دی يې واخلي نو بيا به دلوبې تر آخره دهمدې پياده په ساتنه بوخت وي او په همدې همدې کې

به ما ټول سپاره لوبې ته ورګډ کړي وي . اوبیا نو دی دحتمي مات سره مخامخ و . مګر د پیاده همداسې پریښودل هم ښه نه دي . کپتان همدا کار وکړ په لومه کې ونښت او پیاده یې نه یوازې واخیست ، بلکه د هغې دساتلو تکل یې هم کاوه . ډیر ژر مې مات کړ . دریمه لوبه ده وګټله او دڅلرمې لوبې دخوچالونو نه وروسته سره پاڅید او د کنیاکو ګیلاس یې داسې تر خولې ډک کړ چې دبوتل وروستي سور بخون څاڅکي یې پکې څنڅول . همداسې ولاړ و او تختې ته یې کتل او په عادي لهجه یې وویل ، «فکر کوئ چې ستاسې مجاهدین به یې وګټي ؟ » ما په تعجب ورته پاس وکتل - سړی په جدیت کې موسک و . ما وویل ، «اشرار ښیې ؟ » ده په هماغه موسکا وویل ، «اشرار دي ، که مجاهدین که دښمن او که میتیژنیک ، که باسمه چي ، زما په مقصد پوهیږې! » ما چې لا هم زنه په دواړو لاسو تکیه کړې او دخپل چال په فکر کې وم ، ناڅاپه مې پام شو چې روسی جدي خبرې کوي . مګر ما بیا هم په بیطرفه لهجه وویل ، «دوسلو خبره ده . جنګ په وسلو کیږي . اشرار خوستاسو په لسمه برخه وسلې هم نه لري » روس د ګیلاس نه غوړپ تیر کړ او په غوسه ناکه لهجه یې وویل ، « چټیات به نه سره وایو . وسله جنګ نه ګټي. په وسلو کې موږ د هټلر دمقابلې نه وو ، خو کوکارې مو ورنه وایستلې . دجنګ ګټه او بایلات په نورو شیانو پورې دی . » داځلې زه ورته موسک شوم «مثلا ایډیالوژي ؟ » روس نور هم په غوسه شو ، «دا غلطه خبره ده چې ګوندې زموږ ایډیالوژی په نازیانو بروه نو څکه مو جنګ وګاټه . حتی

ستالين هم په دې پوهيده او خلک يې د کمونيزم په ځای په مورو وطن ، په روسيې را ټول کړل . »

روسی غلی شو . نه پوهيدم چې ولې يې تر اوسه خوله دومره کاواکه وه . بير ته شطرنج ته کښيناست او زه د دفعې چال لا ړم . بيا نو ډير وخت په همدې لوبې لګيا وو . په آخر کې لوبه مساوی شوه . عجيبه ده چې لويان هم د ماشومانو په څير د لوبې په ګټلو خوشاليږي . روسی پوهيده چې ما په لوی لاس ګټلې لوبه مساوي کړه مګر بيا هم خوشاله و . روسی کښيناست او سريې دومره را ټيټ کړ چې د الکولو بوی يې زما تر سپږمو رسيده . په ټيټ غږيې وويل ، « زما پلار د ستالينګراډ په جګړه کې منصبدار و او بيا وروسته همدې ستالين د يوې دسيسې په نامه اعدام کړ . »

ما ويل ، « د تاسف خبره ده . »

ده غلی کړم ، « داسې په سلهاوو منصبداران يې وژلې دي ، په کوم يوه به يې سړی تاسف وکړي . مطلب مې دا و چې ته پوه شې چې زه ولې ستاسو د مقاومت سره خواخوږي لرم . » بيا يې نوسر د تاسف په علامې وښوراوه ، « عجيبه ده چې د قهرمان منصبدار زوی ، اوس د ميتيژنيک سره خواخوږي لري . » د جيب نه يې يوه ښه را وايستله او يو کوټ کوټ فوټو يې را وښودله « دا مې ښځه ده ، دا مې زوی دی يوري او دغه مې لور ده ، لارا . د مسکو په اپارتمان کې اوسي . »

زه همداسې غلی ناست وم او نه مې غوښتل چې داسې کومه خبره

وکړم چې که ثبت شي نو داعدام سند به مې شي. زه دروسي نه څه چې بهادرخان نه هم وېرېدم او لاهم دهغه تورکمار منصبدار په فکر کې وم چې څه دسیسې به یې راته سازې کړې وي. عکس یې بیرته په بټوه کې کېښوده او لکه زما په زړه چې خبروي ، وې ویل ، « بهادرخان زما دوست دی. ماوده شپې شپې بحثونه ورباندې کړي. دواړه منصبداران یو او بل په درد پوهېږو. دلوګر په کاریز کې چې کپتان الیګ خرخردین زهر وپاشل ، دبهادرخان کورنۍ هم دنورو سره په کې کسکر شوه. »

په کابل کې ماته صرف دومره ویل شوي وو چې یو ناراضي روسی منصبدار دی چې ستاسره به مرسته وکړي ، مګر دایې هم ویلي وو چې شل زره ډالره غواړي. ما ناراضیتوب او شل زره ډالره یوله بله پخلاکولی نه شول. که ناراضي دی نو پیسې ولې غواړي؟ کپتان منتظر و چې زه څه ووایم خو زه تکنی او سرېداله وم ، په اول ځل مې یوه وطن پلورونکي ته کتل. خوده زما په ساده توب دجادوګر په شان دشیطنت خندا وکړه ، « زه ستا په تکنی توب هم پوهېږم. بس را وې شمېره. » ما هم دکوټ استر وشلاوه او د ډالرو پلاستیکي کڅوړه مې ترې راوایسته ، د شطرنج په تخته مې وغورځوله. کپتان بې دهغې دشمیرلو نه کڅوړه لکه چې تلي یې پاس واچوله او په بل لاس یې ونیوله او دبسترې لاندې ننه ایستله. نور نو نه ده خبرې وکړې او نه ما او په کې ځایېدل هم نه. په جیب کې یې هوټل ته راوستلم. بهادرخان چې بهر ولاړو. دموټر کلی راکړه او دروسي منصبدار سره یو ځای بې دخدای

پامانۍ دشپې تیاره کې غیب شول . زه دویرې ریږدېدم ، ځکه چې که څه توطئه یې جوړه کړې وه نو همدا یې وخت و چې دوسلو سره مې ونیسي.
موټر مې چالان کړ ، برقونه مې ولګول او سړک ته مې مخ په کابل سم کړ، هیڅوک مې مخې ته نه ودرېدلی . اکسلیټر ته مې پښه اړم کړه او مخ په دوشي مې را خپلې کړې . موټر دروند کېده ، پوه شوم چې دکیله ګي جبه خانه یې پکې رابار کړې ده . ښه و چې دجنګلک په فابریکه کې یې دموټر کمانۍ هم دبلې کړې وې . مافکر نه کاوه چې دمقاومت چلوونکي به دومره هوښیار وي او په زړه کې خوشاله شوم.
سهار مهال خنجان ته ورسېدم دلړو یوه ترخه ګرده له په وړاندې دسالنګ دپاسه لېدل کېده . هماغلته مې دنورو موټروانانو سره په چایخانه کې سېناری وکړ اوځینو نه مې چې دکابل نه په سالنګ راتېر شوي وو، دسړک دحال احوال پوښتنه وکړه . ټولو دتګ نه منع کړم. ، مګر ما ویل چې زه خو پرې ورځم. یوه موټروان وویل ، « دتانه مخکې یو بل سرویس هم پاس لاړ او زما نصیحت یې وانه ورېد ، خوکه نابلد ډرایور داکار وکړي ګیله هم ترې نشته، ته خو ماڅو ځلې په همدې لارې لېدلې یې .
په هغه بل سرویس کې خو سپرلۍ وې، کلینر ورسره و. تاسره هیڅوک نشته. » چې پوه شو چې زه نه ایساریږم خپل کلینر ته یې وویل چې زما دموټر په ټیرونو کې ځنځیرونه واچوي. مګر ما ځنځیر نه درلود . نوبیا موټروان په کاکه ګۍ خپل ځنځیرونه راکړل او چې ماد پیسو تجویز وکړ ، هغه راته په غوسه غوندې شو او وې ویل « ته چې دومره لیونی یې

چې په دې ورځ په سالنګ تېرېږي نو زه داسې د ووس در ته ښکاره شوم چې پيسې به اخلم ؟ » کلينر ته يې ويل « هلکه يو بيل هم ورکړه چې هلته بيا خپل قبر وربانديې وکني. » بيا يې نوماته سترګه وټومبله ، « دامې هسې ټوکه کوله ، د سالنګ ليوان تاکله خښيدو ته پرېږدي. » څه وچه ډوډۍ او چاى بوره مې د څو سرو کړو زرکانو سره احتياطي د ځانه سره واخيستل او روان شوم.

شپږم څپرکی

چې د وشاخ ته ورسېدم ګورم چې هغه بل سرويس په پيچو موکې زګيروى کوي او مخ په تونل روان دی. کلينر د نهه پنج په اوږو پلی ورپسې روان و او چې هوارې ته به شو د يخنۍ د لاسه به ور وخوت، لکه چې د ګرده لې نه د مخه روان شوى و او اوس نشول ستنېدلی. واوره پيل شوې وه او شمال د زګيرويو سره په دره کې انګازې کولې او واورې يې کله د سرک په سر او کله کوز درې ته دوړولې. د ليد فاصله هم څو مترونو ته راکمه شوه. د موټر برف پاکونه او چراغونه مې چا لان کړل او د ميرې په يون ورپسې روان شوم. سرويس ته ورسېدم خو د ډاره ترې مخکې کېدلې نه شوم چې د مخې نه به موټر راشي او سرک بې هغې هم نرى و. واوره د ګرده لې نه په څپولو بدله شوې وه داسې چې د هغه بل سرويس د ارابو منډ، څو زه وررسېدم، په واورو کې پټ و. سرويس څو ځايه شاته راوښوييد خو کلينر د نهه پنج راټينګ کړ. ما هم خپله فاصله ساتله. په لار ګې روسانو په هغو ځايونو کې چې د واورې د راشې د

ښویېدو خطره وه د سړک په سر دا لانو نه جوړ کړي دي چې واوره د غره نه د دالان په سر همداسې کوز درې ته وښویېږي.

دریم دالان ته چې ورسېدم زما وړاندې سرویس چې ایله لس متره به لرې وو، تری تم شو. ما موټر ودراوه او کوز شوم. هر څه چې مې سترګې غړولې سرویس نه ښکاره کېده، د واورو طوفان او شمال هر کار ناشونی کړی و. د دالان لاندې ځای لا تور و او زه دوه زړی وم چې ترې ووزم که نه. مګر د سرویس تري تم کېدو وسوسه رااچولې وه. په همدې کې مې د لرې ځایه یو غږ واورېد. بیا مې هم د دالان نه هر څومره سترګې خښې کړې، غیر له سپینو واورو بل څه نه ښکاره کېدل. زیاتی بیصبره شوم خو د سالنګ دواورې مې اورېدلې وو چې ډیر خلک، حتی کلینران، چې یو څو قدمه د موټر نه لرې شوي دي، بیا یې لار نه ده موندلې. د دالان نه بهر واوره تر زنګانه رسیدلې وه او وریالا په زور کې وه. یو ناڅاپه مې د شین تاغي تول باکس ته پام شو چې هلته یوه اوږده رسۍ هم کړۍ کړۍ پرته وه. وېرېدیم چې د جنګلک د ورکشاپ خلکو او یا بهادر خان به هغه بیځایه کړې وي، خو چې مې تول باکس خلاص کړ، پړی هما غسې کړۍ کړۍ پروت و. د هغې یو سر مې د شین تاغي د وریورې او بل د ملا پورې ټینګ کړ، د بوتل غوټه مې وروا چوله او د دالان نه د غږ په لوري ووتلم. موزې مې نه وې او ایله بیله مې بوټان د واورو لاندې په پښو کې ټینګولی شول. په واورو کې روان وم او ډېر وېرېدم چې د سړک نه کوز درې ته ونه رغړم، ځکه چې سړک د غیر

سر ک نه چندانې نه پېژندل کېده. يو څو متره لا نه وم تللی چې بيا عېر راغی، په احتياط مې ځان د سر ک څنډې ته ورساوه او کوز مې درې ته کتل، گورم چې، لکه مور به چې د هلکتوب په وخت کې په تشت، پتنوس، او کله لا هم هسې په کو نوړی د واورې د پاسه ښويندئ کولې، يو وړو کی کنډو کوز ښوېدلی. ډېر لرې يو تور شی ښکاری. زه پوه شوم چې سرويس کوز خطا شوی. پړی دومره اوږد نه و چې زه ور کوز شوی وای او که وای هم زه بيا څه د تورې بنگړی وم چې توليې سپرلی به مې راخيژولې وای. په همدې فکر کې وم چې يو وړو کی تور شی ترستر گو شو چې پاس راخيژي. چې نژدې شو نو گورم چې بنيادم دی او په خاپوړو راځي. ما ورغږ کړ چې وريب مه ځه، په ښی خواته راځه، مه وار خطا کيږه. کتل مې چې په رښتيا يې لار زما خواته کږه کړه، خو رفتار يې شيبه په شيبه سستېده او په هر څو قدمه کې به يې دمه کوله. ما هم تر هغې چې پړی رسېده ځان کوز وروڅکاوه. چې څو قدمې ته وررسيدم، نور نو هغه له حاله لويدلی و او پس د ډيرې اوږدې د مې چې نژدې د نوې واورې لاندې پټ شوی و، په خاپوړو يو څو گامه نور هم پاس راغی. ما لاس وراوږد کړ او لستونی يې په لاس راغی. کش مې کوده او بيا مې نو پړی د هغه نه هم چاپير کړ او په مدار مدار پاس راختو. د پړي د شليدو وېره هم راسره وه، ځکه همدا زموږ د ژوند يوازينی مزی و. د همدې پړي په زور سر ک ته چې اوس واوره تر نامه رسيده راوختلو او د څو ځلې د مې نه پس دالان ته ورسيدو. په غېږ کې مې شين تاغی ته وخيژ اوه.

هغه مې په بستر واچاوه او بیا مې یې چې د سر او پښتونه واورې پاکې کړې پام مې شو چې ښځه وه.

اووم څپرکی

غاښونه یې د یخنۍ نه سره لګیدل. اول کار چې ماوکړ، د بسترې نه مې قدیفه راواخیسته او ددې د بستر مخې ته مې پرده کړه. د ځان سره مې ویل، زوی یې مړ کړې، په دې حال هم ستر. بیا مې د بکس نه لویه تولیه راواخیسته او د پردې نه شا ته مې دې ته ورکړه «واخله، اول خپلې جامې وباسه، چې تولې خیشتې دي. په دې باندې ځان وچ کړه.» بیا مې نو خپل پاک کمیس او پرتوګ د بکس نه واخیستل «بیا نو همدا جامې واچوه.» ناڅاپه مې پام شو چې د ښځې به پښتو نه وي زده، خو بیا مې ویل، تکه توره بلا ورپسې. شیبه پس راوو تله، خو د سړونه ریږدیده. کمپله مې ترې تاو کړه او ورته و مې ویل «اوس ګرځه، چکروهه، چې لړ وینه دې په رګونو کې و غړیږي، مګر هغه د چکر څه چې د دریدو لا نه وه. ځان یې په بستر کې واچاوه او لنډه لنډه سایې ایستله او ریږدیده. د پلار نه مې اوریدلي وو چې د کوم کو چي کیسه یې کوله چې همداسې یخ وهلی و او خلکو په لیمڅي کې تاو کړ او په مځکه یې داسې رغړاوه لکه غړه که چې ښځې موښي. ایله یې په رګونو کې وینه وڅغلیده. پلار مې ویل په داسې وخت کې د ژوند علامه دا ده چې د وجود سوی شروع شي، ځکه پخوا هر څه کرخت وي. بو خبرداری دا و چې بنده خوب ته پرې نږدي. ما هم همداسې په کمپله کې تاو د موټر په

غولی واچوله او د غړه کې شاربل مې پيل کړل. ورو ورو مې کټل چې د نجلۍ سارا شکل آرامه او منظمه کيږي. د پلار د نصيحت سره سم ما هم تر هغې شاربله چې د سوي زګيروي يې وختل.

بيا مې په کټ واچوله چې آرام وکړي. د هغې د لاس او پښو سوي شروع شوي وو او ژړل يې. څو ځلې مې زړه وکړ چې پښې يې کښيکاږم، خو بيا به لاس نيولی شوم. د شين ټاغي په نغري باندې يو لوی چايجوش و. هغه مې د اوبو نه ډک کړ او به مې تودې کړې او په يوه کاسه کې مې اول د نجلۍ په پښو سرې او بيا واچولې او بيا مې ورو ورو تودې او به پرې تويولې. زه هم نه پوهيدم. پخوا هيڅکله د داسې حالت سره نه وم مخامخ شوی، څه مې چې په پوهنځي کې لوستي او اوريدلي وو هماغه مې کول. نور شي خونه و، تينګ سور چای مې په کاشوغه غوړپ غوړپ ورکاوه او دې ته يې هم لکه چې خوندور کړی و، چې زه به لږ ځنډ شوم نو د چای پيالې ته به يې سترګې کږې وې. د بهترۍ يوه علامه دا هم وه چې لر او بر يې د شين ټاغي چوکيو، کړکۍ، نغري او نورو سامانونو ته وکتل او بيا يې زه هم په سترګو وتللم. ما ورته وويل «ته نو اوس کرار آرام وکړه او زه يو ځلې بهر وځم».

رسۍ مې را واخيسته چې ګوندې يوه ستوې يې کړم چې لږه اوږده شي. همداسې مې يوه ستوې کوله او تر ملامې تاوولَه دا کار مې وکړ خو ويريدم چې اوس به نو پړی او مړی اوسست شي. يو سر مې بيا ټينګ په وريورې و تاړه او بهر ته شوم. واوره لا د پخوا په شان په زور کې وه. د

برنډې نه ووتلم او په خپل اټکل مې ځان هغه ځای ته ورساوه چې سرویس
ترې ښوییدلی و. واورې هر څه پټ کړي وو. په توکل مې لاندې ښوییدل
شروع کړل او تر هغې تلم چې زیاتې نو پړې ترنځ شو. هره خوامې وکتل،
خو د سرویس درک نه و. غږ مې وکړ، خو چو په چو پیا وه او یوازینی غږ
دواورې شرنګی و. ښایسته شیبه ودریدم چې ګوندی کوم تور ځای
صحیح کړم، هیڅ شی نه و. زه هم یخني وارخطا کړم. بیرته مې قدم په
قدم ځان پاس راوڅکاوه او د پړي د شلیدو ویرې پسې واخیستم، ختل
مې نور هم سو که کړل، هسې نه چې وښوییږم او په مزي زور راشي. چې
پاس وختم نو داسې وم، لکه د واورې ځیره چې مور ماشومانو جوړوله او
د پوزې په ځای مو ګازره یا د جوارو توکه په مخ ورخښوله. په برنډه کې
مې کالي ټک وهل، خو پښو مې لکه چې اورېې اخیستی وي، سوی
کاوه. په تادۍ مې د موټر د څنګ نه د هغه آنټي د برنډې نه بهر خواته
راکش کړ چې د کانکریټ نه بهر ووځي او په بیړه موټر ته وختلم. ښځه په
بستر کې وه. زرمې لږ اوبه وایشولې او سره پیاله مې په لاس کې د ټکور
په شان ښه لګیده. د چای سره لږ سړی وزمه شوم. د شین ټاغي د ننه هوا
تیاره کیده او د موټر کړکۍ هم بړاس نیولې وه.

ښځې سترګې پرانستلې او وچته کښیناسته. ما ورته وویل، «ته
کومه ژبه کوې؟ کدام زبان یاد داری؟» هغې په کمزورې موسکا وویل،
«پښتو» ماوویل، «ښه نو زما خبره په غور واوره! زه لاړم، کوشش مې
وکړ، د سرویس پته ونه لګیده، لکه چې واورې پټه کړې ده، څوک مې

ژوندي بیا نه موندل. » هغې سر وښوراوه او نور څه یې و نه ویل. ما دوام ورکړ، « خبره ورانه ده او که دا برنډه نه وای زه او ته به هم ختم وو. نو داسې به وکړو چې خدای یې کوي. » هغه منتظره وه چې زه ورته خپل پلان ووایم، خو ما کوم زیری نه درلود او ومې ویل « اول خو دا چې مور اوس ژوندي یو او تر څو دا برنډه نړیدلې نه وي غیر د یخنۍ او لوږې نه بل خطر نشته. یو څه شیان خو دلته راسره شته، نغری هم لرو او اوبه هم. د موټر تودولو چل هم راځي خو خدازده مور به څو ورځې، یا څو هفتې دلته نښتي یو، دومره تیل نشته چې بخارۍ چالانه کړو. بس په همدې یوې برستنې او کمپلې به گوزاره کوو او گورو به چې خدای څه کوي. » ما لاخبره خلاصه کړې نه وه چې دا خوب وړې وه. د موټر هوا په څو ځلې خلاصولو او تړلو د یخچال په شان سړه شوې وه او ماچکر وهل شروع کړل. چې پوره اته بجې شوې نو د دیوال نه مې د مخابرې ماشین راوښکه او میزته کښیناستم. د څو اشارو نه پس د هغې خوانه ځواب راغی.

« چیرته یې، مور درپسې خپه یو »

« په واورو کې گیریم، در ختلی نشم. »

« مور هم ویریدو. بیا به سره گورو. »

« سره گورو به »

زه پوه شوم چې درې ساعته پس بیا بل هدایت راکوي. ماشینگی مې بیرته په دیوال کې پټ کړ. ښځې په کرار کرار ساراښکله. ځیر مې ورته وکتل چې دا به څوک وي. بالاپوش او پتلون خوېې د کلیو د ښځو

نه‌و. په رنګ بدو کې نه‌وه. اوږدې تورې څڼې یې لاخیشتې او خورې
ورې پرتې وې. اوږده تور بانه یې د غنم رنګي مخ او جګې پوزې سره
جوړېدل. وروځې یې، لکه چې په نوسي لیندۍ کړې وې، د سترګو خواته
پرېږې او بلې خواته نرۍ.

لاسونه مې د سړو د زوره سره سرویل او په غوسه‌وم چې یو بسترو،
هغه هم دې ښاري شیشکې رانه‌واخیست.

پوره په یوولسو بجو د مخابرې شرهار شو. زرمې ماشین
راوکیښ. ډاکتر زړورو.

«د شین ټاغي مخه بیرته ګرځولی شې؟»

«کوشش خو به وکړم، چې لږه رڼا شي.»

«بس بیرته کوز شه، په هغه زړه لار راشه.»

«هلته هم د شیبرنه سر کې د شنبل تنګی دی چې په اوړي کې هم
کنګل وي.»

«شیبر ته مه ځه، په دواب میخ زرین کې، به زمو، سړي درته ولا
وي.»

«یو میلمه هم لرم.»

«ناممکنه ده.»

«بس دواورو د مینځه راووت.»

«رخصت یې کړه.»

«نه کیږي. سیا سره ده.»

«سیاسره څه مرگ غواړي؟»

«بس دواورو نه راووتله. موټر یې اوښتی و.»

«رخصت یې کړه، امر دی»

«نه کیږي.»

«مه خو ګیانۍ کیږه، ختمه یې کړه، امر دی. په دو آب کې به سره خبر شو»

مخابره هم ختمه شوه. ماشین مې ځای په ځای کړ. ډیره شیبه د سړو له لاسه په موټر کې لړ او بر ګرځیدم. د پښو ګوتو مې سوی کاوه. ناڅاپه ښځه په بستر کې کښیناسته، لړ او بریې وکتل، په لوړ غږ یې ناري کړې «زه چیرته یم؟» ما وویل، «آرامه شه. ته په سالنګ کې، په موټر کې په بستر کې یې.» په چرت کې لاړه او بیا یې ځان راټول کړ او بیرته پریوته، خو چې ما ته یې وکتل چې ولاړ یم نو وې ویل «بل بستر نشته؟»

ما وویل «نه، د شپې هم څه نه دي پاتې، څمله.» هغه پریوته خو څو شیبې پس بیرته راپاڅیده او په نرۍ موسکایی وویل، «په دې بستر کې خو دواړه ځاییږو؟» ما د شرمه ورته نور کتلی نه شو شامې ور واړو له، «چه ستا خوب پوره شي، بیا به زه سره ولګوم.»

سهار مهال واوره ودریده. ما چای دم کړ، یو څه وچې شودې وې هغه مې ورګډې کړې، وچه ډوډۍ مې چې راوړې وه اوس داسې کلکه او ګګړه وه، لکه داریا. هغه مې په نغري تاوده کړه. ښځه هم زما په ښکالو

راکښیناسته او د کوځیو په چوتي کولو یې شروع وکړه. هغې ته مې د شو دوچای او یوه ډوډۍ بستر ته ورووړه. او ما نغري ته هم ځان گرماوه او هم مې سبناری کاوه. وروسته راپاڅیده او د سیلانیانو په دود په نغري و گرځیده، د کړکۍ نه یې بهر دواورو او پرقنده لمر ننداره وکړه. بیا یې ماته وکتل او په خندایې وویل، «اوس نو ستا د خوب وار دی.» ما نور ست ته ونه کتل او بستر ته وختم.

مازیگر مهال مې کوشش وکړ چې د موټر مخه کوز پلو واړوم، خو په برنډه کې دلته هلته باد واوره دلۍ کړې وه او کنگل شوې وه چې د بیل زور هم چندانې وربانډې نه رسیده. په شوا خون مې ترمانبامه یو څه مځکه توره کړه خو بیا مې خپلې بې عقلۍ ته پام شو چې که مخه یې راوگرځوم بیا هم د برنډې نه بهر لر اوبر په سرک ترنامه واورې پرتې دي او چیرته موټر وربانډې تلی شی؟ چې موټر ته وختلم نو د سره کړې زرک بوی و. دا زما وروستی زرک و. ښځې هر څه تیار کړې وو او دواړو په کراره او په اشتها وخوړل. د چای په وخت کس مې هغه پوښتنې شروع کړې چې په زړه کې مې یې غمباده جوړه کړې وه.

«اوس خو په یوه قفس کې لویدلي یو، نو څه دې ویل چې یو بل وپیژنو؟»

«تاوار راباندې پرومبی کړ. ما هم همدا غوښتل. زه به د ځانه درته ووایم. نوم مې دی ترینا، په ما دا نوم بد ولگید.

«ترینا خو فرنگی نوم دی یا به روسی وي.»

هغې وخندل « په اصل کې شاترینه وم خو د نازه مې کور کې ترینابولي. پلار مې مدیر یار مامد خان د سپین زر شرکت د محاسبې مدیر و. خاوند مې نور الله نخباف. . . »

پوه شوم چې د پخې پرچمی کورنۍ ده، او میړه یې د امین ورور، عبدالله امین، په خپل امر په کندوز کې اعدام کړی و. خو هیڅ مې ونه ویل. هغې دوام ورکړ، « میړه مې ظالم. امین وواژه، مور او پلار مې کابل ته کډه شول. په کندوز کې مځکې لرو، زه یې په حاصل پسې راغلې وم. وریژې مې خرڅې کړې او بیرته کابل ته روانه یم. » نوره نو غلې شوه. ما وویل، « زه ډاکټر محب الله یم » هغې په خندا وویل، « بس چې دا موټر مې ولید، و مې پیژندې. د کندوز او خان آباد ترمینځ دومره لاره نه ده، ستا د موټر ډنډوره ټولو ته رسیدلې وه. اوس دې ولې د ډاکټرۍ نه موټروانۍ ته ترفیع وکړه ؟ »

« ډاکټري ورکه کړې او د سوال کشکول یې ورک کړې چې هر مریض ته دې نیولی وي. د مریض پیسې داسې وي، لکه د مړي خیرات. اوس کابل ته روان وم چې موټر څه عوارض پیدا کړي، او بیانو زه پوه شه او د سرویس موټر واني. »

شاترینې په ځیر راته وکتل او بیا یې مرموزه موسکا وکړه، « د مجاهدینو سره خو به کار نه کوې ؟ » ما وویل، « نه، اشرار گوره او ما گوره، که هغوی راغله بیا به د ډاکټر په ځای کوډگر او حکیم جیان د خلکو علاج کوي. » شاترینه یوه شیبه غلې وه او زما د خبرو جاج یې

اخیستـه. بیا یې نو داشتی راخوشې کړه، «نوبیـګادې د چاسره، ګره ګته، ګره ګره، ګته، تلګرافی مخابره کوله؟»

د ځان سره مې وویل، مـحب ګله، لاړې. ایله مې په مـخابره کې د ډاکټر زړور نصیحت ته پام شو چې ښځه ختمه کړه. اوس نو دا ضروري شوه. پخوا مې داسې ګڼله چې دا به په دوشي کې چیرته ښکته کړم او زه به دوسلو سره دو آب تـه روان شم. مګر اوس د ښځې ژوندي پریښـودل د ملي مقاومت سره خیانت و. په هغه شپه مې شا ترینې ته هیڅ ست و نه کړ او پخپل بستر کې پریوتم. څه شیبه پس دا هم راغله او د بستر په څنګ کې کښیناسته. د سړو نه ریږدیده او زه ترستوني په بړستن کې پټ وم. ډیر وخت همداسې غلې ناسته وه او بیا چې ما شاور واړو له دا هم پاڅیده او د زګیرویو سره یې په موټر کې قدم وهل شروع کړل. ما ته خوب نه راته او په دې فـکر کې وم چې په ښځې څه چل وکړم. یوه لاره یې داوه چې د برنډې نـه یې وباسم او بیا یې کوز ورغړوم. بله یې دا چې همدلته یې ...ي کړم.

مګر پـه زړه کې پوهیدم چې یو هم آسان نه وو. ما چې په هلکتوب کې مرغۍ حلالو له هم به مې مخ بلې خواته واړاوه. پلار مې د نورو په روایت یو څه ناړامی او خونونه کړي وو، خو هغه په ځوانی کې وو، په خوګیانو کې. کتغن دده نـه هم د نورو په شان مړيي (پسه) جوړ کړی و. مور خو مې داسې وه چې زه یې نه پریښودم چې ماښام چې مرغۍ ځالې ته راځي، هغه وولم. خو له به یې را ته جینګه کړه او په ژړه غوني آواز به

يې وويل: « مه کوه، خواره کې، خپل کور ګنګې ته يې پناوړي ده. واړه سوز ګوري بچوړي به يې ورته ناست وي چې اوس به مې مورکې راځې. »

بيا مې وويل چې اوس د افغانستان د مرګ او ژوند سوال دی او زما وړې انګيرنې پکې نه ځايېږي که دغه وسله زه و نه رسوم او يا حکومت پرې پخوا د پخوانه خبر شي، نو ګويا په لوی لاس مې ملي مقاومت مات کړ او د خيانت دا کړۍ به تل په غاړه ګرځوم. شاترينه، لکه کوکری چې د کوټې نه بهر پاتې شي سونګيده او لړ اوبر ګرځيده. ما د ځانه سره ويل چې دروس نانځکې، اوس سالنګ ته نځا کوه. خو د ځانه سره يو څه هماغسې خجالت وم چې په وړکتوب کې به د نورو د لومونه د مړزانو د غلاکولو نه پس راته پيدا شو. د کوزې درې نه د ليوانو غم لړلې ساندې راتلې او کله به داسې شور ماشور شو، لکه يو د بل سره جنګونه کوي. پوه شوم چې دا بلاوې د شاترينې د سرويس په مړو لګيا دي. د تنهايۍ او د پيړيو د نامراديو څپه هم د خوب په شان را باندې راتله. يو ځلې مې کتل چې راغله او په بستر زما شاته رانښوته زه اريان شوم چې اوس به څه کوم. زه يې د مرګ تابيه نيسم او دا په بستر رانښوځي. يو عجيبه ورمه ترې راتله، د پردۍ بوی. ډاکټران پوهيږي چې هر بنيادم ځانله بوی لري چې پخپله پرې نه پوهيږي خو، لکه د ګوتو نښه د هماغه بنيادم د پيژندو علامه وي. سپي او غوا هم خپل او پردی په همدې پيژني، خپل بچي ته پی راپريږدي او پردی وشړي. په اوله کې

سره نیولی او شخ پروت وم خو ورو ورو بستر تو د یده او ورسره د خوب

ځپې راتلې. نه پوهیږم چې د ځوانۍ ځپه وه او که د یخنۍ زور، خو لکه

موږ به چې په هلکتوب کې د شارو د بچي د پاره د ملخانو د نیولو تکل

کاوه، په ګونډو به کرار کرار ورنژدې شوو چې رانه تېرې ونه کړي،

شاترینه، لکه زنځه ورو ورو راوښوییده، او ما هم ځان ترې لرې نه کړ.

سهار مهال ړنګه بنګه په غیږ کې راته پرته وه.

****

په خوب کې مې یو څه ښکالو واوریده او چې راویښ شوم نو یو

قسم کریغې او غرهاری و چې کله به راغی او کله به غلی شو. په ځای

کې کښیناستم. شاترینه مې ولیده چې د چای د پاره اوبه ایشوي او د

کړکۍ نه بهر خواته ګوري. پاڅیدم او د موټر نه کوز شوم. دا هم راپسې

راغله. لمر داسې د واورو د پاسه ځلیده چې سترګې مې و بریښیدې. هیڅ

شی نه ښکاره کیده. بیرته موټر ته ننوتو او نیمه وچه ډوډۍ چې د یخ د

لاسه ګګړ ګرځیدلې وه او زموږ وروستی ذخیره وه په شریکه په چای کې

لمدوله او خوړله مو. یو نیم غږ او د موټر غرهاری لا هم راته. بیا ووتلو او

داخلې مې یو تور لوګی ترسترګو شو چې د کوز له خوا په هوا او بیاورک

شو. شاترینې ته مې وویل «تا هم دود ولید؟» هغې وویل «هو، لکه چې

د کوم موټر وي». ډیره شیبه پس د یوه ټراکټور د دود نلۍ په یوه کږ-

لیچي کې راپیدا شوه او بیرته ورکه شوه. اوس نو موږ دواړه احساساتي

شوي وو، هغې زما لاس نیولی و، درګرده یې سولا وه. ناڅاپه ټراکټور

را پیدا شو او دا ځلي موغوند ولید. د هغې تر شا دوه نور تراکتورونه وو. د سرتراکتور د سرک په مینځ کې پل ایسته او وروستني یې هر یو د سرک یوې خوا ته سره غبرګ روان وو او واوره یې د سرک دواړو غاړو ته غورځوله. مګر ما ته یې یون د میږي ښکاریده، ویریدم چې بیرته ونه ګرځي، پړی مې را واخیست، ملامې و تړله او غوښتل مې چې ورپسې ورشم خو شاترینې مې لاس ټینګ ونیو، «مه ځه، یو ته یې، چې تا هم رانه واوره وخوري بیا به څه کوم؟» یو څه حیران او تکنی شوم. په غوسه مې وویل، «تا راسره څه پې پرینښې دي؟» خو هغې نه خوشې کولم. عجیبه ده چې د شاترینې لاسونه هم پاسته وو هم محکم.

ناچاره مې پړی له ملا خلاص کړ او بیرته موټر ته وختم چې یو څه مې د زړه د رزاکمه شي. هم نجات ته خوشاله وم او هم ورنه ویریدم چې په ماپسې نه وي راغلې. د کړکۍ نه مې مخکینی تراکتور ولید د برنډې بهر ځای ته راورسید. شاترینې ته مې وویل چې ته ځان خلکو ته مه ښکاره کوه، زه ورکوز شوم. که ګورم یو سورسری روسی د تراکتور په جلوناست دی. کمیس یې په ځان نه و، سګرټ یې له خولې ځنګیده. روسانو د خپل دباو د ښودلو د پاره په ژمي کې همدا سې نمایشونه ورکول. کله به روسي چې نیم به لغړ و واورې په ځان موښلې او سپرلیو به یې د سالنګ په ژمي کې ننداره کوله. مګر دې هم نتیجه نه وه ورکړې ځکه خلکو به د همدغو باتو روسانو پسې ویل چې د خوګ غوښه یې خوړلې، ځکه په ځان نه پوهیږي. ترڅنګ یې یو افغاني معابر و چې تول

په سرجی جا موکې پټ و ، جرابي خولۍ يې وه چې يوازې او بلنې سترګې او خوله يې ښکاريده چې براسونه ترې ختل. دواړو په روسي خبرې کولې. اوريدلي مې وو چې هر روسي ځانله يو افغاني ګوډاګی درلود . د ترجمان نه مې پوښتنه وکړه چې تونل به کله خلاص شي. ده روسي ته ترجمه کړه او روسي داسې په زوره وخندل چې د خيټې ګونځې يې سره وڅړيدلې «تونل ؟ زرخلاصيږي. په دوو درو هفتو کې، غم يې مه کوه. » بيا جدي شو او په ګوتو يې ورځې شميرلې، دوه ورځې ترتونله، بيا لس يا دوولس ورځې، د تونل جنوب ته ترجبل سراجه .... » ترجمان وويل «ايله په دوو ورځو کې د خنجان نه دلته ورسيدو. هغې خوا خو واوره بيخي زياته ده. نو ښه به داوي چې د موټر مخ واړوې او بيرته خنجان پلولاړشی.

په لاس مې شوروي ته هغه واوره و ښوده چې لاهم د برنډې په مينځ کې د موټر شاوخوا خره وه. هغه ټراکتور پرې راپريښود او پاکه يې کړه. ما د موټر مخ بيرته کوز پلو راواړاوه. پخوا تر دې چې روان شم ترجمان ته مې وويل «لس شل متره بره خوا سرويس د سپرليو سره کوز لويدلی دی چې خبرېې واخلئ چې څوک ژوندی دی او که نه. » نور مې د هغه ترجمانی او د روسي ځواب ته ونه کتل او موټر مې روان کړ. له پيچو مې چې پناشوو ، شاترينه د بسترنه راغله او په څنګ کې مې کښيناسته. په خنجان کې تم نه شوو او ماغوښتل چې په بيړه ځان دوشي ته ورسوم چې له هغه ځايه زړه لاره ونيسم. شاترينه خوشاله معلوميده او ځان يې بې

سببه رانژدې کاوه. چې ما په اوږه پورې وهله . دې را ته په معصومانه خندا وویل، «ډیر تیز روان یې، د موټر ټکان مې خوځوي.» ما ورته ونه ویل چې دا څنګه ټکان دی چې بلې خواته دې نه ټیل وهي او نژدې ده چې زما په غیر ... ې دې کښینوي؟ تر دوشې پورې مې په زړه کې د شیطان او رحمن مقابله وه. وژنه یې، مه یې وژنه. د اسلامي احکامو نه نیولې، ترپښتني عنعناتو او حتی د شاعرانو او حکیمانو پورې ټولو ته مې روی وروو ړ. نه پوهیدم چې کوم امر د شیطان دی او کوم د رحمن؟ که قسم ورکړم چې چا ته به د مخابرې حال نه وایې، نو د پرچمي په قسم څه اتبار؟ که یې وژنم، د هغه شاعر خبره راته ولاړه وه چې «تو از چنګال ګرګم در ربودی* چو دیدم عاقبت خود ګرګ بودی.» په دې خو خوشالي نه وه په کار چې د مخابرې په موضوع نه وه خبره. پخپله مخابره د اعدام د پاره کافي وه. یوې خواته دا متل راته ولاړ و چې مار وژلی ښه دی او کار کړی. بلې خواته خوګیاني واله وه چې هغې بله سرنده غړوله. د خنجانو نه کوز هوا نرمه شوه. واوره نه وه او د سرک سیند لوري کوز هلکانو د شولو په پټیو کې چې اوس یې مازې سوارې (وډ) پاتې وي وري پیول. داسې راته ښکاره شوه چې نجلۍ زما په اندیښنې پوهیږي. هغې هم ځان را ټول کړی و او په فکر کې ډوبه وه. مازیګر دوشي ته ورسیدو. د بازار په لر سرکې مې موټر د سیند په غاړه ودرواوه. ورته و مې ویل، «شاترینې. ته همدلته کښینه چې زه لږ زهر او مرګ راوړم چې دواړه د لورې نه مرو.» هغې وویل، «زه به هم درسره لاړه شم؟» ما

وویل، «نه. زه د سیاسرې سره په بازار کې په چکر رووړدی نه یم.» هغه موسکه شوه او نورېې هیڅ ونه ویل. ښکته شوم او یوه آشنا هوټل ته لاړم. هوټلی ته مې پس دروغېږنه د شلو سرو کړو زرکانو فرمایش ورکړ. هغه راته په حیرانتیا موسک شو، خو وریتول یې شروع کړل. خپل شاګرد یې واستاوه چې یو څه زرکان د نورو هوټلونونه پور کړي او شل تودې ډوډۍ راوړي. په هوټل کې د مسافرو ګڼه ګوڼه وه چې د کابل په نیت روان شوي او د لارې د بندیدو د لاسه دلته دوشي کې ګیرپاتې وو. اکثریې چپن والا، موزې او کلوشې والا وو. خپلو بسترو ته یې تیکه کړې وه او چایونه یې څښل. د ټولو ماته پام و چې په شلو زرکانو څه کوم. زما په ساده ګۍ او ښاری توب تخنیدل. د شلو زرکو په پیسو روغ پسه کیږي. ما یوه ګرده ډوډۍ د هوټلي د څنګ پیچلي دسترخوانه واخیسته او په ولاړې مې شخوند پرې واهه چې ګورم دوه منصبداران، چې سرې پټې یې په ګریوان او بازوګانو لګولې وې هوټل ته راننوتل. ماټکان و خوړ او د هوټلي سره په خبرو شوم چې مخ مې و نه ویني. خو چاپه شا وټپولم. مخ مې واړاوه او د ټوکمار منصبدار په لیدو مې غونی زیږ شو. د ځانه سره مې وویل «لا حول ولا، صورته، تیږه شه» او روغبړ ته مې خوله بیرته کوله چې هغه راباندې ږومبی شو، «او هو، زمور د کندو شاته ختیختي راغلي دینه. ته د کیله ګي نه په درو شپو کې ایله تر دوشي راورسیدې او که دې بیا موټر عوارض پیدا کړل؟» ما کوشش کاوه چې غبږ کې مې ریږد ونه ویني او په سالنګ کې د بند پاتې

گیدو کیسه مې ورته وکړه. په همدې وخت کې هوټلي راباندې غږ کړ چې زرکان تیار دي. تړوکمار منصبدار ډ ک پتنوس ته، بیا یې ما ته وکتل، «زه پوهیدم چې ته سرمایه دارېې، خو په دې نه پوهیدم چې په یو سر دو لس زرکان ګروت کوې او که سپرلی لرې؟» ما یو ګونګ ځواب ورکړ« دواړه صحیح دي.» زر مې هوټلي ته پیسې ورکړې، ده او دده ملګري ته مې په لاس سلام ورکړ او په داسې قدمونو چې بیړه ترې ښکاره نشي، راووتلم. په منډه موټر ته ورغلم. شاترينې ميز صفا کړی و او په غوره کې ناسته وه. د زرکانو او تودې ډوډۍ بوی ته يې د شوقه سترګې پټې کړې او بې د بسم الله يې پیسنبه وربانډې وکړه. زما اشتها لاړه وه په خپله مخه. د ډرایور سیټ ته ورتلم چې په بیړه موټر روان کړم، خو ګورم چې تړوکمار منصبدار مې مخې ته شین شو. دالا څه چې پاس راوخوت. د ښځې په لیدو یو څه ټکنی شو خوسړی ډیر جدی معلومیده او وار د وارد يې شروع وکړه، «خور جانې ته به لږ د موټرنه ووځې چې زه د محب الله خان سره یو څو خبرې لرم.» شاترینه هیڅ وارخطا نه شوه، وې ویل «نه، زه نه کوزیږم. ته خپلې خبرې کوه.» منصبدار ما ته وکتل او بیا يې بې مقدمې وويل «ښه دده. ته په موټر کې مخابره لرې؟» ما په خندا ځواب ورکړ، «که لرلی مې، تا ته به مې مخابره کړې وای چې په یوه هلیکوپتر کې زرکان راواستوه او د سالنګ د یخنۍ نه مې بچ کړه.» منصبدار دې ټوکې ته ونه خندل، «د همدې سیمې نه ورمه شپه کابل ته مخابره شوې ده.» ماوویل «زما يې پرې څه؟» هغه وویل «تا به

کړې وي. » د «به» د استعمال نه پوه شوم چې سړی د شک په حال کې دی. ما هم پېشنزو وکړ، « په خلقي نظام کې خو دزد گفتن او بربستن نشته، نو ته څنگه په ماناطقه حکم کوې؟ » هغه وویل، « ناطقه حکم نه کوم. دغه مخابره یاد کوم موټر نه شوې ده چې که دا کار شوی وي نو ستا موټر د ډېرو بد او بلاو نه ډک دی. او یا به د کوم کور یا بل مرکز نه شوې وي، چې زموږ نور ملگري یې په لټون کې دي. » شاترینې خبره پکې گډه کړه، « مخابرې څه ویل؟ » منصبدار وویل « خدازده، څه شفر به وو ما ته یې مضمون معلوم نه دی، بس وظیفه راکړ شوه چې د دوشي او سالنگ ټولې توابې وړپسې وغواړم. حتماً د اشرارو لاس پکې دی. » زما زړه درزا شروع کړه. خوشاترینې په مفصل ډول ورته د سرویس د اوبنتو او د خپل نجات کیسه تیره کړه او بیا یې وویل، « دادرې شپې کیږي چې زه په همدې موټر کې یم. » منصبدار ورته وویل « خورې، پوښتنه عیب نه دی، ته څوک یې؟ » شاترینه موسکه شوه او د جیب نه یې یو عکس لرونکی کارت راو ایست او منصبدار ته یې ورکړ. منصبدار د هغې مخ او شا او امضاگانې په دقت وکتلې او بیا یې وویل، « ملگرې ترینا، موږ ټول د تادنامه او انقلابی کار نامو سره آشنایو. ستا خاوند چې امینیانو مړ کړ هغه د ټول کندوز ولایتی آمرو. موږ هم د امینیانو ستپه وایستله او کلیمه گوی مو ورپرې نه ښود. » ما په تعجب شاترینې ته وکتل خو هغې خپله معصومانه موسکا راباندې ازمیېله. تږکمار منصبدار په ډېر احترام وویل « ملگرې ترینا، زما گستاخي معاف کړه، نه مې

پيژندلې. » شاترينې په رسمي لهجه وويل، « فرق نه کوي، موږ ټول بايد د انقلاب ګټې تر هر څه مقدمې وګڼو. » منصبدار وويل، « که ستا اجازه وي موږ به دد غه سړي موټر ولټوو چې د مخابرې ماشين پکې شته او که نه. » شاترينې په آمرانه لهجه وويل: « ما چې د خپلو درو ورڅو کيسه درته بيان کړه هغه ستا د سات تيرې د پاره نه وه. ما ويل ته به پوه شې چې که مخابره شوې واى زه به پرې خبره واى. » منصبدار وړوکى شوى و خو بيا هم لکه ځيلي ماشوم د خبرې نه نه او ښته، « ملګرې، کيداى شي چې ته به هغه ساعت د موټر نه کوزه شوې وې او ده به مخابره کړې وي. » شاترينې ترخه خندا وکړه، « ته وايې د سالنګ په هغو ساړو کې به زه د موټر نه کوزه شوې وم او ده به بيا ماشين چالان کړى وي او هلته به په کابل کې سړى ورته تيار ناست و او دا ټول کارونه به يې کړي وي او زه به د موټر نه بهر يخنى کنګل کړې نه وم؟ په رښتيا چې د لينن خبره، په انقلابيونو کې هم احمقان شته. » منصبدار بيا خبرې ته ځان جوړاوه چې شاترينې پرې برچ وهل: « بس په حيا کې ښکته شه او که نه ستا آمر ته ټليفون کوم. » د ټوکمار منصبدار مخ تک سور شو، ژبه يې په شونډو څو ځلې راښکله خو خبره يې ونه کړه او د موټر نه کوز شو. شاترينې راته ځير ځير وکتل، « د مارکس دا خبره مې ډيره خوښه ده چې د نړۍ سالنګ ځپلو سره يو شئ او په زرکانو مزې وکړئ. »

خو ډوډۍ زما ترستوني نه تيريده. دادويم ځل و چې ټوکمار منصبدار د سپي په شان رټل شوى و، خو زه پوهيدم چې دا قسم خلک په

اسانه د خپل ښکار نه لاس اخیستوني نه دي. په ظاهره کې خو يې زما په کمزورۍ، گوته نښوه ایښوده لی مگر د زړه په کوم گوټ کې را باندې شکي و، لکه خوروړی سپی چې د فقیر نه چار چاپیره گرځي او کله يې لستوني ته خوله واچوي او کله پایڅې ته، بس گرځي چې چیرته به يې غاښ ونښلي. شاترینې ته مې وویل چې د دوړو سره راښکته شي او د سیند په غاړه دې ناسته وي چې زه په موټر کې تیل واچوم. د بازار په بل سر کې د تیلو ټانک وچې په لاس چلیده. دوه بوتلو نه پکې ولاړو وچې د بمبه کولو سره به یو ډک شو او هغه بل به په موټر کې تویده. هلته زما بیړه وه او دلته د بوډا ټانک والا متې د کړکي په شان وچې وې او چې به يې لس پمپونه ووهل بیا به ستړی و. زه هم ورسره کومکي شوم چې ایله مو په نیم ساعت کې ډک کړ. هسې خو دوه فالتو ټانکۍ لاډ کې وې مگر نامعلوم سفر په مخکې و او زه چې له آره بې زړه سړی یم، تل احتیاط کوم. هرې خواته مې کتل چې تورکماره بلا بیا راپسې رانشي. چې د سیند غاړې ته ورسیدم شاترینه د ما ښام په لمانځه ولاړه وه. تر اوسه يې زما جامې په ځان وې او د هلک په شانې ښکاریده. ما هم په بیړه چار اندام وکړ، دا اول ځل و چې پس له څلورو ورځو د مسحې په ځای اودس کوم. او په لمانځه ودریدم، بس فرض مې وکړل. په بیړه موټر ته وختم او چالان مې کړ. هغې سلام وگرځاوه خو بیرته ودریده او نیت يې وتاړه. ما ورغږ کړ: «لیونۍ نه وویلي چې دین د تبولنې اپیم دی؟» خو هغې په اوږدو آیتونو لمانځه ته دوام ورکړ. د زیگمون فروید دا خبره را یاده شوه

چې د ښځې د تادی او بیرې سره ورانه ده. چې خلاصه شوه نو اوږده دعاېې وکړه یا به ما ته د حده زیاته اوږده ښکارېده؟ ددې هم زما بیړې ته پام شوی و او په زغرده موټر ته راوختله. د دوشي په پله تیر شوو او زړه لارمو ونیوله. سمدلا سه خو زما نیت دا و چې هر څومره چې کیدای شي د ټوکمار منصبدار نه لرې شم. نیم ساعت مو مزل وکړ او تر شا هم کوم څراغ راپسې نه راته. موټر مې د سړک نه کوز د سیند غاړې ته کوز کړ. هماغلته مې ماشین او څراغونه مړه کړل او د سیند غاړې ته کوز شوم، شاترینه هم راپسې راغله. دواړه مخامخ د سیند د غاړې په تیږو کښیناستو او شاترینې وویل: «اوس ددې پټ پټوني حکمت راته بیان کړه.» پس د ډیره فکره مې ایله د خبرې لړی جوړه کړه، «یو څو ساعته به همدلته یو چې شپه پخه شي. بیا دې نو بیرته دوشي ته بیا یم او همالته دې پرېږدم. نور نو ته پوه شه او کار دې.» په تیارې کې مو یو د بل مخونه نشو لیدلی او دا حالت زما خوښ و، ځکه چې سترګې مې کتلی نه شوې چې ترې وشرمیږم. هغې په تعجب وویل، «دلته مې په سارا پرېږدې؟» ما وویل: «نه، خپل آشنا هوټلي سره دې معرفي کوم. هغه به یا کوته درکړي، یا به دې بل موټر کې سپره کړي چې بیرته کندوز ته لاړه شې او یا ...» هغې وویل «او یا څه معنی؟» ما وویل، «او یا به دې ټوکمار منصبدار ته وسپاري چې د خپل ګوند دې دی او کومه لار به دروښیي.» هغې پوښتنه وکړه «ته بیا څه کوې؟» ما په رښتیا هم ځواب نه درلود. و مې ویل: «زه ځواب نه لرم، بس ځان به چیرته پناه کړم، چې

د سالنګ لار خلاصه شي بیر ته به کابل ته روان شم. » هغې پس له ډیر فکره وویل : « ته وایې، هغه به در ته لار نه وي نیولې ؟ نورو تانو ته به یې خبر نه وي ورکړی ؟ که یوازې او جره وای، ورځه یو قسم به تیر شوی وې. دا ستا موټر خو د پټیدو نه دی. » ما وویل : « خدای راوستې ده. » بیا نو غلې وو. د تیارې د زیاتیدو سره د دوشي د سیند غږ مبهار هم زیاتیده. د سیند نه پورې غاړې، له لیرې د چا د « کرو کرو » نارې راتلې. زه پوهیدم چې کوم آس یا بهانې د کور نه بهر پاتې دی او خاوند یې رابولي. شاترینې د شپې چوپایي ماته کړه، « ته به حال وایې، که به یې نه وایې، خو زه یو څه دربانديې پوه شوې یم. » ما وویل: « څه پوه شوې یې ؟ » دا هم، لکه خبره چې جوړوي، ډیر شیبه غلې وه. بیا یې وویل : « نوره نه پوهیږم خو څه پسات درکې شته. زما په تحلیل د مجاهدینو سره یې. » ما یې خبره غوڅوله خو دې دوام ورکړ، « زما په خیال کوم پیغام یا کوم شی، مجاهدینو ته رسوې. مخابره خو دې ما ولیده مګر زما په خیال په دې موټر کې دې کوم شي پټ کړي دي. » زه هم حیران شوم او هم په خپلې ساده ګۍ په غوسه. دا دومره شفرونه، دا اسرار آمیزه حرکات، دا بهانې او نمایشونه، ټول یوې عادي ښځې ایسته په ډیران کې راته و غورځول، ټول طلسم یې راله مات کړ. نور نو ماته د انکار یا اقرار د پاره څه پاتې نه وو. شاترینې زما وارخطا یی نه لیده خو زه پوهیدم چې دا پوهیده. د هیلیو یو سیل زموږ په سر تیر شو او وزرو نو یې شرنګهار کاوه. د سیند پورې غاړه له کوم کلي نه د سور لنډیانو نول شروع شو او د سپو غپا هم

ورسره غبرگه شوه. د غوغږونو، لکه د تل په شان د یوازیتوب، خپگان او د خپلې ناکامۍ د احساس څپه راباندې راوسته. په دې بې پایانه او بې غوره دنیا کې انقلاب، جهاد، مقاومت، هسې لوبې وې. سبا به مړ یو هم نه یو او بیا به هم د شپې سورلنډي نو لیږي او د سپو به ورسره سوال او ځواب وي. شاترینه هم، لکه چې زما په فریکونسي راغلې وه، هغه هم غلې وه. ډېر وروسته یې، په داسې غږ چې د شپې خاموشي خرابه نه کړي، وویل: « که زه ووایم چې زه هم د مجاهدینو سره کار کوم و به یې منې؟ » ما وویل، « نه ». دې وویل « سمه ده. که ووایم ستا د ایډیال سره خواخوږي لرم و به یې منې؟ » ما وویل، « نه » دې وویل « د پړانګ او پانې ترمینځ ګیرېې. » ما ومنله. « همداسې خوښکاري. » هغې کټ کټ وخندل، « د وتلو چل درځي؟ » ما وویل: « بس دومره پوهېږم چه تا باید دوشي کې پرېږدم. » هغې وویل، « دایې چاره نه ده. زه به قوماندان ته څه وایم چې ډاکټر د سرویسه سره په کوم سیند کې لاهو شو؟ » ما وویل، « ورته وایه چې ډاکټر د مجاهدینو سره کار کوي، مخابره همده کړې او اوس په زړه لاره د کابل خواته روان دی. » هغې په خندا وویل « ستا سره خو همدا ښایي. خو که دا مې کولی په دوشي کې یې ښه موقع وه. بله لار راوښیه. » ما وویل « بله لار دا چې همدلته دې سیند کې لاهو کړم. » هغې بیا وخندل « دا سیند خو د دوشي خواته بهیږي. هلته چې د مشهورې پرچمۍ مړې ستا منلي قوماندان د اوبو نه راویاسي نو بیا به ښه ترې خلاص شې. » دې خندل او ماته غوسه راتله. دې په جدي غږ

وويل «ډاکتر ګله ته اوس غوږشه. ته ښه سړی يې، نيک سړی يې خو د انقلاب او توري سړی نه يې. په دې درو ورځو کې مې يو څه وپيژندلې. که تاوژل کولی شوای، هماغلته په سالنګ کې به دې کوزه رغړولې وم چې هيڅ بيلګه نه وای پاتې. ما په پوهنځی کې روحيات لوستي دي. تا چې د ډاکترۍ د پرېښودلو په باب دا با نه راوړله چې د سوال د کچکول نه دې کړکه لرله داسې نه ده، ستا د مرګ او وينو نه ويره کيږي، نو ځکه دې ډاکتري پريښوده. » ماترې پوښتنه وکړه، « ته چې دومره فالبينه يې، نو د آينده اټکل هم وکړه. » هغې وويل « دا فالبيني نه وه، د شواهدو د مخې اټکل و. » ما وويل: « مارکسستان د هر شي د پاره ځواب لري. بس د ديالکتيک منطق په ماشين کې يې واچوي او چې د ماشين نه وځي نو علمي نتيجه ګيري شي. همداسې نه ده؟ » هغې په قار وويل، « ته يې چې هر څه ګڼې، ستا کار دی. خو زه ستا په ژبه د ټوکمار قوماندان نه ويره لرم، ستا د پاره نه، بلکه پخپل ژوند هم ويريږم. » زه د ځانه سره خوشاله شوم چې دا هم ګير وه. ورته و مې ويل « اوس چې دواړه په ما ته بيړۍ کې سپاره يو نو ستا تجويز څه دي؟ » هغې وويل، « بس هر چيرته چې ځې زه درسره قنجوغه يم. تا د مرګ نه خلاصه کړې يم او ته به مې کابل ته رسوې. » شپه پخه وه او ستورو د سيند د رڼو اوبو په مخ دلته هلته سپرغۍ جوړولې. پس د ډير فکر او تحليل نه مې وويل، « ما د مارکسست نه د داسې احساساتو تمه نه درلوده. » هغې په خندا وويل، « مارکسست چې شو، کاپر خو نه شو! » په اول ځل دواړو وخندل.

ما وویل : « داسې به وکړو چې خدای وکړي. ما دې لمونځ ولیدنو نور به داخبرې پرېږدو خو یوه پوښتنه درنه کوم. ولې دې زه تړو کمار قوماندان ته په گیرور نه کړم؟ » هغې وویل « بس داسې یې و گڼه چې دروغ ویل زما زوړ عادت دی. اوس خپله خبره کوه. » ما وویل، « ځو دو آب ته، هلته یو څه کار لرم، بیا به سیغان و کهمرد ته لاړ شو څو ورځې به زما د پلار د یوه دوست کره تیرې کړو، بیا به گورو چې خدای څه کوي. د سالنگ لار به هم خلاصه شوې وي. »

اتم څپرکی

زړه لار کچه ده، قیر نه لري بلکه، د هغې ورځې چې د سالنگ لار خلاصه شوې بیا د زړې لارې د احوال پوښتنه چانه ده کړې او نه وربانديې د پخوا په شان دلته هلته معابرو کار کړی دی. دتا یرونو نه مې ځنځیرونه خلاص کړل او په توکل روان شوو. په لار کې به کله کله کوم ځناور د سرک نه تیریده او د موټر رڼا به یې سترگې وځلولې. شاترینه مې ځنگ ته په ناستې خوب وړې وه او کله به زما خواته راړنگه شوه. ما ورته وویل چې لاړه شي بستر کې پریوځي، خو هغې ویل چې د موټروان سره څوک په کار دی چې ویده نشي. ما د ځان سره ویل، عجب به مې وینې وساتې. د کیان د درې نه چې پخوا په سرک او به راتلې او د سرک په سر سیند ته تیریدې او په عمر کې چاپول وربانديې نه و جوړ کړی، اوس هم روانې وې. دا لار لویشت لویشت ما ته معلومه وه خو اوس پسکې نورې کندې او ژور غالي پیدا شوي وو او شین تاغی د کپچه مار د غاړې

په خير له يوې خوا بلې ته ځنګيده. د شپې چوپايي مې خوښيده او چې به شاترينه په ماولګيده نو خداې شته چې لا به يې خوند راکاوه. سترګې په سر ک خښې وې او فکر مې دې ته و. کاپره ښځه وه، هوښياره، په خبرو پوهه، مهربانه. يره که کمونسته نه وای! يا به کمونسته نه وه او هسې به په کې ننبتې وه. يوې سودا تخنولم. په ځنګل مې شاترينه راويښه کړه. هغې وويل «څه خبره ده؟» ما وويل، «هسې سودا راولويده چې هغه د لينن خبره چې تا منصبدار ته وکړه چې په انقلاب کې هم احمقان شته، لينن په رښتيا دا خبره کړې ده؟» شاترينې په خوبيولي غږ وويل، «ما درته ويلي چې زه لمويه دروغجنه يم.» او بيرته د تتې موسکا سره په خوب لاړه. د شپې درې بجې تا له و برفک ته ورسيدو چې نوم يې غټ دی خو نه ښار لري او نه بازار، بس يو پول دی چې هغې غاړې ته يې دو آب دی. د پله اړخ ته مې موټر ودراوه او لاړم بسترکې و غځيدم. شاترينه هم ويښه شوې وه، راغله زما څنګ ته پريوته.

د زرکو کړکړو د خوبه راپاځولم، لمر ختلی و. هوا يو څه نرمه شوې وه. شاترينه موټر کې نه وه. ووتلم. هغه د سيند په غاړه ناسته وه او سريې ږمنځاوه. ورغلم. اوس چې يې د سفر خيرې يو څه لرې شوې وې، نو د خريدار په نظر مې ورته وکتل ښايسته وه. اوږدې ځنې يې په مخ رااړولې وې او ږمنځولې يې، بيا يې شاته واړولې او ږمنځولې يې. ما يې ننداره کوله. عجيبه ده چې ښځې خپلو ويښتانو ته هم ناز ورکوي. په خندا مې وويل «اوس يې هر تارمه شميره، راځه چې درومو.» هغه هم

د تازه کیدو سره یو څه مسته شوې وه. پاڅیده او د نڅا په دود یې لاسونه جګ کړل او وڅرخیده او په بدلو یې پیل وکړ، «کینه پاڅې ځم، خوارړه درته راوړم، سابه درته پاخم. ځم در سره، خونه دې ورانه شه دا کتېره.» په نڅا نڅا موټر ته راوختله، بیا نو نه مستي وه نه بدلې، د اوږدو څنونه یې په مخ او به بهیدې، لکه باران وهلې شارو خیشته پیشته عاجزه په سیټ کې کښیناسته.

ددوآب دولتي هوټل د بازار نه وتلی، د غونډۍ په سر ودان شوی او ګرځندوی یې چلوي. هوټل ښه مضبوط جوړ شوی، او د لرې نه یوې شاهي کوټۍ ته ورته دی.

سپین دیوالونه، آهن پوش. مګر اوس یې د یوالونو پترې نیولي وو او د لویې شنې دروازې یوه پله یې کمبود وه او د هغې په ځای د بوجۍ یوه پرده ځړېده. موټر مې د یوې ونې لاندې ودراوه او هوټل ته ور وختم. د یوې کوټې نه یو څه لوګی بهر راوته. چې ورننوتلم، آبدان لرونکې بخارۍ د کوټې په مینځ کې چالانه وه او براسونه یې ختل. یوه سطرنجۍ پرته وه او هرې خوا ته بسترې د یوا له ته تکیه وې. دې کوټې یوه پسخانه لرله، هلته پنځه ږیرې ناستې وې په دووکاسو کې یې ښوروا شړپوله. زما په لیدو لاس نیولي شول. یو یې راپاڅید او دروغبړ سره یې لاس نیولې بلې کوټې ته راوستلم. دلته یې شفر راسره تبادله کړ او، بهر راووتو. موټر ته مې راوست. د شاترینې په لیدو تکنۍ شو او بیرته د موټر نه لرې یو ځای ودرید. ما ورته کیسه تیره کړه خو دی، لکه چې

خبرو. ده وویل، «ته دې موټر، د سیند له غاړې ودروه، موږ به نن شپه کڅرې درولو او وسله به درنه بار کړو. بیا به یې هوټل ته راولې» ما وویل، ښه ده. بیا نو ده د لارې او د کابل د احوالاتو پوښتنه رانه وکړه او یو عجیبه شانې سوال یې وکړ، «دا رښتیا ده چې شورویان د کلي ملایان او ملکان مسکو ته بیا یي؟» ما وویل، «نه ماخو داسې څه نه دي اوریدلي.» ده وویل، «دلته خو ناطقه همدا د خلکو خبرده او د دوآب نه نیولې تر چاردې غوربنده پورې، ټول ملایان او مشران تنبتیدلي دي.» ما څه ونه ویل. عجیبه وه چې بسته ښارونه قتلیدل او دوی لاهم د خانانو او ملایانو په غم کې وو. هماغه زوړ متل و چې سل دې و مره یو دې مه مره. نه دغه سړي خپل نوم راوښود او نه ما ځان ورمعرفي کړ. ما وویل، «ښه ده. موږ به بازار ته سر ورښکاره کړو او بیا به د شپې موټر هوټل ته راولم.» زه روان شوم خو ده راپسې غږ کړ، «ما ته یو بل امر هم شوی و، هغه به څنګه شي؟» زما زړه په درزا شو، «د هغې به هم چاره وکړو، خدای لوی دی.» او په بیړه ترې روان شوم. موټر ته په ختلو شاتړینې ترور راته وکتل، «څه خبر وه چې داسې په بیړه موټر ته راوختلې؟» ما وویل، «خیر خیریت دی. یو څه شیان دي چې شپې ته به یې دې سړي ته ورکړم، بیا زه او ته روانیږو، زما د پلار د دوست کور ته.» هغې نور هیڅ و نه ویل، خو پوهیدم چې پوهیږي چې کوم کار خراب شوی دی.

د هغې د ساعت تیرۍ د پاره د دو آب دوو سیندونو ته لاړو. یو د بلولې نه، د شیبر له خوا راته چې او به یې د اوښکې په شان رڼې او

څپاندې وې. بل د سيغان او کهمر د له لوري، لکه ژېړ ښامار مړ مړ هوار راروان و چې همدلته سره يو ځاى کيدل. تر ډيره وخته او به نه سره ګډيدې او د بلولې سيند همداسې مست د ژېړ ښامار سره څنګ په څنګ روان و. موټر مې سيند ته ورکوز کړ او دا مې د دې منظرې ننداري ته راښکته کړه. دې او ږد ساعت د دې مقابلې ننداره کوله او بيا يې ما ته په مايوسى سترګې وغړولې او وې ويل: «دا او به به خامخا د خړو سره ګډيږي او هغه به هم خرابوي. د نيک او بد مقابله تل همداسې وي. دا هسې چټې خبره ده چې نيک غالبيږي. يوه کاچوغه خاوره د يو لوى بوتل او به خړوي. يو ظالم ټول وطن ورانوي. چې يو پوه او دوه ناپوهان سره يو ځاى شي، تل ناپوهي غالبيږي.» ما خبره ورغوڅه کړه، «په دليل يې پوهيږې؟» هغې سر وښوراوه. ما ورويل، «دا ځکه چې دوزخ ته ډيرې لارې تللې دي او جنت ته يکې يوه لار وتلې ده.» شاترينې ورويل، «اوس را ته موعظه کوې که څنګه؟» ما ورويل، «همداسې يې بوله. حرام وخوره، دوزخ ته ځې، قتل وکړه، دوزخ ته ځې، غلا، زنا وکړه، دوزخ ته ځې، مور او پلار وځوروه، دوزخ ته ځې او همداسې يې نور کوز وپاس درواخله. هغه هزاره د صراط د پله پسې خپل ملا ته رښتيا ويلى وو چې، پاک راه نيه، مانالنده يې دا چې د تيريدو لار نشته. بل مثال به درکړم. دغه زمور شين تاغى يو انجن لرى چې د سلهاوو پرزونه جوړ دى. هره پرزه په شواخون جوړه شوې او بيا په شواخون د نورو سره جوسر شوې ده. که يوه يې هم خرابه يا بيځايه شي دا لوى موټر د حرکته پاتې کيږي. نو څومره

استادانو او ما غزوبه په دې کار کړی وی چې دا موټر چالان کړي. اوس نو د هغې خرابول ډېر آسان کار دی او ماشوم هم دا کار کولی شي. هره پرزه يې چې ترې لرې کړې، د انجن هر ځای چې مات کړې، هر ځای چې سوری کړې، موټر د کاره لوېږي. مانا د موټر د جوړولو لاريکي يوه او د ورانولو لارې يې ډېرې دي.» هغې وويل، «اوس دې د موعظې په مقصد پوه شوم. ستا په نزد به يې بل ژوندی مثال حزب دموکراتيک خلق وي چې د هغه ناپوهو غړو په دوو کالونو کې بسته وطن د خاورو سره برابر کړ؟» ما وخندل «چې روسان دې هېر نشي.» دواړه په فکر کې لاړو او زه خوشاله وم چې د شاترينې پام مې د سملاسي خطر نه بلې ته کړی و. د سيند له غاړې هوټل وچته معلوميده شاته يې يو غرو چې دوه ځايه چاودلی و او چاکونه يې غير طبيعي ښکاره کيدل. شاترينې ته مې وويل، «دا غرورينې چې دوه ځايه غوڅ شوی دی.» هغې وويل «نوڅه؟» ما وويل، «خلک وايي چې دلته د حضرت علي او د زرد ديو جنګ و. په ذوالفقار باندې يې د ديو سر دوه ځايه غوڅ کړ» هغې وويل، «دوه ځايه ولې؟» ما وويل، «د علي ذوالفقار غبرګ تيغونه لرل. چې د يو يې وواهه نو بيا يې ورته وفرمايل چې تيره شه.» شاترينې په خوش طبعي وخندل، «ستا ډېر زده دي.» بيا نو په منډه موټر ته وختله او خوزر کان يې د وچې شوې ډوډۍ سره راوړل او دواړو د يوې لويې هوارې پرښې په سر وخواړه او په اول ځل، د ډوډۍ نه پس شاترينې د عاوکړه. زه لاړم ددې نه لرې په يوې بلې پرښې مې ډډه ووهله او د سيندو نو د غبرګ

بهیدلو ننداره مې کوله. اریان وم چې دا څوک د ه ؟ که کمونسته ده نو لمونځ ولې کوي، د عاولې کوي، دا د حزب دموکراتیک خلق مثال یې چې راوړ دایې زما د پاره راوړ او که پخپله هم په همدې عقیدې ده ؟ دا خو هسې د مړې ګیډې سودا وه، اصلي اندیښنه مې د نن شپې وه. ډیرور مجاهد خو د شاترینې د مر ګ ګواښ راته بیان کړ. هغه هم ګرم نه و، د ډاکټر زړور په هدایت یې دا کار کاوه. هغه هم ګرم نه و، د بد پیره کمونست سره بد مذهبه مقاومت جوړیږي. هر څه مې چې کول یوې ساپې پاکې نتیجې ته نه رسیدم. لوی سوال د او چې د شاترینې سره څه وکړم؟ کله چې د سالنګ نه د راستنیدو په وخت کې په لاره کې شاترینې راته د مخابرې خبره وکړه، نو په ربښتیا مې غوښتل چې د ډاکټر زړور په مشوره یې «فیصله» کړم. خو وروسته مې بیا بله شا ترینه لیده. په اول کې خواخوږې وه. کله یې چې د ټوکمار قوماندان نه د مخابرې خبره پټه کړه نو د احسان پوروړی یې هم شوم. بیا مې چې د دلیل پوښتنه وکړه او دې هسې بابیزه تیره کړه، نو د هغې ځوانمردي راته معلومه شوه. وروسې چې مې د دې لمونځ ولید، د دې په کمونستی کې مې شک پیدا شو. اوس خبره تر دې ځایه ورسیده چې د مر ګ نه د هغې د بچ کیدو د پلان په فکر کې وم. په درو ورځو کې دا دومره بدلون؟ دا اندیښنه راسره وه چې ودې شي چې زما قضاوت د دې د ښکلا او ښځیتوب د لاسه داسې اوښتی وي. ښایسته خونوره، زه هم د چاخبره زلمی وم او شیطاني حرکتونه زیات وو. په موټر کې به مې خدای خدای لرل چې راپورې ولګیږي. هغه شپه

چې په بستر کې یو ځای وو ما ویل چې ژوندی مې خوږلې وای. خو په دغو درو وږځو کې چې به کله ما ورته نیغ د خریدارۍ په سترګه وکتل، دا به پوه شوه، مخ به یې سور شو او په دې یا بلې بهانې به یې زما پام بلې خواته واړاوه. بیا مې ویل چې کونډه ښځه ده، کابلۍ شوې ده که هرڅومره ښه وي، کمونسته نه وي خو زما سره چې د علم او کابل نه مې دهقانۍ ته تیښته کړې وه نه جوړېږي. خو عجیبه داده چې داویره هم راسره وه چې ددې به خوښ نه شم. نه پوهیږم ولې مې یو ځلې له خولې دا لنډۍ ووتله «د تادګل په شان غړۍ ده * زما شړۍ ده ستا به کله خوښه شینه.» ناځا په مې پام شو چې یوازې نه یم.

شاترینې کټ وخندل او راغله څنګ ته مې کښیناسته.

مازیګر هوا مخ په سړېدو وه. توري وریځې له غرونو راښکته شوې او ورسره پرخ پرخ باران راغی. دواړه موټر ته وختلو. باران زیاتیده، د سیند په مخ یې بوړبوکۍ جوړولې. شاترینې چای دم کړ او دواړو ځانونه وریاندې تودول او بهر مو د باران ننداره کوله چې اوس یو نیم څپولی واوره هم ورسره ګډه وه.

ماسختن باران غلی شو او واوره په شرنګیدو شوه. شاترینه بستر ته وختله. له ځانه سره بنګیده، ما ویل د خپل مرګ ویر به کوي، خو چې غوږ مې ونیو کومه بدله یې زمزمه کوله. ما ته غوسه راغله، «بیا دې ډمګرې شروع کړه که څنګه؟ ښځاته خو به نه تخنیږې؟» هغې په آرامه، خوږه لهجه وویل، «نه، هغه د شین خالی تکۍ رایاده شوه چې توره شپه

يې پکې ياده کړې وه چې خداى به يې رڼا کړي. » يوه شيبه خاموشه وه. بيا يې پوښتنه وکړه، « ته څه وايې چې رڼا يي به کوندې راشي ؟ » ما تعجب کاوه چې پرچمي کوره او د پښتو ناره. په تمسخر مې وويل، « ستاپې د شين خالو سره څه؟ د بخت زمينې سندره کوه چې واسر بازه ياره، خيږه په مور چل باندې* بيا به دې او ده کمه سيورې د اوربل لاندې. » هغې کټ کټ وخندل، « ماتل فکر کاوه چې وايې، بيا به دې او ده کمه سترګو په زنبل باندې، لکه هندي فلمونه چې يو لوي بوت وي او هلک د بوت په سترګو کې ولاړ وي، اوښکې يې بهيږي او د غم بدلې وايي. بيا مې ويل دا به د زلفو زنبل وي. خواره کي سرباز به، لکه ماشوم د زلفو په ورونبي کي تاو وي، سر او پښې به يې بهر وتلې وي او زور به وهي. » ما ته هم خندا راغله، « ويده شه، نه کورې چې نن شپه د ږير ور سره ملاقات لرم، خدا زده چې څه به پيښ شي ؟ » هغې په ساده انداز کې وويل، « د همدې کار د پاره راغلې وې، اوس ولې تکني يې ؟ » ما وويل، « خبره دومره آسانه نه ده، ويده شه. »

زما په فکر کې د ارزښتونو مقابله روانه وه. ږير ورته يې ورکړه، مه يې ورکوه. آسانه خو دا وه چې وسلې او نجلۍ ږير ور ته وسپارم. د ملي مقاومت د وړاندې به زما مسئووليت پوره شوى وي، مګر د خداى په حضور کې څنګه؟ دا به وايم چې بارِ الاها، ما پرچمي مرګ ته ورکړه، زما لاسونه سره نه دي، ما يې په مرۍ چاړه نه ده راښکلې. د اسلام او کفر، د مستضعف او تيري ګر مقابله وه او ما د حق لاره ونيوله. داخو

هغه استدلال و چې سړی یې د یوه مسلمان قاضي په وړاندې کوي. آیا د خدای او خپل وجدان په حضور کې دا استدلال ما تبرئه کولی شي؟

په همدې کې د شپې دري بجې شوې. بهر د واورو یوه نرۍ دوړه په مځکه پرته وه. موټر مې چالان کړ، شاترینه مې راویښه کړه، د سیند له غاړې مخ په هسکه هوټل ته روان شوم. اته نه کچرې د هوټل مخې ته ولاړې وې. د موټر د آواز په اوریدو سره پنځه ږیرې راووتلې. د تولو په لاسونو کې لالټینونه وو. مشر ږیر ور موټر ته را وخوت. شاترینې ته یې اشاره وکړه، «سیا سره دې لاړه شي هوټل ته.» شاترینې ترور ماته وکتل. ما په موسکا ورته وویل، «ته ځه هوټل ته چې دواورو نه پناه شې، موږ دلته یو څو خبرې لرو.» هغه چې ښکته کیده، په مایوسۍ یې ماته وکتل، خو ما ورته و موسل. ږیر ورو خپل لالټینونه ورته جګ کړل، لکه مال چې اخلي، تولو ورته ځیر ځیر کتل. بیا نو دوه ورسره هوټل ته په بدرګه لاړل.

زما سړي وویل، «بسم الله» ده راته لالټین نیولی و او ما په ځټک او انبور د سیټونو سر پوښونه خلاص کړل. دوه نور ږیر ور هم راغلل او د وسلو په لیدو یې وویل، «او هو، دا خولا په ګریسو لړلې دي. ایله په ایله چې نوې وسله راغله.» بیا یې نو یوه یوه وچتوله، تبصرې یې پرې کولې او، لکه د جنازې کټ په احتیاط یې یو بل ته تیرولې. دوه نور چې بهروو، هغوی وسلې په بوجیو کې نغښتلې او په کچرو یې بارولې. ما هیڅکله داسې لویې کچرې نه وې لیدلې، دا به رښتیا وه چې د امریکانه

يې راوستې وې. ډېره وسله به وه، څکه پوره دوه ساعته دوی په ښکته کولو او بارولو بوخت وو. په آخر کې ټول کوز شول او بارونه يې معاينه او بيا سره راټينګ کړل. زما سري راوخوت، «نقشه چيرته ده؟» زه بهر ووتلم. د ټول باکس نه مې يوه زړه بوجۍ راوچته کړه، په هغې کې توره پلاستيکي کڅوړه وه، هغه مې ورکړه.

ږير ورووېل، «خير ويسې. اوس نو ستا کار خلاص شو، مونږ روانيږو.» ما ووېل، «نه، يو کار مې پاتې دی. د هغې ښځې سره څه کوئ؟» ده ووېل، «بس نور يې مونږ ته پرېږده.» ما ووېل، «داسې نه کوم. بايد ما ته خط راکړئ چې هغه وژنئ.» ږيره ور کټ کټ وخندل او بيا يې خپلو ملګرو ته امر وکړ، «داسړی په مونږ بدګمانه دی، او ګرم به هم نه وي. لاړشئ، سيا سره راولئ چې دده په مخ کې يې دوزخ ته روانه کړو.» ما ووېل، «بدګمانه نه يم خو تاسو ټول مجردان يئ، ښځه هم پرچمۍ مکاره ده، ويريږم چې ستاسو زړه ورباندې ونه سوځيږي او په نن او سبا کې درنه و نه تښتي. بيا به زمونږ او ستاسو کړې خواري هسې درمسال ته ختمې کول شي.» ږير ورووېل، «خط هم دزکوم او لوړه هم درسره کوم چې بله شپه به رانه تيره نه کړي. نور څه وايې؟»

ما ووېل، «سمه ده. زه د ښځې سره يو څو خبرې لرم، يو څه اسرار دي چې هغه به په نيم ساعت کې ورنه واخلم. بيا به يې تاسو ته وسپارم، خو البته خط به راکوئ.» ږير ور ټکنی و. «د سهار رڼا هم دغه ده را روانه ده، تر څو ته اقرار اخلې نيمه ورځ به تيره وي.» ما ووېل، «نه نيم

ساعت غواړم. که دا کمونسته ده، زه به یې هم خوښ شم. » امر یې وکړ چې سیا سره راولي. او بیا یې په کرار غږ ما ته وویل، « ډاکټر ژروژ چې په سالنګ کې امر دریاندې وکړ، ولې دې هماغلته فیصله نه کړه ؟ » ما وویل، « دوست ته حال وایه، دښمن ته لاڼې وهه، ما په عمر کې بنیادم نه دی وژلی. موږ ډاکټرانو خو د یوناني حکیم ابیغور قسم خوړلی چې ژنده سر به نه وژنو. » بیر ور وویل، « نو په دوشي کې دې ولې نه پرېښوده ؟ » ما وویل، « دومره کم عقل هم نه یم. هلته یو منصبدار تیار همدې ته ناست و چې دا تول حال ورته ووایي. بیا به نه زه وای، نه به ته وای او نه به وسله وای. » بیر ورو شاترینه راوستله او دلالتینونو سره چار چاپیره ورنه، لکه پتنګان تاویدل. موټر مې چالان کړ او په بیړه روان شوو. شاترینې رانه پوښتنه وکړه، « دا څوک وو چې نژدې یې په سترګو خوړلې وم ؟ » ما هیڅ ونه ویل او بس پښه مې په اکسلیټر ټینګه کړې وه. د خړ سیند په سر یو پول سیغان ته اوښتی و. په هغې تیر شوو او تبوله سودا مې دا وه چې د ځان او بیرد ور ترمینځ، څومره چې کیدای شي فاصله زیاته کړم. شاترینه هم لکه چې پوه شوې وي، غلې پاتې شوه. کچه غرمه مې د سیند په غاړه موټر ودراوه. د موټر انتن مې فعال کړ، د دیوال نه مې د مخابرې ماشین را وایسته شاترینې ویل چې « خیر زه سیند ته کوزیږم. » ما وویل، « ما ته فرق نه کوي. » پس د څوکو ششونو نه د ډاکټر ژروژ شفر راغی.

« چیر ته یې ؟ »

«د دوو آب نه بهر.»

«تسليم دې کړل؟»

«هو»

«وسله؟»

«هو»

«نقشه؟»

«هو»

«خير ويسې. ښځه دې فيصله کړه؟»

«نه»

«زموږ نفر ته دې وسپارله؟»

«نه»

«کله يې فيصله کوې؟»

«نه يې فيصله کوم»

«پوه نشوم.»

«نه يې وژنم. چاته يې هم نه ورکوم.»

«د مرکز امر دی.»

«مرکز ته وايه چې رنګ دې ورک شه.»

«دا نشي کېدای. چې ژوندۍ وي، ټول پلان خرابيږي.»

«نه خرابيږي.»

«امر دی. تاتعهد کړی دی.»

« ما خپل تعهد پوره کړ. نور تاسو پوه شئ کار مو. »

«و ته زموږ سره نه يې ؟ »

« خواخوږي لرم خو نور درکې نه يم. »

« د تاسف ځای دی. »

« هو »

« پوهيږې چې هغه به ونه گټې، خپل سر به هم بای کړې ؟ »

« هو »

« پوهيږې د چا دلاسه ؟ »

« نه، فرق هم نه کوي. »

« که زموږ خلکو هر چيرته وليدې. . . »

« ته ورک شې مقاومت دې ورک شه. »

« د تير خدمت نه دې مننه »

« ته ورک شې، مننه دې ورکه شه، خدای پامان »

د مخابرې د ماشين سيمونه مې وشلول، د بهر نه مې آنتن راخلاص کړ او بيا مې نوشاترينه د لاس نه نيولې سيند ته کوزه کړه. د سيند په غاړه مې ماشين او سيمونه د سره تاوکړل او رسامی د سيغان د سيند مينځ ته اړتاو کړل. بيا نو لاس په لاس موټر ته ستانه شوو او د سيغان لار مو ونيوله.

په لار کې شاترينې وويل، « څه خبره ده، ولې دې د مخابرې په وخت کې دومره اعصاب خراب وو ؟ » ما وويل، « کاشکې مې د واورې

نه نه وي راايستلې. » نور تر سيغانه پورې دواړه چوپ وو.

نهم څپرکی

زما د پلار دوست، پير علي، نيم تاجک و، نيم هزاره. په اصل کې د هزاره زوزات له دوشي نه پيل کيږي، په تاله برفک، دو آب، باميانو ته تيريږي. پخپله دوشي ګډو له دی. د سيند يوې غاړې ته هزاره، بلې ته چې او غان دوشي يې بولي، پښتانه. سيغان ته ښايي د سيند د لاسه هزاره ګی سمه نه ده رسيدلې او د پيړيو په اوږدو کې يې ګډو له نسل جوړ کړی. په کابل کې چې هزاره د پښتنو يا تاجکو سره يو ځای شي، نو تاجکان يې هزاره ګډی بولي، نيم هزاره نيم غير هزاره. زما د پلار دوست، پير علي هم ګډی و. پوزه لوړه خوسترګې با دامی، مخ هډو کن، لکه متساوی الساقين مثلث چې سر په ځيږی ودروې، څو تاره ږيره ورنه ځنګيده.

د پير علي کلي ته د شين تاغي رسيدلو هماغسې انګازه جوړه کړه، لکه په خان آباد کې يې چې جوړه کړې وه. تول ترينه چاپيروو او هلکانو يې څنګ ته منډې وهلې. موټر مې د پير علي د کور مخې ته چې د آسونو د اوړي ځای وو او ميخونه يې لا ښکاريدل، ودراوه. شاترينه سرای ته لاړه او زه د پير علي سره قوشخانې ته شوم. پير علي چې ناروغ او زهير ښکاريده، زما د پلار د مړينې فاتحه يې راکړه او بيا نو مرکه وه. د شپې ښه قروتی راغله. دا د کړو، يو بهتر شکل دی. کورت تاوده کړي، په کاسه کې توده ډوډۍ وړه کړي، کورت پرې واچوي او بيا پريمانه غوړ

چې پیاز پکې سره شوي وي پرې راتوی کړي چې څزاېې خېژي. پس د ډوډۍ مرکه شروع شوه. زما زړه د چاودنې تر حده ډک او پیر علی زما د پلار او ټولې کورنۍ قدیمي او فادار دوست او هوښیار سړی و. هر کال به په مني کې په لړي کې لم یا موغوړی چې د پسونو د لمبه پوستکي کې به ځای شوي وو او چاري پسونه د ده له لوري راتلل. زما اول جنګی زرک هم همده رااستولی و. د موټر درواجیدو نه پخوا به ده هر کال په مني کې په آس په څو ورځو کې زموږ ځای ته سفر کاوه.

تر نیمې شپې مې ورته کیسه وکړه. ده هم په ډیر دقت اوریده او کله به چې دده زوی نور چای او دشلمه راوړه او کیسه به غوڅه شوه بیا به ده ویل، ښه، نور څنګه شو؟ »

په بله ورځ یې ترکاڼ راوغوښت چې د موټر د سیټونو له لاندې صندوقونه راوباسی، بیرته سرویس ورنه جوړ کړي. په دې باندې څلور ورځې تیرې شوې. د ما شو متوب په وخت کې به چې پیر علی زموږ کور ته راغی نو د شپې به یې بوستان، گلستان راته په خپل مخصوص هزاره‌گی وزم لوسته. اول به یې څو ځلې غاړه تاز کړه او بیا به یې یو لاس غوږ ته کړ او یو داورډه « ایییییی » ناره به یې وایسته او بیا به یې نو شروع وکړه، « یکی دیدم از عرصه یی رود بار * که پیش آمدم بر پلنگې سوار. (چو نان) چنان هول از انحال بر من (نیشست) نشنست * که ترسیدنم پای رفتن (بی بست) ببست. » ما ته د جزیوت او رقوم حساب همده ښودلی و « دح کدین دادح کدین ددو.... » چې هر توری یې یو ابجد

عدد و او ضرب او جمع یې په اسانه قافیه لرونکې طریقې سره ښوده.

پیر علی هم د روسانو او کمونستانو خبرې کولې او نور معلومات یې نه لرل فقط هماغه اندیښنه ورسره وه چې په سهري مرداره د خوګ غوښه په زوره خوري او مشران مسکو ته بیایي. ما تعجب وکړ چې د روسانو او کمونستانو تبلیغات څومره قوي وو او زموږ مجاهدینو ټول ټال د خوګ د غوښې او مسکو ته د بیولو تبلیغ زده و.

په وروستۍ شپه یې راته وویل، «ته هم جره یې، ځوان یې، څه وایې چې د دغه ښځه در ته همدلته نکاح کړو؟ ملا به راوغواړم، بې غږ او غوږه به نکاح وتړي. دوه کوټې به در کړم. موټر ته به دې موټروان ونیسم چې د دوآب او دې ځای ترمینځ یې وچلوي. چې پسرلی شي، بیا به خدای لوی دی، دا دړکه هم تیره وي، بدر به کابل ته لاړ شې.» ما وویل، «دا ښځه مې کله کوي. زه اطرافي، دا کابلۍ.» ده وخندل، «ته خوښه پوهیږې چې ټولې ښځې د لالانې دي. زما ښځګله وو ترې پوښتنه کړې. نجلۍ راضي ده خو ویریږي چې ته به یې ونه کړې.» ما وخندل، «کاکا دومره راته وګوره چې یو ځلې یې کابل ته ورسوم. بیا به یې مور او پلار ته جرګه ورولیږم او په دړنګ و درونګ به یې واده کړم.»

په هغه ورځ چې روانیدو، موټر یې داسې راته رنګ کړی وچې د نورو سرویسونو نه یې فرق نه کیده، طاؤسونه، ګلان او کوترې او زمري یې د ننه په دیوالونو باندې کښلي وو، ګویا د سیغان د هنر ټوله پانګه وربانډې لګیدلې وه. زړه مې وربانډې وسوځید پوښتنه مې ورنه وکړه،

شین تاغیه، ته به وای په آلمان کې مې اوراخیستی وای، خو چې دې لیونی ملک ته مه وای راغلی.

څه مې نه لرل چې د دې مهربان سړي د میلمه پالنې پور مې پرې کړی وای. د موټر نه مې د لنډو څپو ګروندیک رادیو وښکله، د یو درځن بالټیو سره مې د پیر علی زوی ته ورکړه. ما لا موټر چالان کړی نه و چې هغه رادیو لګولې وه او تاجکي پروګرام یې پرې اوریده. چې شاترینه راوتله یوه لویه ورا وریسې وه. شاترینه هم د هغوی په شان وه، ګل سیب ټکری، د ګلدار سره چیټ کمیس او د شنه الوان پرتوګ. د نورو په شان یې پلونیم کنبونیولی و. پیر علی پخپله موټر ته راوخوت او لویه ټوکری یې په سیټ کې کیښوده، بیا یې غیږ کې ونیولم او زما مخ یې ټول په اوښکو لوند کړ. آخری خبره یې داوه «بیا به په قیامت کې دیدن وکړو.» دو آب ته په رسیدو مې موټر ته لته ورکړه چې بیا په ړیر وروانه ووړم که څه هم چې پوهیدم هغوی به د غوربند او سیاه ګرد ترمینځ لار کوي. تر څو دوشي ته رسیدو څو څو ځلې د سیند نه اوښتو. کله به د ړنو (؟) پرخواته راغلو او کله د خړو. د ړنو اوبو خواته مو د غرمې ډوډۍ وخوړه. په ټوکرۍ کې پریمانه سره کړی زرکان، بوسراقې (خجورې)، په وړین دسترخوان کې یوه دلۍ ګرده کې ډوډۍ او په کڅوړه کې پریمانه پوڅه وه. د بلولې ړنې اوبه لا د خړو سره ګډې شوې نه وې. د الرحمن د سورې آیت را په یا د شو: مرج البحرین یلتقین. بینهما برزخٌ لا یبغین. شاترینې اسرار آمیزه موسکا وکړه، «ستا دا خبره رښتیا و نه ختله چې

يوه کاچوغه خاوره د تهول ګيلاس او به خړوی. » ما وويل ، « دا خو ستا خبره وه! » خو هغې په ډېر سترګي وويل ، « د هر چا چې وه ، غلطه وه. »

هما غلته موشپه وکړه. پلان دا و چې د دوشي نه د شپې په تاريکه کې تير پړو چې بيا راته سپي ولاړ نه وي. داخلې نورست او شرم ته حاجت نه و ، دواړه غاړې غجي ، په بستر کې پريوتو تر ډېره وخته مو د ورکتوب خبرې کولې ، هسې بې معنی خوږې خبرې. شاترينې په يوه واده کې د کومې ښځې د بنګړو د پټولو کيسه کوله او د اول ځل خواستګارۍ کيسه يې کوله چې ښنګه يې د دې صفتونه اوريدلي وو او اوس په جرګه راغلې وې. دا په باغ کې پټه شوې وه. د لالانې بيا باغ ته راوتلې وې چې سيل وکړي. هلته يې دا ليدلې وه چې په يوې ونې ختلې او توتان يې خوړل . خواستګارانو د دې د مور نه پوښتنه کړې وه چې دا بيزوګۍ څوک ده؟ هغې ځواب ورکړی و ، چې بيزونه ده ، د کلي يوه ليونۍ يتيمه ده چې تل د خلکو په باغونو ګرځي او په ونوکې شپې تيروي. ما ورته د خپلې مور او پلار او سفرونو او شين تاغې کيسې وکړې او ترڅو سپيدې چاودې مور يو بل ته ځانونه وربيژندلي وو.

په بله ورځ ترڅو دوشي ته رسيدو تياره وه او همدا سې نيغ په سالنګ وروختو. په خنجانو کې مو په هوټل کې چې د ګرځندوی دی، شپه وکړه او بيا د موټرو د نورو کاروانونو سره مخ په تونل ور روان شوو. مځکه توره وه خو د سرک په غاړو لاهم واورو ديوالونه جوړ کړي وو.

ما په ډېر دقت چې شاترينه وار خطا نشي وويل ، « زه فکر نه کوم

چې زموږ یار منصبدار دې موږ هیر کړي یو. زه د دغسې خلکو په روحیې پوهیږم. دا داسې سپې دي چې پټه خوله اچوي او تا چې سپک کړ اوس یې په زړه کې غوټه هم پیدا شوې ده.» هغې وخندل، «وایي هر شی چې دوه شي نو درې کیږي.»

په لار کې هر ځای عمومي تلاشي وې، خو د سالنګ د تونل نه کابل پلو د اوښتو سره، د سرویسو نو لام ولاړو. شاترینې راو ښود، «هوغه دی زموږ پټ خولی سپی.» هر موټر ته یې کتل چې موږ ته راورسیدنو تندی یې ورین شو، راوخوت، «د جلی خوی د مرغاوی دی* د ګودر غاړه ورته نیسه رابه شینه.» ما ته یې نه کتل، یو خط یې د جیب نه راوایست او شاترینې ته یې ورکړ او بیا یې څو عسکرو ته چې کوز ولاړوو غږ کړ. هغوی د سیخانو او تبرونو سره راوختل. د سیټونو د سر تختې یې په تبرونو ماتې کړې او حتی د غولې تختې یې هم یو څه راوایستې. ما ورته کتل او د شین تاغي په حال ژړا راتله. بیا یې په سیخانو دیوالونه سوري کړه او هغه ښکلې منظرې چې د سیغان د هنرنمونې وې، هغه یې ټولې ابته کړې. بیانو ټول د موټر بام ته وختل او د اوبو او ګازو د ټانکۍ پسې یې تبرونه خلاص کړي وو. ما ور غږ کړ، «قوماندان صاحب، پام چې څوک سګرټ و نه لګوي چې کیله ګي ته به دې اړتاو کړي.» د ډاره یې ټانکۍ سورۍ نه کړې. را ښکته شو، موټر ته را وخوت، په اول ځل یې زه مخاطب کړم، «موټر دې نوی رنګ کړی دی!» شاترینې زه ځواب ته پرې نښودلم، «هغه شی چه ور

پسې ګرځیدې پیدا دې کړ ؟ » منصبدار زما نه پـه بـتنه وکړه ، « د دوشي نه کوم پلو تری تم شوې ؟ » شاترینې بیا ځان شریک کړ ، « ملګری قوماندان، زما ځواب را کړه، چې ورپسې ګرځیدې، پیدا دې کړ ؟ » قوماندان بیا لکه ځیلي ماشوم مقاومت وکړ ، « ملګرې ترینا ، هغه خط ولوله او عمل پرې وکړه. » شاترینې وویل ، « خط ماته لیکل شوی او په تا پورې اړه نه لري، زما سوال ته ځواب راکړه. » په قوماندان بیا دماتې خولې راماتې شوې، « نه، څه شی خو نه وخو... » شاترینې پرې برچ وهل، « خو، خو معنی نه لری، دا به لیکلي راکوې چې موټر مې مات کړ ، تلاشي مې کړ ، څه شی مې پیدا نه کړل. بیا زه دا په کابل کې مقاماتو ته ښیم. » قوماندان د مقاومت تابیا نیوله خودې وویل ، « ملګری قوماندان ، ته ښه سړی یې ، انقلابي روحیه لرې ، اوس دې چې وظیفه ختمه کړه نو همداراته لیکلي راکړه اوبس نور نو کامیابه اوسې. » قوماندان له جیبه یوه کتابچه وایستله ، یوه پاڼه یې ترې وشکوله او یو څو کرښې یې پکې ولیکلې ، شاترینې ته یې ورکړه او پخپله په بیړه کوز شو او د چالانو سرویسونو د ډېزلو په لوګي کې ورک شو.

په جبل سراج کې هم تفتیش و خو د پشکي عسکرو ، منصبدار په یوه نظر معاینه ختمه کړه او ما ته یې کړه ، « خلیفه ، دا موټر خودې شوکې پوکې دی، غلو خو به شکولی نه یې ؟ » ما وویل ، « نه تفتیشانو وشکولم. » منصبدار سروښوراوه او وې ویل ، « یاربه ، دانقلاب په نامه

څه کاني رواني دي، ځئ له خیره. ».

تره غوني ماښام کابل ته واوښتو. هم خوشاله وم چې ددې اوږده بدخوب نه په خیر راویښ شوم او هم خپه وم چې له شاترینې بیلیږم. ددې کور د خیرخانې په اوله برخه کې د هندوانو د کورونو په سیمه کې و. د کور نه بهر مې موټر ودراوه. دې وویل، « راځه همدلته شپه وکړه، ناوخته دی، چیرته به کور په کور ګرځې؟ »ماسر وښوراوه، « زما او ستا لارې همدلته بیلیږی. » هغې وویل، « حتمی نه دد. ما درته اوږده پلانونه جوړ کړي، کله دې داسې پریږدم. » ما په ټوکه واړوله، « زما وزرې سوځیدلې دي، نور په کابل کې الوتی نشم. » بیا مې خبره احساساتی کیدو ته پرې نه ښووه« رښتیا په هغه خط کې چې قوماندان درکړ څه پیغام و؟ » هغې وموسل، خط یې له جیبه وایسته، « پخپله یې ولوله » په هغې کې لیکلي وو: « رفیق ترینا، به ریاست چهار خاد بیائید ». ماوویل، « خاد درنه څه غواړی؟ » هغې په خندا وویل، »زموږ یار به ورته خدازده څه جاسوسي کړې وي. دهمدې د پاره مې ورنه خط واخیست چې ستا په موټر کې هیڅ هم نه و. » ماوویل، « شاترینې، ته چې ورغلې، ټول حال ورته ووایه او که نه نو ستاد سرخطر دی. » هغه رانژدې شوه او په رسیدلی ږیرې مې یې لاس تیر کړ، « زه دومره نامرده درته ښکاره شوم؟ نوره مې مه شرموه. » بیا یې وخندل، « ته به څنګه ځان خلاصوی؟ » ماوویل « مقصد مې داوچې زما غم مه کوه، زه په کابل کې نه پاتې کیږم. همدا نن شپه جلال آباد ته روانیږم او تر څو ته خاد ته

رسیږي زه به په پیښور کې ناست یم » هغې په تعجب وویل ، « نو ماچاته پرېږدې ؟ » زما سره ځواب نه و. نه دا کوزیده او نه زما زړه کیده چې کوزه شي. تیر ماسختن مې ایله په الله په دلاسا قانع کړه.

پخوا تر کوزیدو یې اول په دواړه مخه چپ کړم او بیا یې شونډې اوږده شیبه زما په شونډو کوشیر کړې.

لسم څپرکی

د جلال آباد په تولله لاره مې زړه ژړغونی و. په بله ورځ په رښتیا هم د پیښور په کوز تاکال کې وم.

د هغې ورځې نه دوه کاله تیریږي. د بدو ورځو یار شین تاغي نه مې سم صفا فلاینګ کوچ جوړ کړ او بیرته مې آبی او سپینې لیکې ورکړې. د قوماندان د غوبل نښې مې په خپل لاس ترې پاکې کړې او باډۍ مې ورته بیرته نوې نوزې کړه. خو د واړه پوهیدو چې د زړه ستنې موماتې دي. د پیښور او سوات ترمنځ یې ګرځوم او چې په پیچو مې خیژو نو د واړه زګیروي کوو.

هره هفته یو ځلې د شین تاغي سره لکه ستن خوړلی په اسلام آباد او د پیښور په حیات آباد کې چې د رټل شوو افغانانو ځایونه دي کوڅه په کوڅه ګرځم او په تبجن انتظار خپله ورکه لټوم.

PROPERTY OF ACKU 7894

« ۲ »

لومړی څپرکی

زما د پلار دونو سره جوړه وه. رسیدلې ونې به یې په ځیله کې له بیخه وښکلې او د باغ د یوه سر نه به یې بل ته یوړلې او همالته به یې کښینولې. ونې خوارد کی به په ځان نه وې خبرې، دژمی په خوب به ویدې وې. چې پسرلی ته ویښې شوې ریښو به یې رد او رووډ ورک کړی و چې کوم پلو وغځیږی. په هغه لور چې پخوا اورتلی اوس یې تیرو لار بنده کړې وه. داوبو او خاورې خوند بل ډول و او څو نور کالونه په کاروو چې ریښې لارې گودرې پیدا کړي. څانگې به یې هم تروروې وې. دلمر وړانگې چې پخوا به ددوی ورته مخ و اوس په بلې زاویې اوبه بلې څانگې، پریوتې. یوه څانگه چې پخوا دنورو نه دنگه وه او دنورو څانگو حق یې خوړ اوس به سیورې ته وه او نور به نه لوییده.

پلار مې ویل چې داسې شي نو ونه چینجي نه کوي. پخواني چینجي همالته سر بداله پاتې شي چې یره هغه دخوړو ریښو ونه څه شوه ؟ ددې د پاره چې ونه راویښه نشي اوبه به یې ور باندې سپرې کړې، شپې به اوبه کنګل شوې او که به ونه دبیځایه کیدو په ټکانونو نیمه ویښه شوې وه نو بیرته به کرخته شوه.

زه چې پیښبور ته رامهاجر شوم همداسې ونو ته ورته وم. هرڅه پردي وو حتی د ملا آذان. په وطن کې چې دلر بر کلو نه راته موږ یې ملا پیژانده او دغږ دلریوالي او نژدیوالي سره زموږ غوږونه روږدي وو. که کوم غږ به داندازې نه زیات په زوره و نو حیران به شوو چې داخو دپلانکي کلي ملا دی نو اوس ولې رانژدې شوی. همداسې به هم وه. ډیر کله به دلر کلی ملا دبر کلی امامتی ونیوله ځکه چې هغه بل ورته لړه غله ور کوله او دې به ور باندې داوجګ کړ. نور علتونه هم وو. ملا خو هم پرښته نه، په یوه هلک لاس تیر کړی، په یوې نجلۍ سترګې سرې کړې.

معمولاً دغه پیښې په دوو وختو کې پیښیدې. یوچه به هلکانو او نجونو په جومات کې سبق وایه اوبل به چې ښځګلې د تاویزونو دپاره ورغلې.

خو په پیښبور کې دملا آذان لوډسپیکرونو کې ټول په یوه اندازه لګیږي. ټول غږونه داسې نا آشنا لګیږي، لکه دمصري موذن نه یې چې خراب ثبت کړي وي. دسهار په دې خړه کې یوازینی آشنا غږ دچرګ دی چې هغه سیاسي سرحد او کلچر نه پیژني، بلکه هیڅ کلچر نه لري، چې

خدای یې په ختپه کې څه اخښلي هماغه را وباسي. دکچه ګړی دکمپ نه بهر دپاخه سړک دپاسه یونیم دګاډیو دډنګرو اسونو دنعل کړو پوندو کړپ کړوپ شروع دی. دآذانونو لړی چې خلاصه شوه نور نو چوپه چوپیاوه. دلمانځه وار به وروسته راځی او ورسره به دسحر خیزو دتوخي غبرونه اوښکالو هم کمپ ته ورسیږي. زه هم دوطن دخیالونو سره په نا آشنا وطن کې له خوبه پاڅیدم. دبورډ دنهر په خړو اوبو کې مې اودس تازه کړ. هغه سړی چې هره ورځ مې لیده چې څادر یې دځانه چاپیر کړی دپله په دیوال به دکونګ په شان په دوو پښو ناست و، نن هم هماغلته و. که رښتیا وایم دچومات نه ویریدم ځکه پیښوریان مې دسپین جومات نه بهر په لمانځه لیدلی وو چې لاسونه یې دښځو په دود دسینې په سر نیول. بې هغې یو څه شرمیندوکی هم یم او ویره هم را سره وه، نو خیمې ته راغلم او دهغې اودخپل موټر، شین تاغي، ترمینځ مې په شګه لمونځ وکړ. ترڅو زما کلینډر، منانی رارسیده ما سبناری کړی و. بیا مې منانی پریښود چې موټر دسیند په غاړه پریمنځي، زه دحیات آباد په ګشت ووتم چې وطنداران وګورم او دښاترینې پته ولګوم. دریم کال را دبره کیده چې ما په پیښور کې کله په دې او کله په هغې پام غلطاوه او هیچاېې احوال نشو راکولی. زړه مې ورپسې مینښ مینښ و. هغې ځوانیمرګې هم، لکه چې هیر کړی وم. حیات آباد دکابل پوهنتون داستادانو او سکربیستانو ځاله هم و. داهغه افغانان دي چې دمجاهدینو دمشرانو په نزد ددوی دسکربیست راکتونو دوړولو نه پس

مهاجر شوی وو، د پاکستان د مهاجرو کمشنري راشن نه ور کوي او د مجاهدینو تنظیمونه ور ته گواښیږي. په دې ډله کې ما یو شمیر استادان پیژندل او یو، د ډاکتر زړور د کمونست ضد پټې شبکې غړی هم و. اوس هغه شبکه ډېرې وړې وه، څه غړي یې پاکستان ته راواښتي وو او څه لا په کابل کې په سورو ننوتلي وو، څو تنو لا توبې ایستلې وې او د ببرک په حکومت کې داخل شوي وو. پخپله ډاکتر زړور بندي و. عجیبه داده چې د شبکې فراري غړي چې اوس په حیات آباد کې وو، لا یې هم له ډاکتر زړور سره تماس درلود او که به ماته کوم پیغام و رارساوه به یې. البته پیغام په شفر و او دده به یې هغه برخې راته ترجمه کولې چې زما پورې به یې اړه درلوده. په یوه داسې پیغام کې ډاکتر زړور ویلي وو چې «تیر به هیر کړو، ته خو رانه پیښور ته والوتې، خو ماهم وړی شړی نه کړه.» په بل پیغام کې یې د تحقیقاتو کیسې کولې چې څه قسم سزا گانې ور کول کیدې. په نوي پیغام کې یې د یوې پیغلې روسې مستنطقې کیسه کوله چې روانه پښتو وایي. بیا نو څو میاشتې د ډاکتر زړور پیغام رانغی. چې راغی نو بد زیری و، لکه چې همدې روسۍ ترې اعتراف اخیستی و. په دابل پیغام کې راغلي وو چې ده پخپل جرم اعتراف کړی دی، زما په گډون د ټولو نومونه یې ور کړي دي او اوس د خپلې سزا په انتظار کې دی. د پیغام په آخر کې یوه نوې خبره وه او هغه دا چې روسۍ پیغله ډیره د غرب د ژوند پوښتنه کوي او داسې ښکاري چې د امریکا سره نژدیکت غواړي.

دوهم څپرکی

پیښور راته د دروغو ښار ښکاره شو. آډانو نه یې هم زما په نظر تظاهر وو او جوماتونه یې هم نمایشي وو. د جمعې په ورځ به له هرې خوا د ګیدړانو د شور ماشوړ په شان په لوډ سپیکرونو کې د بلاغت سیالۍ کیدې. په داسې یوه ښار کې نو زما ساه بندیده. د وطن نه هم یاخبر نه راته او یا بد خبر راته. شاترینه لا درکه وه. بس نو شین ټاغي ته مې پناه ویوړه. دسوات په لین کې مې چلاوه.

څوکۍ مې ورته نوې کړې وې، مینځ یې تک سور، دیوالونه او سیټونه ټول د سره پلاستیک، د سیټونو ترمینځ ځای مې ارت پریښی و او که څه هم چې باډي میکر او نورو موټروانانو راته ویل چې که ډیرې سپرلۍ غواړې نو سیټونه سره جوخت کړه، خو زه د لویو غرو کجیر وم او تنګ ځای د تنګ قبر غوندې راته ښکاریده او د خپل ملګري، شین ټاغي بار مې هم نه درناوه. که سپرلیو به د خدای وسې راباندې وکړې منانې کلینډر به په لار د غرو نه په رارغړیدونکو او یو یووار په تګ او بیا په راتګ د موټر د ننه او بهر، تر ارابو پورې وینځل او سپرلۍ هم را سره عادت شوې وې. د نسوارو توکنې او د سګرټو ایره تونونه مې هر ځای ټینګ کړي وو او پخوا تر روانیدو مې په سپرلیو شرط ایښی و او د هر سیټ په دیوال هم لیکل شوي وو چې خپل سیټ به هماغسې ستره پریږدي چې دوی ته مې ور کړی. یوڅه ناغیړي او زړه بداوي په اولو څو

پیرو کې راغی خومنانی دباچاخان نه په ونه جګ اودانګري غل نه په اوږو کې پلن و. په چوپه خوله دسپرلیو سترګې تـــرې سوځیــدې. دشین تاغي کرایه نظر فلاینګ کوچونو ته زیاته وه او په اول کې خلک نه پرې ماتیدل، څو ځلي خومې نیمه تش پیرې کولې خو بیا خلک، په تیره عصري ځوانان رامات شول، هغه سوټ والا پښتانه پیښوریان چې دسوات هواخورۍ ته به تلل اویا پخپله دسوات ځایی شاه زلمیان. دمهاجرو افغانانو ښځې او نارینه هم پکې وو چې دهغوی بیا بله نیشه وه. په تیره چې زه به یې افغان ولیدم. یوه ورځ یو پنجابی دلکړې سره کوږ ووږ پاس موټر ته را وختوت، څو نور لنګ والا هم ورپسې وو اوسیټ جي سیټ جي یې ورته ویل. ټولو په پان شخوندونه وهل. په لاره کې سیټ جي پان دموټر په غولي توکړل، ماخوونه لید، مګر منانی پرې راغی اوکش و کړپ یې جوړ کړ. ماموټر ځنګ ته کړ او ومې دراوه چې څه شور دی. منانی ورته ټینګ و چې داتوکانې به په خپلو جامو وچوې. دسیټ بریځو سرونه ښورول او په ښارۍ پښتو یې ویل، داسې سې وې خان (څه څه وایې) ، داکې برابابو دي، زر معافی به واخلې، خو منانی ورته ویل، « زه نور نه پوهیږم، بس دا بامبړ به یې پاکوي » یو بریځی راپاڅید چې جنګ غلی کړي او خپل خیرن دسمال یې راوایست چې هغه ځای پاک کړي، خومنانی دځټ نه نیولی، بیرته پخپل سیټ کښیناوه، « نه همداتور کونی به یې پاکوي » سیټ په غوسه شو او وې ویل « کې پاک نه کوم، نو ته سې کوې ؟ » منانی ورغی او هغه یې هم دځټ نه نیولی

د توکانی په سرسر په سجده کړ، « داسې کوم. » سيټ چې وکتل بې هغې

هم وربانديې پروت يې نو راځه پاک يې کړه، نويې په دسمال هغه وچ کړ

او بيا غلی خپل سيټ ته ورغی. ماموټر چالان کړ خو دهيندارې نه مې

ننداره کوله. سيټ جي، لکه د ماشوم دلاسه چې پتاسه واخلې، ژړه غونی

دځان سره ايشيده او لاسونه يې لړاو بر ارتول. بېرېڅو يې ځانونه ناګاره

اچولي وو چې ګويا موږ هيڅ په دې حال نه يې ليدلی. د هغوی شاته يو

دوه خط وبريت ځوانان ناست وو او يو دبل سره موسيدل. په پيښبور کې

چې سپرلی په اډه کې کوزې شوې، سيټ په بيړه د بېرېڅو سره ورک شو،

پښتانه زلميان چې کوزيدل، نو منانی يې په شا وټپاوه او په کرار غږ يې

ورته وويل « شابس دنر بچيه. ».

دريم څپرکی

منانی په دې نه و خبر چې زه ډاکټر يم. له هماغې ورځې نه چې

مادعلی آباد دروغتون سره خدا پامانی وکړه، تر اوسه پورې چې يوه

نيمه لسيزه يې تيرېږي، ماډاکټري نه وه کړې او که به مې په خپل موټر

يادمهاجرو په کمپ کې کوم رنځور سړی، داسې چې علاج مې يې هم

کولی شو، وليد سترګې مې بلې خواته ترې اړولې. په اصل کې زما

دډاکټرۍ سره جوړه نه وه او دهغې لارې دپيسو ګټلو مې خوا را

هسکوله. زما په ماغزو کې داګرځيده چې دخدای په دې ارته مځکه او

دنبا يستو په دې ګڼه ګوڼه کې، سړی د کپ ډوډۍ دپاره دناروغ، مرض

او دوینو او گنده گي پوري نښتي وي.

خو یوه ورځ مې بازي په بازار شوه. د پیښور نه مې غرمه مهال سپرلی راواخیستې. له هوارې ملکنډ غاښي ته شوو. د شاتني سیټ نه مې یو قسم ستمیدل او زګیروی واورید. په هنداره کې چې مې کتل یوه ښځه وه نس یې نیولی و او سر یې هرې خواته ځنګیده. خاوند یې هم ور سره و او په غور کې یې پس پس ورته کاوه. بیا نو چوپیا شوه. شین تاغی هم په زګیروي زګیروي د ملکنډ په غاښي ورخوت. بیا زګیروی شروع شو. ناڅاپه مې د خپل پخواني کسب له تجربو پام شو چې په ښځې دلنګون دردونه راغلي دي. شین تاغی مې ورو د غره ډډې ته کړ او ومې دراوه. سپرلیو ته مې کړه چې تاسو ټول کوز شئ چې خبره در سره لرم. ټولو په اریانتیا راته کتل خو راپسې کوز شول. د موټر نه پناه مې حال ورته تیر کړ او ورنه ومې غوښتل چې په بل بس کې دې لاړ شي. ځینو پنجابیانو او ښاریو ناغیړي کوله چې د پیسو خبر به څنګه شي، موږ خو دوه ځلي کرایه نشو ورکولی. مناني جنګ ته تابیا نیوله چې ماغلي کړ او ومې ویل د سپرلیو پیسې ټولې ورکړه. ټول د سوات پښتانه او زیاتره یې د شین تاغي همیشه ګي سپرلي وې. یوې سپرلۍ، لکه چې د پښتنولي کوم چینجي یې په ماغزو کې غونځیدلی وي. وویل، موږ به بل بس کې لاړ شو او خدا که ستانه آنه لس کیزه واخلو. مګر مناني چې په زړه کې هوښیار و او زما په مطلب زر پوهیده، په زور ټولو ته پیسې ورکړې او له هغوی نه یې وغوښتل چې په سړک لږ وړاندې لاړ شي چې د غر نه پناه

شی، اوبس ته دې انتظار وباسي. زه شین تاغي ته وختلم، د ښځې زګیروی اوس زیات شوی و او په خاوند یې خولې ماتې وې. دانو هر ډاکټر ته معلومه ده چې په ښځې دردونه راشي نیمایی ور سره په خاوند هم راځي. ما ورته وویل چې د موټر په مینځ کوریدور کې یې وغځوي. خاوند یې په اول کې تکنی و او زړه نازړه یې زما خبره ومنله، ښځه په زګیروي، زګیروي اوږده وغځیده. بیا مې دواړو ته وویل چې زه ډاکټر یم، ډاکټر محرم وي، پروا مه کوئ، ښځې ته مې وویل، ژوره سا راکاږه اوبیا د ماشوم دوتلو زور ووهه. همدامې ور سره تکرار اوه. سارا کاږه، زور ووهه، یو وخته یې سا بنده شوه او زور یې نه شو وهلی. مامناني ته غږ کړ چې د ریډیټر نه اوبه راوړه، هغه ګیلنه کې سرې اوبه راوړی. ما په بیړه لاسونه د موټر نه بهر پریولل او دوار خطایی نه مې نژدې لاسونه سوځیدلی وو. د ځانه سره مې وویل چې همدا پاکي ورته بس ده، بیا نو په کار لګیاشوم، په مدار مدار مې تر هغې لاس تپاوه چې د ماشوم پښې مې لاس ته راغلې، یوه یې چیرته نښتې وه، او همدې د ښځې درد زیات کړی و. ورو ورو مې د پردې نه خطا کړه. ماشوم چې سر په څیړی را وځي، په هغې کې د خدای حکمت دی، ځکه چې لاسونه او پښې یې د رحم په کوتونو کې نه نښلي او لکه ماهی، ښوی راوزي، خو د اطبیعی عجایبات دي چې په لکهاوو کې یو ماشوم داسی راوځي، لکه چې پخپلو پښو روان وي او همدلته دی چې د رحم د پردې د څیرې کیدو خطره پیدا کیږي او د بنیادم مرسته په کار ده. په مدار مدار مې، لکه مړز چې

له لومې را خلاصوي د ماشوم پښې او لاسونه د پردو او ګونځونه خطا کول، چې ماشوم ټول را وو وت نو هلک و. ښه مې یاد يږي چې مور هلکان به په کلي کې په دغسې وختونو کې چې ښځې درد تیراوه، د کوټې بهر سره را غونډوو او داخبره مو تکرارول « زر يې کړې، نر يې کړې ». ماشوم لا هم غلی و، نو مې د عادت سره سم په یوه لاس له دوو پښو ونیو او په کوناټې مې څپېړه ورکړه چې کریغې یې شروع کړې. پلار ته مې په غیږ کې ورکړ، « امبارک دې شه » او زه د سرو لاسو سره له بس نه کوز شوم. زما سپړلی تللې وې. منانې په پنجګیلنه کې اوبه تړمې کړې وې. لاسونه مې پریولل. د ماشوم پلار هم شرمیده او هم خوشاله و او مور خوښې، لکه د جنت حوره بیغمه او له ځانه راضي پرته وه. بچی يې د نس د پاسه لوڅ لغړ پروت و. خاوند يې لکه چې دارو یې خلاص شوي وي، د بوت په شان چوپه خوله او سربداله ولاړو. ما يې په اوږه لاس کیښود، « ځان را ټول کړه، په ورینداري باندې خپل څادر وغوړوه. » ده وویل، « اوس به څنګه شي، چیرته به ځم؟ » ما وویل، « غم مه کوه، چیرته اوسیږې؟ » هغه وویل مور د شانګلې یو، نو ما منانې ته غږ کړ، پنج ګیلنه او نور اسباب مو سره راټول کړل، خپل څادر مې د ښځې د سر لاندې بالښت کړ، او روان شوو. شپه پخه وه چې مدین ته ورسیدو، دهغې ځای نه یو نری خو پوخ سړک شانګلې ته بیل شوی دی او لس میله لرې د دغه سړي کلي ته ورسیدو چې ماړۍ یو څو کورونه دي چې دغره په ډډ لګیږي. د موټر بجلۍ مې دده د کور دروازې ته سیخې کړې، چالان

مې پرېښود. سړی په بېړه کور ته ننه ووت او د ډېر ځنډ وروسته د څو ځوانانو سره چې يو کټ يې په اوږو کړی و، راووت. ښځه يې په مدار مدار د شين ټاغي نه کوزه کړه او په کټ يې څملوله، دغه ټول زلميان په هيجان کې وو او د واخله، جګ که، ټينګ کړه، پام کوه، شا به باړو چې دريدن يې نه و. ماموټر ريورس کړ خو کتل مې چې دوی د کوره ډله راپسې راغلل، په موټر وختل او زه يې له لاسه ونيولم چې راکوز شه، ته زموږ ميلمه يې. چې رالنډه يې کړم په هغه شپه مې ځان ترې خلاص کړ خو بيانو تر اوسه پورې د ميلمستيا وو، وريو او چرګانو، د ميوو د کجاوو او نورو کليوالو نعمتونو نه خلاصيږم. منانې مې کله کله ملامتوي چې ته چې ډاکټروې نو د موټر وانۍ په دې سپک کسب دې ولې زما ژوند خوار اوه. داسې ښکاري چې په ټول سوات کې که نه وي نو زما په خپل لين کې، زما د ډاکټرۍ آوازه خپره وه، خو ما بيا خپل پخوانی انکار جاري وساته او د ناروغانو خواته مې کتل قدرې هم نه.

څلورم څپرکی

زما لاين د پېښور نه ترسيدو شريف پورې و، خو د سوات اصلي خوند د مدين او سيدو شريف نه بر، په بحرين کې شروع کيږي، ترکالام او ... وشو پورې ځي. نرۍ لار، لکه د سالنګ د درې، کوزې نيلي او به چې سر په سنګړو ولي او عجيبه داده چې د سيند د نري شرنګهار غږ هم بدليږي او غور مبهار ترې جوړيږي. د اوبو په سرسپين ځګونه زيات شي او نيلي رنګ يې اوس د سکروټو د لمبو په شان تريخ شين شي. د

سیلانیانو خوان ترمني په دې نورو کوزو ښارونو کې ګوزاره کیږي، خو د کالام هوټلونه مخ په خالي کېدو شي. په همداسې یوه مني کې مې یو فرانسوی سیلانی د ارتینې سره په شین تاغي کې، خپلې اډې، سیدو شریف ته ورساوه. چې لاړل نو منانې وویل، «یره دو خارجیانو له، لکه چې د کلدارو د ګنډلو چل نه ورځی که ځنګه. ما ته یې زرګون راکړ.» زه هک اریان شوم، چې پنځوس روپی ګورده او زر. منانی ته مې وویل «او دل منانه، که دوی پرې نه پوهیږي، ته خو پرې پوهیدې، ولې دې ماتې پیسې بیرته ورنه کړې.» دده په خندا وویل، «منانی د خدای په داد دومره ناشکره نه دی.» ما ته یو څه غوسه راغله. «وایې، خوار خدای کړې، کاپرچا کړې، راکړه دا زرګون.» او همداسې ورپسې روان شوم، په بازار کې خونه و، نو د سیند له غاړې هوټل ته پسې ورختلم. هوټلي مې ددوی په ژبه واقف پاتې شوی و، د چایوست یې راته وکړ. ما کیسه ورته تیره کړه، چې داسې دوه خارجیان دي او پیسې یې ډیرې راکړي، هغه ورستنوم. هوټلي حیران حیران راته وکتل، بیا یې وویل، چې هوټل د خارجیانو ډک دی، چې کوم ښیې. ما وویل، دا میړه ارتینه همدا اوس هوتل ته ننوتلي دي. ښبه یې دا چې د سړي په لاس کې یوه اوږده لکړه وه. نو بیا مو سره چای وخوړ او انتظار مو ایست چې که مدعي را پیدا شي. خو هیڅوک نه و. هوټلي راجستر ته ورغی او د مینجر نه یې پوښتنه وکړه، هغه د یوې کوټې نمبر راکړ. زه ورغلم، ورمې وټکاوه، یوې نیم بر بنډې ښځې دروازه نیمکښو کړه، لکه چې ویې پیژندلم، په

فرانسوي يې خپل خاوند ته غبږ کړ او دا لاړه. هغه نو بيخي لوڅ لېږو. ماسترګې کوزې واچولې او زرګون کلداره مې ورته ونيوله، هغه ترې ترې را ته وکتل، بيا يې وربوري کړ او ډيره شيبه زه بهر ولاړ وم، چې راوووت نو کالي يې اغوستي وو، خو د اوبو مرۍ يې لا د سرې فرعون وزمې ږيرې په تارونو کې پيرلې وې. په فرانسوي، يې پوښتنه وکړه، «پوغ کوه؟» بيا يې جرمني وويله «واغوم؟» او بيا يې انګليسي رابانديې واز ميله «واي». ما ورته وويل، د موټر کرايه سړي سر پنځوس روپۍ ده او تازر کلدارې راکړې، نه سوه واخله او سل راکړه. دی هم حيران و او هم موسک، خپلې ميرمنې ته يې غږ کړ، هغه هم ورسره ودريده او ده ورته زما خبره ترجمه کړه. هغې سروښوراوه او ويښتانو يې اوبه راوشنلې.

دواړو يو بل ته څه وويل او بيا يې ماته کړه، «بکشيش» ما نادا بخشش دي. ما وويل «موږ افغانان په بخشش روږدي نه يو، ستاسو نه مننه» او لاس مې د زرګون سره همداسې غځيدلی پريښود. هغوی، لکه چې باور يې نه راځي د جذبې وړي ملنګانو په شان سرو نه ښورول، او يو بل ته موسک وو. بيانو ښځې خپل خاوند په مخ چپ کړ او، خاوند يې لاس را اوږد کړ، ددې په ځای چې زرګون واخلي، زه يې تر مټ ونيولم او کوټې ته يې ننه ايستلم. هغې بلې خوا ته کوټه بربنډې ته ورخلاصه شوې وه چې د چوترې په شان د سوات د سيند په تقريباً سر ولاړه وه. هلته يې په چوکۍ کښينولم، دوی هم راسره کښيناستل، همداسې خاموش وو.

بیا نو فرانسوی کوټې ته ننووت او ښځې یې زما سره په انګریزۍ د سوات د درې د ښایست خبرې شروع کړې. زه پوهیدم چې څه یې په زړه کې دي خو د شروع کولو چل نه ورځي. چې نارینه یې راووت نو هماغه د بانسو کوټک هم ورسره و. کښیناست او د کوټک نه یې دانتن په شان بل کوټک او د هغې نه بل، د هغې نه بل، همداسې پسې را ایستل او یوه اوږده لکړه ترې جوړه شوه. د هغې د سر پورې یوه د اوسپنې کړۍ وه، نایلونی مزی یې ورپورې غوټه کړ، په بل سر کې یې، د سربو غونډاری او کونډه (چنګک) وتړل، او بیا یې کوز سیند ته واچاوه، پوه شوم چې د کب نیولو شوقي و، یا به یې ځان همداسې ښوده. ښځې یې څه فرانسوي چاکلیټ زما په مخ کې په میز کیښوول، او د یوه ترموز نه یې کافی تویه کړه.

فرانسوي وویل، «زما نوم پویګ دی، ژان ژوزې پویګ» او دا مې ښځه ده «ماغی». ما هم د ناچارې ورځې وویل، «زما نوم محب الله دی، » بیا مې نور، نه پوهیږم ولې، دا ورزیاته کړه «ډاکټر محب الله».
کیږې چې د پاکستان د تاثیر لاندې راغلی وم چې هر سړي په نامه پورې یوه د لعنت غاړه کې تړي، لکه، پروفیسر، ډاکټر، بیرسټر آف لا، ایم اې، ایل ایل بی .... ژان ژوزې وویل «زه پوه شوم چې ته افغان یې» ما پوښتنه ونه کړه چې څنګه؟ د هغې په ځای مې وویل «زما سره واړه لوټ نشته، که ستاسو سره نه وي، خیر دی، بل وخت به یې راکړې، یا به یې د هوټلي سره ماتې کړم. » خو ده د ځواب په ځای، خپل پایپ په ناز او

نخرو ډ ک کړ، ښځې يې په لايټرور ولګاوه، په ګوته يې تمباکو، چې نرۍ نرۍ لوګي ترې ختل، کنبيکاږل او په کوم چرت کې ډوب شو. ما د ځانه سره ويل، شين سترګيه، په ما دې ورځ خرابه کړه، چې تر څو ته چرسي، ځان خوځوې، په مابه شپه راغلې وې او سپرلۍ به راته منتظرې وې.

ښځې يې وويل، «موږ افغانستان ته روان يو» ما وويل، «نن افغانستان د خارجيانو ځاله ګرځيدلې.» بيا مې په ټوکو وويل، «کب نيولو ته ځئ که څنګه؟» ژان ژوزې راته د سترګو د ګوټ نه وموسل، خو سيند ته ځيرو، «هو، يو ځلې د پنجشير په سيند کې خالدار ماهي ونيسم، بيا مې ارمان نشته.» د ځانه سره مې وويل، خير دی چې موږ د وينې په رود کې لامبو، مقصد چې دی خپل خال داره ماهي ونيسي. دد مې، لکه چې خيال لوستی وی، پايپ يې د خولې څنګ ته کړ او ښځې ته يې ورغبر کړ. هغه چې راغله يو بوتل واين په يوه لاس او درې، يو په بل کې سره ننوتلی ګيلاسونه يې په بل لاس کې نيولي اوسګرټ يې له خولې ځنګيده. خو پخوا تر دې چه خبره انجړه شي، ما وويل، زه ځم چې ناوخته کيږي، سپرلۍ راته ولاړې دي. زرګون لوټ مې په ميزوغورځاوه او بې خدای پامانۍ ووتلم. ماسختن مهال چې مې سپرلۍ په اډه کې ښکته کړې او په کچه ګړۍ کې خپلې خيمې ته راغلم. يو سپين کاغذ د خيمې پورې سنجاق شوی و. «ډاکټر زړور يې اعدام کړ».

پنځم څپرکی

دډاکټر زړور مرګ او ژوند دواړه صفا او بې غوټې وو. څيره يې هم

همداسې وه.

صفا خريبلی مخ، زنې، تيرې څرزې سترګې، سپين، جو سرغاښونه، ساده خو پاکه دريشي په غاړه، همیشه ګي موسکا په شونډو، د دوستانو، بلکه د هرچا خدمت ته تيار ولاړ. يو وختې به دده سوانح په کوم کتاب کې ايله دومره ليکلې وي. په لغمان کې پيداشو، په کابل کې يې پوهنځی ولوست، د جرمنی نه د فلسفې د ډاکټرۍ سره راغی، څلور کاله يې په پوهنتون کې درس ورکړ، بندي شو او اعدام شو.

عجيبه داوه چې حتی په وروستي پيغام کې هم چې د خپل اقرار خبر يې راکړ د تېوکو نه پاتې نه و. ويل يې چې « زه لکه چې د مجاهدينو د ښې ووتلم. ددې په ځای مې چې ستاسو په شان هغوی هلته په پيښور کې مردار کړي، د کمونستانو د لاس شهيد ښه يم. »

او حتې دايې هم وويل چې « د کاپر لور روسي اقرار رانه واخيست خو ارمان چې يو ځلې خو يې خوله راکړې وای. »

د دغه قسم سړي داعدام په باب به سړی څه وايي؟ دالماسو يو غمی و، څو ورځې د خلکو سره و، بيا ورک شو. درې ورځې مې سوات ته پيره ونه کړه او په حيات آباد کې لر او بر ګرځيدم، نه پوهيدم ولې؟ زما يې پرې څه؟ دده د خپله انده ځان مرګ ته ورکړ، ما خو دوی ټولو ته ويلي وو چې هندوان څوک او ښان څوک؟ د پروفيسرانو يې له جهاد او ملي مقاومت سره څه؟ افغانستان له يوه سره سور اور و او دلته يوازې آتش نفسان ځاييدل، پروفيسران دډاينا سارانو په شان وو چې ددې دوړو او

زلزلو تاب يې نه درلود او زر محوه کېدل. دلته ټوله پوهه داوه چې څنګه ماين خښ کړه، څنګه کلاشنيکوف سره وتړه، څنګه توپونه او هاوانونه چوکړه. دلته پروفيسران داسي بېځايه ايسېدل، لکه بېړۍ د بګوا په دښته کې.

د تعليم بېوزلۍ او بابېزه توب ته مې پام شو، دو لس کاله مکتب، څلور کاله پوهنځى، دوه کاله ماستري، څلور کاله ډاکتري، ګويا دوه ويشت کاله خواري په يوه مثقال مرده کې هيڅ شوه. خو مرګ هم عجيبه شى دى، که پوروړى يې، که پاچا يې، که دې په سلهاوو بنيادمان وژلي، که دې ملک خرڅ کړى، که دې شهکارونه ليکلي، خوچې مړشې نو بيا هرشى په تپه ودرېږي، ته همداسې کالبوت ترې روان شې. که دې څوک ستايي او که دې کنځي، داټول درته بې معنا وي.

درسته شپه او درسته ورځ همدا فکرونه وو. د پام د غلطولو کوششونه مې هم وکړل. يوه شپه د مجاهدينو د يوه دوست سرقوماندان مولوى... کورته لاړم. په هغه مې رخه راغله، بس واړه قوماندانان او سر ګروپان وو چې بهير يې نه خلاصېده. يو به راغى مولوى به ور سره دباغچې ګوټ ته شو، څه به سره وپسېدل او بيا به هغه لاړ بل به راغى، ترنيمو شپو همدا حال و، «مولوى صاحب! يو خبره مى درته کوله» بيا به دباغچې ګوټ ته پناه شول. زه پوهېدم چې د وسلو او پيسو خبره وه خو ما دوسلو سره کالونه پخوا آن په دو آب ميخ زرين کې خداى پاماني کړې

وه. وسله مې د روسي قوماندان نه واخيسته او مجاهدينو ته مې ورسوله او همغلته مې د مقاومت او ډاکټر زړور او دده د پټې شبکې سره خداى پاماني وکړه. اوس مې د تيرې چړې نه هم بدرا تلل حتى كه د ډاكټر دجراحى چاړه وي. د پيسو د مورينې ډاكټرۍ سره خو مې خود اول نه سترګې خوړلې وې.

زړه ته مې تسل ور کاوه چې ډاکټر زړور هسې يو بيباکه، خوشکه بانکه او په ځان مين سړى و او سزايې له دې بتره. د فلسفې د عالم يې ددې ناولو لوبو سره څه كار؟ مولوى... مې چې وليد نو ويل مې چې يره په ديني عالمانو کې هم همدا ليونتوب شته. دده پورې خو مې نورې بلاوې هم تړلې. د پيسو دپاره يې کوي. د امريکا او عربو پيسو يې ايمان خطا کړى. په عمرونو يې په تهوک، وظيفو او شکرانې ژوند کړى او اوس په ډالرو او ريالونو کې رغړي.

مګر ځان مې نه شو قانع کولى، چې د زړور او مولوى....

محکومولو ته به ور لنډ شوم او په دړو کتابونو به مې د فکر د کندې په درشل ودرول، څلرم کتاب به راغى او لکه پرښتې چې د جلاد د چړې لاندې لاس تړلى مجرم په منګولو کې ترې په هوا کړي، هسې به يې دوى دبيګناهى په جګه غونډۍ رانه يووړل او دهماغه ځاى نه به زړور او مولوى... په موسکا غير راخلاصه کړې وه. يوه شپه مې د ډاکټر زړور سره داسې زوروره جګړه وه چې منانى څه چې د کچه ګرۍ نژدې ګاونډې مهاجر رابانډې خبر شول او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. خبره صافه وه.

ماتري پوښتنه وکړه چې « اې ، ډاکټره ، اې ساده سړیه ، ولې دې ځان بیځایه تباه کړ ؟ »

ولې ؟

هو ولې ؟

نو بله لاره وه ؟

هو

ته یې را وښیه.

اوس کار له کاره تیر دی. ته مړ یې.

ته خو یې لار راوښیه ، ګوندې مړ نه یم او ته به خوب وینې ، چې بیا داستا په لاره لاړشم او که لار نه راښیې نو بیا به یو ځل بیا ځان همداسې مرګ ته ور کړم.

نو تا ولې ځان تباه کاوه ؟

پوښتنې ډیرې مه کوه ، بله لار راښیه.

بله لار دا چې زما سره به وتلی وای ، اوس به دې دلته په پېښور پوهنتون کې خلکو ته څه ور ښودلی وو.

زه فکر کوم چې دا کار مې پخپل مرګ سره وکړ.

د اسلام د پاره دې ځان وواژه ؟

نه ، اسلام زما تر زیږیدو پخواهم و ، اوس هم شته زما په ژوندونی هم و او پس له ما به هم وي.

د وطن د پاره ؟

نه وطن هم همداسې در واخله.

چې د دين او وطن د پاره نه و، نو اوس مې لږ ملا کړه چې د څه د پاره؟

د ځان د پاره.

څنگه؟

که ما دا قرباني نه وای ور کړې بيا مې ستر گې ځان ته هم تيتې وې.

څه مانا؟

ځان نا گاره مه اچوه، ته هم پوهيږې او زه هم. هغه ته وې چې د پاتريک هنری دا وينا دې تل يادوله چې «آيا ژوند دومره خوږ دی چې د غلامۍ دا تکړی په بيه يې هم واخلو؟» زه نه پوهيږم چې دا نور جنابان به څه فيصله کوي، خو زما فتوا د ځان په هکله داده چې يا آزادی يا مرگ... دا ستا ترجمه او وينا ده چې زموږ غوږونه دې ورباندې کڼول او ما د همدې د پاره ځان مرگ ته ور کړ.

خدازده چې ما څومره بغارې وهلې چې مناني او يوه بل گاونډی سوټ بوټ و ترلم او خيبر هسپتال ته يې بو تلم. هلته نو په رښتيا د ليونو سره پروت وم. ځينې خو پکې بې آزاره وو خو يو دوه سروپ ليوني وو. يو د آدم خيلو د درې يو ښکلی ځوان و چې ما په اول کې فکر کاوه زما په شان به غم ليونی کړی وي، خو دې ظالم په موږ نورو داسې کارونه کول چې يادول يې هم شرم دی. ځان به يې لوڅ لپړ کړ او گرچاپير به يې د مټيازو داره را خوشې کړه او پخپله به هم ور سره د لاتو په شان تاويده. يوبل غلی بوډا چې ټولو ته به يې زاری کولې چې خوله ور ته خلاصه کړي چې دی

يې سپېرې وغواړي. غم داو چې په هسپتال کې دليونو درجه بندي نه وه ، دسودايي نه نيولې ، تر خوروړي ليوني پورې ټول په يوه لويه خونه کې يو ځاى پراته وو. يو افغان هندو هم راكې و چې هغه خداى خوار کړى په عين حال کې گونگى هم و او يو بل هندو يې کله ناكله پوښتنى ته راته.
دې پايواز راته كيسه تيره کړه چې داهندو يې داخوانى په نامه نيولى و او بيا يې خدازده څه قسم شکنجې ورکړې وې او په څه قسم خلاص شوى و. داهندو زما په دې خوښ و چې يو خو وطندارو او بل داچې بې ضرره و او په کونج کې د خپلو متيازو سره بوخت و. په غولي به يې ورباندې رسمونه او هندواني ليكونه كول او كله به يې ورغوى ترې ډک کړ او هغه به يې دگلابو دگل په شان بويولې او نورو ته به يې هم دست په علامې ډک ورغوى ور وړاندې کاوه. په دې خواره کي به په کابل کې څه ناكردې تيرې شوې وې. زه فکر كوم چې جلادانو به دانه منله چې سړى هندو دى او پکې بيا گونگى هم دى. دده بيوزلى مې زړه ته نورې زولنې هم را اچولې.
په هفته کې دوه ځلې دډاکټرانو د (ويزيت) ياراتگ وارو. مگر دوى به دپيښور دپوهنتون دطب محصلين دځانه سره ډله کړي وو او يوازې دهغوى دعملى درس دپاره يې دا دوره کوله. ديوه يوه مريض تذکره (سوابق) به يې له يوې كتابچې نه كتله. موږ، لکه بيزوگان په دوو پښو ورته ناست وو او دډانگ والا محافظ سترگې راباندې ښخې وې چې ځناور توب ونه کړو. چې هندو ته ورسيدل، هغه ورته په موسکه کنډاسه

خوله، دمتیازو ډک ورغوی جګ ونیو. ډاکټر محصلینو ته وویل،
دامریض کوپرووللی دی او کوپروفجی ته ور لنډیږي. ورغوی پوزې ته
جګوي خولا یې څښلو ته تیار نه دی. کوپرووللی د خپلو متیازو سره لوبې
کوی او کوپروفجی یې څښی یا یې خوري. تر آخره پورې، دهندو لاس
همداسې په هوا کې پاتې و او لکه سړی چې د عکاس مخې ته ولاړ وي
موسکا یې هم هماغسې په کږشو په ورانه خوله کې کنګل وهلې پاتې
وه. ډاکټر ویل دا سړی ganser syndrome لري او زیاتره خلک
چې په جیل کې یې شکنجې لیدلې همداسې وي، خبرې یې بې واکه وي.
ما په زړه کې موسل چې ډاکټر مازې دلوستلي کتاب خبرې کولې. خو
مثال یې ددې ګونګي هندو نه سل سیله لرې و. دآدم خیلو اپریدی خو حق
ناحقه لکه فواره څرخیده او رنې اوبه یې شیندلې. ډاکټر د هغه نه لرې،
دروازې ته نژدې داسې ترهنده دریدلی و، لکه دځغاستې لوبغاړی چې
درفري تومانچې ته قابو وي. له هماغه ځایه یې زما تذکره هم لوسته او
بالکه ګانو ته یې وویل، «دا کابلی ډیپریسیف مینیا لري او د
افغانستان د جنګونو سره په دو خوارانو کې ډیر پیدا کیږي.» زه غلی وم
چې هسې نه نورې بلاوې راوکتیږي. یو بل ښکلی ځوان هم زمونږ سره و،
هغه هم مهاجرو. د نامه پوښتنه مې چې ترې وکړه نو ایله یې په لیونتوب
خبر شوم. نوم مې چنګیز دی، د بابر زوی یم، د شاهجهان نمسی او د
روس د نیکلی کړوسی. زه په اصل کې د بامیانو پاچا وم خو اوس مې د
چین نیت کړی دی چې هلته شاهنشاه مقرر شوی یم او د چین دیوال یې

ماته جوړ کړی دی. سړی مکتب لوستی معلومیده او که تاریخ نه و نو جغرافي لړی یې پخه وه. ډاکټر وویل، دغه ځوان د سایکوسیس او Wanderlust ښه مثال دی چې ځان د ټولې دنیا پاچا بولي او جدي هم دی. یو بل ناروغ د جلال آباد و او هر ډاکټر یې دګه. دده خبره دوی ته تل داوه چې تاسو پاکستانیان هم ځانته ډاکټران وایئ، خو د یوه لیوني علاج موونه کړ. لاړشئ، هلته میاعلی صاحب ته چې هره ورځ یې لیونیان په دلبار کې پراته دي. بیا به یې نو د منطق ځولۍ شواړه شوه او د غم ښادۍ او ودونو خبرې به یې کولې او په آخر کې به یې سړه سا وایستله او په دې به یې ختمه کړه، «وای ادکۍ مورې!» نور به غلی و.

منانی به هره ورځ پوښتنې ته راته او زارۍ به یې کولې چې راځه چې ودې باسم خو زما زړه د دنیا نه تور و او په ځان پوهیدم چې لیونی وم او د دغو خلکو مرکو خوند راکاوه. یوه ورځ مې ډاکټري راوتوریده او ټولو د کوټې یارانو ته مې وویل، «هلکو، دا رښتیا ده چې موږ ټول لیونیان یو، خو دومره لیونیان نه یو، لکه چې ځانونه ښیو. دا چې ځان ته د چین شاهنشاه وایي دارک روغ دی، هسې یې د خپلې خیتې ګټه دلته لیدلې ده. شاهنشاه ځیر ځیر راته وکتل، نور غلی شو. دې بل لاټوته مې چې متیازې یې شنلې ګوته ونیوله. «وروره ته لیونی نه یې لیون غرتی یې. مور او پلار نازولی لوی کړی یې او اوس نور خلک در ته بنیادمان نه ښکاری». په موږ تاسو کې یوازې هندو لالا یو څه بانګساره دی او هغه هم د ډیرو وهلو د لاسه.

زه هم ستاسو په شان يم. د دې کوټې نه بهر مځکې ځاى نه راکاوه او بيا راباندې عصبي حمله راغله او بې واکه شوم، نو يې دلته راوستم. په تاسو به همدا شان ناخوالې راغلې وي. نه ګورئ چې غير د دې اپريدي ماما نه نور موږ ټول د ليونيانو د وطن نه راغلي يو، نو ولې به نه ليوني کيږو.»

ټولو را ته ځير ځير کتل او لکه زما خبرو چې د دوى د ماغزو کوم ځاى تخنولى وى، رانژدې کيدل او يو قسم د تعجب او ليونتوب نه په ډکه موسکا غلي ولاړوو.

ما وويل، «د پاکستانى ډاکټر نه يې پټولى شئ خو د خپل وطن ليونى نه شئ غولولى.»

د دوى دلچسپى نوره هم زياتيده، حتى د اپريدى په مخ هم مړې اوښکې رواني شوې، لکه چې هغه هم زموږ د زړه په خواله کې شريک شوى وي او يا به يې په موږ خوارانو زړه سوځيده. په هغه شپه تر سهاره موږ يو د بل سره خبرې کولې او ناڅاپه مې کتل چې ګونګى هندو هم ټکنى ټکنى راوځښيد او زما په مخ يې لاس راښکه. هغه د چين شاهنشاد په کرار خو زړه وړونکى غږ د کوم نجراوى دا سندره زمزمه کوله چې «واګلنارې نارې نارې نازکه* ولې نه راځې هلکه» بيا به يې د کومې لنډۍ وروستى برخه ورسره ټکى کړه «چا له (چاړه) راواخله ما حلال وکه (کړه) مينه، واګلنارې نارې نازکه، ولې نه راځې هلکه». د دې ساده بدلې سره ناڅاپه شاترينه چې دا درې کاله مې د زړه په تل کې

ساتله، سترګو ته ودریده غوني مې زېړ شو او نږدې مې کریغې وهلې وې. داشپه د جسمي، روحي او اجتماعي بېوسۍ او بېدردۍ او غمشریکۍ یوه مجموعه وه.

یوه هفته پس زما د معاینې وار راغی. ډاکټر له دې خونې وایستلم او خصوصي کلینیک ته لاړو. د لابراتواري ټستونو نتیجې هم راغلې وې. هماغه د افغانستان د پخوانو روغتونونو خبره شوه چې هر مرض ته به یې د پمپوډر په نامه یوه پوړۍ د چونې په شان سپین اوړه ورکړل. ډیر انګریزي توري یې راباندې استعمال کړل (دی خبر نه وچې زه ډاکټروم) چې و مې ویروي او بیا یې دوه نسخې راکړې چې یوه یې د خوب وه او بله د درد. خو ویل یې چې دا ناروغي په هسپتال کې علاج نه لري، نو بهتره ده چې د ده خصوصي معاینه خانې ته لاړ شم. خپل کارت یې راکړ او رخصت شوم. مناني شین ټاغی د هسپتال د د دروازې نه بهر درولی و.

زه په قار وم چې دی بې لایسنسه موټر چلوي، په کومه بلا به ورسره واوړم. هسې هم پاکستاني پولیس په موږ په غوسه دی او په اندک شي مو کچرۍ ته بیا یي. چې پاس موټر ته وختلم، ګورم چې زما د کوټې لیونې ټول پکې سپاره دي. حیران شوم چې ددې به څه پرتوګ کوم. خو مناني په خوشالۍ لاسونه سرو یل او سپرلۍ هم خوشاله او کوم نوي شي ته منتظرې ښکاریدې. د مناني، چې زما ترور تیا ته پام شو کټ کټ یې وخندل او سپرلیو ته یې کړه «پروامه کوئ. شین ټاغی زموږ کور دی او تاسو مو میلمانه یئ.» ما چې فکر وکړ نو رښتیا یې ویل.

بس اکسلیټر ته مې لته ورکړه او ایسته په سوات ورشیوه شوو. له هنداري نه مې خپل لیونیان ځارل. ځینو ترور ترور د غرو پیچومې ځارل او کله به بې واره یو لیونی په خندا شو. هندو چې تقریبا شپه او ورځ به یې په ویښه تیرولـه، نه پوهیږم ولې، په داسې خواږه خوب ویده و. لکه مړ چې وي. شاهنشاه معتبره ځان ته خامتمانیغ ناست و له خپلو ریښکۍ او خیرنو جامونه یې په کټه پیش دوړې بادولې. منانې په خندا ویل «دا خو رک روغ خلک دي. هسې یې ځانونه په لیونتوب وهلي وو.» مګر ما سره دا سودا هم ود چې په څه بلا مې ځان اخته کړ.

دوډۍ خو به د کوم هوټل نه راواخلو خو دا لیونیان به د شپې چیرته خوندي کوم. لکه چې منانی هم په همدې اندیښنه کې و. او ودې شي چې دد زما د لیونتوب اندیښنه هم لرله. د ملکنډ له غاښي چې واوښتو ناڅاپه هغه سواتی رایاد شو چې د ښځې په لنګون کې ورسره آشنا شوی وم. ایله مې سودد وشود او موټر مې کلي ته ورو خیژاود، خو منانی پود شو چې چیرته ځم، راته ویې ویل، «ته دا میلمانه یو ساعت ما ته پرېږده چې یو څه حجامت وربانديې وکړم، دا خیرن لوغړن شرم دی چې د ملک په نیالیچې کښینی.» خبرد راته معقوله ښکاره شوه. بس سپرلی یې د کوم نایي دوکان ته بوتلې چې هلته یې هم سرونه او ږیرې وربانديې اصلاح کړې او هم یې په ورخرمه حمام کې خیرې ورومینځلې. ما چې فکر وکړنو ددوی تبزو نیولې کراستې کالي هم نامناسبه راته ښکاره شول. لاړم بازار ته هلته مې ددرزیانونه شپږ جوړې ملیشه ج'مې واخیستې او

د نايي دوکان ته مې ويوړې. مناني، لکه چې ټوله کيسه نايي ته تيره کړې وه، ځکه هغه د کار په وخت کې موسک کيده، خو زما په ليدو دواړه جدي شول. لکه چې کوم کيسه مال هم دننه و چې يو يو يې پاکول او لکه ګډان چې په منی وسکولل شي، د حمام نه يې بهر را استول اول ليوني چې راووت شاهنشاه و چې لونګ يې تړلی و. پاک ستره ښکاريده، هندو په هماغه پخوانۍ موسکا راووت او له ړيرې يې رنې او به څخيدې. ټولو جامې واغوستې او يو بل ته يې په خوشالۍ کتل. مناني زه د نايي په دوکان کې پريښودم او ليونيان يې رانه بوتلل، چې راغلل نو د ټولو ږيرې څپلکې په پښو وې. ايله مې زړه په کرار شو او د خپل سواتي آشنا کور ته مې شين تاغي سيخ کړ.

په سبا مې دوی بيرته پيښور ته ورسول او د هسپتال په انګړ مې ښکته کړل، په ډيرو زاريو مې ورنه رخصت واخيست او بيرته د کچه ګړۍ خيمې ته راغلو. وروسته چې مناني د هغوی پوښتنې ته ورغلی و، ويل يې چې يوازې هندو پاتې و او نور ټول رخصت شوي وو او ډاکټر په غوسه و، چې دا کوم حرامي دده مريضان ترولي دي.

يو چرېانګ، چه زه لاويده وم مناني خيمې ته رانووت او له بيړې يې پوه شوم چې کومه ټکه راشکيدلې. راووتلم، ګورم چې هغه د سوات فرانسوی، ژان ژوزې پويګ، د خپلې ميرمنې سره راته ولاړ دي. يو څه ترور شوم خو د خيمې يوه پرده مې ورته جګه کړه او هغوی هم ښوی ورننوتل. مناني ته مې د چايو وويل او دوی مې په نياليچه کښېنول.

مناني چای څوښه راوړه، درې پیالې یې په تغر کیښودې، بیا یې نو هره یوه په خپل وطني رقم کنګالو له او په بل کې یې اچوله، وروستی د ښځې نوبت و. په هره پیاله کې یې بوره واچوله او د شودو چای یې ورتوی کړ. ژان ژوزې خو پروا و نه کړه خو زما پام شو چې ښځه تکنۍ غوندې وه، خو میړه یې په سترګو کې څه ورته وویل او هغې هم خپله پیاله واخیسته. چې سبا ناری ختم شو او د تر خو چایو (چې دوی د هغې سره هم بوره ګډوله) وار راغی بیا نو دواړه بسترې ته تیکه شول. (وروسته به مناني ما ته په خندا ویل چې د پرنګیانو کون غټ وي، لکه چې مات وي، سم کښیناستی نشي.)

شپږم څپرکی (د ژان ژوزې بیان)

تاتیانا خرخر دینوا د اولیګ خرخردین یا هغه خیتور روسي قوماندان لور ده چې د لوګر په کاریزونو او د خلکو د کورونو په څاګانو کې یې زهرجن ګاز شیندل چې مجاهدین، که هلته پټ وي راوباسي. اولیګ خرخردین یو وختې په واشنګټن کې د شوروي د سفارت پوځي آتشه و او تاتانیا لومړني تحصیلات په امریکا کې کړي وو. تاتانیا پښتو په مسکو کې د خارجه وزارت په بین المللی انستیتیوت کې زده کړې وه. د هغې پلار په اصل کې پولینډی و چې د هغې د نیکه سره د ځیر ژنسکی په وخت د انقلاب په وختونو کې روسیې ته راغلی و. ځیرـ ژنسکی د شوروی د ک.ج.ب پلار هم په اصل کې پولینډی و. نو تاتانیا د پخې کورنۍ وه او که نه نو د بین المللی روابطو په انستیتیوت کې کله

چامنله. دا یو لوی امتیاز و او یوازې د کمونست گوند د نازولو مشرانو اولاد او خپل خپلوان پکې اخیستل کیدل. عجیبه دا ده چې د دوی ښوونکي په اول سر کې ټول افغانان وو.

په دغو کې یو لیکوال پاینده محمد زهیر هم د دوی ښوونکی و. زهیر بیا په شوروی اتحاد کې په کومې مرموزې ناروغی مړ شو. داسې غښتلي پښتو پوهان، لکه اسلانوف، لیبیدیو او دوو ریانکوف پکې پیدا شول. د پښتو د ښودنې نور لوی وارده مرکزونه په لیننگراډ او ستالین آباد (اوسنی دوشنبې) کې هم جوړ شول، خو نامن کلا تورا یا نازولو به هماغه د خارجه وزارت په انستیتیوت کې پښتو زده کوله. نه یوازې د ژبې زده کړه، بلکه د ک.ج.ب نورې مروجه ماغزه مینځنې به په همدغو نازولو کیدې. دوی به په ظاهر د ډپلوماتان روزل خو په شوروی اتحاد کې په هر علمی انستیتیوت کې، جاسوسي د هر فن او هرې څانگې یو ضروری ضریب او شرط و. ژان ژوزې ویل، همدا وجه ده چې ځینې افغانان چې د کاندید* تاووک یا ناووک د شهادتنامو سرد، د ژبې څانگه وه او که د مځکې پیژندنې، بیرته افغانستان ته ستنیدل نو نه یوازې به د خپلې څانگې ماهر و، بلکه ورسره به «سرد» هم وو او دا ذهنیت به ورسره و چې که ضرورت شی نو د شوروی چوپړی به کوي.

تاتیانا که څه هم چې د دویم نسل روسی وه خو د ځیر ژنسکي په شان تر خپل وطن نه روسیې ته ډیره وفاداره وه. دا او نور نازولي د خارجیانو او بلکه عادی روسانو نه لرې گرځیدل او حتی چې چاته یې د کور پته هم

نه ورکوله او د سفارتونو په میلمستیاوو کې چې به مجبور شول نو د پوست باکس لمبر یې ور کاوه. تاتیانا او ددې نورو همکسبو ته بیلو متخصصانو د استخباراتو په هره رشته کې نظري او عملي درس ورکاوه، اکثر به عملي کارونه د شوروي اتحاد په نورو جمهوریتونو کې ورباندې کیدل. په عملي کارونو کې بیدو دوی ته د فلمونو او ډرامو د لوبغاړو په شان درس ورکول کیده، په دې فرق چې د فلم د لوبغاړي او اتل د پارد به مثلاً موټرنه درالویدو، یا د غرد نه د کولې کیدو په صحنه کې ځیني اسانتیاوې او فلمي غولونې او مهارتونه شامل وو خو دوی به د رښتونو خطرونو سره مخامخ کړای شول چې څنګه ترې راوځي. مثلاً معلم شاګرد ته ویل چې لاړ شه د پلانکي مغازې نه (چې د هغې آمر هم د ک.ج.ب سړی و) پنیر غلا کړه او د مغازې آمر ته به یې پخواتر پخوا خبر ورکړی و چې شاګرد و څارې او که یې کاروبار د ساده ګانو و چې ویې نیسي. دوی دا زده کول چې څنګه ګناه وکړي او ځان معصوم وښیي، څنګه خپل تیا کل شوي قرباني په ځان باوري کړي، څنګه په خارجي ملک کې جاسوسان استخدام کړي.

ژان ژوزې ویل د ک.ج.ب تاکتیک کله ډیر باریک او نغښتی وي. د یوه ملک د کابینې یو وزیر چې ددوی سره مخالف وي، یا مثلاً کوم مذهبي مشر چې د کمونیزم سره یې ورانه وي، او د خپل حکومت په کوم هیئت کې روسیې ته ولاړ شي، ددوی سره په ډیر درنښت او امتیاز سلوک کیږي. زه به دلته د ملا شبه خې تجربه درته بیان کړم. د ژان ژوزې

دي خبرې ما ته ملا عبدالعزیز را په یاد کړ خو چې مې دده نوم یاد کړ، ژان ژوزې وویل «هغه کندهاری ملا ښیې؟» ما وویل، «هو، هغه هم اوس د شوروی مریی دی.» ده وویل، "ملا عبدالعزیز خو د پخوانه په پوست کې پاک نه و. په اول کې وهابي و، بیا خلقي شو او ګویاد اول نه دی په لومه کې ګیرو».

ما وویل، «ته څنګه زما د وطن په باب دومره معلومات لرې؟» ده وویل، «چې زما خبرې واورې نو پوه به شې. په اصل کې د ملا شبه خي تجربه درته بیا نوم». ما وویل، «ملا شبه خي خو زه نه پیژنم، دا نوم خو ما ته افغانی نه ښکاري!» ده وخندل، «تر دې نو بل افغانی نوم نشته، په اصل کې دی د دشت ارچي و، ملا شواخون نومیده، یا به یې نوم بل څه وي خو په ملا شواخون مشهور و. ده راته ویل پښتانه نومونه ورو کې کوي. تاج محمد تاجی شي. نو زه هم شبه خي شوم. ته یو ځلی زما خبره واوره پوه به شې چې زه ولې نه یم. دا خبره ستا سو نفر راته کړیده.»

میلمه پال ستاسو ملا شبه خي په جومات یا کلیسا ګرځوي او هلته یې د یو ه پاخه شوروی ملا، د مسکو د امام سره کښینوي (هغه هم حتمی د ک.ج. ب سړی وي)، دغه شوروی امام د کمونستې ثناصفت نه کوی، بلکه بدیې هم وایي او هغه هم په داسې پسپس او خفیه ډول چې ملا شبه خي فکر کوي، دا یې ما ته راز ووایه. مګر که شبه خي هوښیار وي او د شپې په هوټل کې د روسي خبرې د ځانه سره تحلیل کړي نو ګوري چې صرف هغه خبرې یې کړي چې په خارج کې د شوروي پورې کیږي او څه

نوي معلومات پکې نشته، بس کمکي شکايتونه دي چې شوروي رژيم ته هيڅ ضرر نه لري.

ژان ژوزې و موسل او خپلې خبرې ته يې دوام ورکړ:

بيا نو کله چې دغه هيئت بيرته وطن ته روانيږي نو د ټولونه لوی سوغات همدغه ملا شبه خي ته ورکوي. سوغات هم داسې ښکاره، رشوت گويانه ورکوي. مثلاً شبه خي ته په غوږ کې وايي چې نن ماښام زما ميلمه شه، نورو ته مه وايه چې بيا ک.ج.ب خبره نشي. زه به بيا درپسې راشم. کله چې ميلمه پال دی کور ته بوځي نو گوري چې د ميلمه پال ميرمن په لمانځه ولاړه ده. بيا نو د ده راز ونياز شروع شي چې زما ميرمن په اصل کې د چچنيا مسلمانه ده او بيا د مسلمانانو د پاڅون او باسمه چيانو تاريخ بيان کړي. ميرمن يې هم چې د ک.ج.ب غړې او په اسلامي علومو کې روزل شوې، د همدې يوه ماښام د پاره دې کار ته موظفه شوې ده او سبا ته به نه ميلمه پال دا پيژني او نه به دا ميلمه پال. خو په دې شپه دواړه مېړه او رته دي. کله چې ستاسو شبه خي رخصتيږي، ښځه يوه کڅوړه لاس کې ورکړي چې دا په افغانستان کې په خوارانو او ښو مسلمانانو وويشه خو پام چې په هوټل کې چا ته حال ونه وايې چې يو نيم د ک.ج.ب سړی هم پکې شته. په هوټل کې چې ملا کڅوړه خلاصوي گوري ډالر پکې پراته دي. کله چې د شوروی نه د تگ په وخت کې په هوايي ډگر کې د دوی تلاشي کيږي، د شبه خي زړه درزيږي، خو گوري چې غير له ده نه د نورو ټولو بسکونه پرانستل

کیږي. (دا ټول د ک.ج.ب د پلان یوه برخه ده.) ته نو څه فکر کوې چې دی به دا ډالر په ربښتیا خوارانو ته ورکړي؟ که انصاف وکړي هم ایله په سلو کې درې یا څلور په نورو وویشي، او هغه به هم اول په افغانیو اړوي. په بل ځل چې دی روسیې ته سفر کوي نو بیا همدا میلمه پال او میرمن یې ورحاضر شي او د شناخت او دوستۍ بل ګام واخلي.

دا یې یو مثال و. د جاسوسۍ په قاموس کې هم د امید او بیم خبره ده. دوی د ستر اروا پوه، پاولوف نه دا چل زده کړی چې د یو وخت د پاره سپي ته د ګړینجي د غږ سره سم ډوډۍ واچوه او چې ښه ورسره روږدی شو نو بیا ګړینجي وکړنګوه خو ډوډۍ مه وراچوه، و به ګورې چې د ده ناړې په بهیدو شي.

همدا و چې ستاسو د دشت ارچی ملا د ک.ج.ب په لومه کې کښیووت.

زه نه پوهیدم چې د افرانسوي ولې ما ته ګډ دی، خو خبرو یې خو ند راکاوه. ده ویل د ک.ج.ب او هرې بلې جاسوسۍ او حتی زموږ د فرانسې د دوزیم، بیلې بیلې وظیفې هر یوه ځانله ځانګه او ما هران لري. په دغو کې یوه مهمه یې په هر ملک کې د جاسوسانو استخدام دی چې د شبه خې سره دوی همدا کار وکړ. بله د دښمن د جاسوسۍ د شبکو کشف او شنډول دي چې دا د. ک.ج.ب د څلرم ډایرکتریټ کار دی.

په افغانستان کې خوان پخوا چې شوروی اتحاد لا نه و د روسانو جاسوسي فعالیت روان و. اوس یې صرف جامه بدله کړې او د خاورې په

ځای د ایډیا لوژۍ په نامه کیږي. حریف لوبغاړی پخوا انګریز و ، اوس امریکا ده او په لوړه سطحه کیږي. هغه خبره ربښتیا ده چې ستاسو صدراعظم هاشم خان د روسیې د سفارت لاندې دکانداران ویرولي وو چې د روسانو سره معامله مه کوئ. بیا د روسیې سفیر په یوې میلمستیا کې صدراعظم ته ویلي وو ، « که موږ جاسوسان استخداموو ولې یې ستاسو په وزیرانو کې نه غواړو چې بیسواد دکاندار ته ورځو. »

ما ژان ژوزې ته ویل ، « زه پوه نه یم چې ولې دا خبرې ما ته کوې ، او نه یې پوهیده غواړم. موږ روان یو سوات ته ځو. که ته راسره ځې نو په لار کې به مې سم پوه کړې چې ولې دومره ډیر کړتیږې ؟ » ژان ژوزې موسک شو ، « سمه ده په سوات کې به دې په هماغه هوټل کې وګورم چې تا را ته پیسې راوړې. خو یوه هفته پس. موږ اوس وځو ، تاسو همدلته پاتې شئ چې څوک مو سره یو ځای و نهویني. »

اووم څپرکی

د ژان ژوزې دویم بیان

د سوات هوا مخ په سړیدو وه او د آسمان هغه تړانګه چې د هوټل د چوترې نه ښکاره کیده کله ترخه شنه او کله توره تاریکه وه. شین تاغي مې د جوړولو په نامه په ورکشاپ کې درولی و او زه د ژان ژوزې افسانې ته فکر وړی وم چې ویې منم که نه. زه چې دا پنځه کاله د تیر په هیر شمیرلو روږدی شوی وم د ډاکټر زړ ور مرګ یو دوه هفتې را وینښ کړم خو اوس مې تابیا نیوله چې د سمځې د یارانو په شان بیر ته شړی په سر

هخولم او وه اخیستې را چوکه بیا ژوزې ژان اوس شم. ویده او راکاږم
یې.

شبه خې اوس په پاریس کې د فرانسې د استخباراتو د شبکې سره و. هلته یې څه بلاغوښته؟ که هر څه مې کول، په ژان ژوزې مې بېره نشوه کولی، چې معلومه شي چې دا دومره پرېړه یې ولې شروع کړې ده، زما یې په شبه خې څه، د روسانو په شبکې مې څه، خو فرانسویان هم د ښځو په شان په خبرو کې نرۍ نرۍ بخۍ کوي، مهم د غیر مهم سره ګډوي او په اوریدونکی کې زاره چه وي. لیکن د زړه په کوم ګوټ کې مې د امید یو څرک هم ځلیده، چې ګوندې په آخر کې کومه داسې خبره وکړي چې په ما هم ولګیږي، ځکه هغه هم لیونی نه و چې په دې آخر مني کې د خپلې میرمنې سره د سوات د هوټل په لغړې باغیچې کې په زیړو پاڼو باندې کوز پاس چکر وهي او ماغوندې یو بیطرف او بې زړه سړي ته لکچر راکوی. ژان ژوزې ویل، «د ک.ج.ب او د هرې بلې جاسوسۍ د دستګاه سره د خلکو د راښکلو د پاره درې مهمې وسیلې دي. یو پیسه ده چې دا د هر خنډ او لوړې ژورې هواروونکی بولدوزر دی. خو دا په دروکې وروستۍ وسیله ده. اوله وسیله د ښایستو نجونو او شهواني آسانتیا وو برابرول دي. ملا شبه خې د خپلې عنعنې له مخې د نجونو په کسب کې نه و او اوس هم چې نجلۍ ویني وار پار ترې خطا شي. مګر ک.ج.ب ته نور چلونه هم ورځي، مثلاً د ښایستو کو روسي هلکانو تهیه کول. دویمه وسیله شراب دی. سړی ښه نیشه کړه، بیا یې رو ږدی کړه او بیا لکه

وریش خور خرهر ما ښام پخپله آخور ته درځي. شبه خي به روسی هلک ته سیپاره ورښودله او هماغلته په لومه کې کښیووت. د سفیر د وینا حقیقت ایله اوس معلوم شو. د افغانستان یو مشهور وزیر چې تل به د صدراعظم قایم مقام او د پاچانا زولی و. روسی نجل درلوده او بله نکاح ښکلې میرمن یې افغانه وه دغه روسۍ میرمن هیچا په دعوتونو کې نه ده لیدلې. ژان ژوزې ویل دادرې وسیلې ټولې یوه مور لري او هغه دنیایي شهوت او حرص دی. د ملاشبه خي د ښکیل کو لود پارد نه پیسې کار ورکړ، نه شرابو، نه نجونو، خو بالاخره یې ک.ج.ب تیز رګ پیدا کړ او ښکلی د برندو سترګو ګرجی هلک یې وروشکارد.

ژان ژوزې ویل داسې نه ده چې تل به دې نوي استخدام شوي جاسوس ته همدا شیان ورکوي. دا داولو ورځو عیشونه دي. بیانو چې روږدی شو، نو پکې کښیووت. که دده نه ناغیږۍ وشي نو ک.ج.ب مثلاً ورته وایی، «ښه دده نو، دا عسکونه (چې پټ یې اخیستي وي) وګورد، که زموږ سره کارنه کوې نو ځه، په مخه دې ښه، موږ به دا عکسونه ستا حکومت یا کورنۍ ته ورکړو. دغه مرحله ده چې ګویا ملا شبه خی ښکیل او د روسیې خربویه.

د سوات هوا ورځ په ورځ سړیده او یو سهار چې له هوټل نه ووتلم د وارو و یوه نرۍ دوږه د غونډیو په سرونو پرته وه. د ما او ژان ژوزې ملاقاتونه تل پاس په غونډیو او یا هم کوز د سیند په غاړه وو چې دواړو به په کنجکونو کبان نیول یا موپیښې کولې. په هو ټلونو کې نور

نو میلمانه نه وو پاتې. په دې ورځ نو ژان ژوزې پاریدلی ښکاریده او پوه شوم چې د کار خبره به ترې راووځي. دواړو خپلو کنجکونو کې چینجې وپیرل. د سوات د سیند په بره خواکې خالداره کبان هم وو چې اوس د ژمي له کبله کوز زموږ د سیند برخې ته هم راښکته شوي وو.

ژان ژوزې بې مقدمې پوښتنه وکړه «ډاکټر زړور چیرته دی؟» زه هک اریان شوم، لکه چې خبره زما د اټکل نه لاپسې ژوره ده. خو ما ځان و نه ګراوه، «په کابل کې روسانو اعدام کړ.» زما بې علاقه ګۍ په ده اثر ونه کړ. بیا یې پوښتنه وکړه، «څه وایې چې هغه دلته د رته حاضر کړو؟» زما زړه ټوپ کړ، «تاسو فرانسویان، لکه چې مړی هم حضوروليشئ».

ژان ژوزې وویل، «که مړنه وي نو؟» ما وویل، «ولې مې کړوې؟ څه رانه غواړې؟» ژان ژوزې وویل، «بس ځان تیار کړه کابل ته» ما وویل، «لکه چې د ک.ج.ب په شان ستاسو دستګاه هم بیګناه خلک همداسې ایساروي. ته خو ک یې، د زړور نه څه خبر شوې، ولې ورسره دومره علاقه لرې. د زړور خلاصون خو د فرانسې په آجندا کې نشته نو په دې کې څه مطلب لرې؟» ساعت ته مې وکتل، «نه بجې دي، شل دقیقې وخت لرې چې هر څه را ته ووایې او که نه درنه لاړم.»

ژان ژوزې چې زما جدیت ولیدنو نیغ په نیغه یې موضوع شروع کړه، «زه د فرانسې د جاسوسی ضد دستګاه کاریګریم. زموږ یو ژورنالست الان ګیونو میږی او اول ځلې هماغه د اولیګ خرخر دین د زهر پاشلو د قربانیانو عکسونه بیرون ته وایستل او په ټوله دنیا کې چاپ شول. نو د

خرخر دين لور، يو خود خپل پلار کست اخيستـه او بل د ک.ج.ب د ځلورم رياست امر هم و. الن ګيو په دې وختونو کې په کابل کې په لاس ورغی. په تلويزيون کـې يې اقرار هم ثبت شوی او ټولو تـه ښودل شوی دی. زه راغلی يم چې هغـه خـلاص کـړم. د ګـيـو مـسـتنطق تـاتـيـانـا خرخردينوا ده چې ستاسو د زړور استنطاق هم هماغې کړی دی. نو اوس به دوه چنچنې په يوه مرده کې وولو. ستـا بـه زړور خلاص کړو او زما به ګيو. او دادې خبره مې په درو دقيقو کې خلاصه کړه. اوس که پيښور ته ځې او که کابل ته، نور د ستا خوښه».

ما وويل، «دا خوناځواني ده چې ما د خور ګوتې نه نيسې او د ډاکټر زړور نه دې ما ته د لومې دانه جوړه کړه.» ژان ژوزې وخندل، «داسې هم ده او داسې نه ده هم. يو خود ډاکټر زړ ور خبره ده او مور ويل چې ته به همکارۍ ته زړه ښه کړې. مـګر يوازې دا خبره نـه ده. تـه يو بـل کـمـال هم لرې او هغه دا چې په کـابل کـې يوه نجلۍ هم ستـا پـه انتـظار ناستـه ده.»

زما زړه په دوړا شو چې شاتړينه خو به نه ښيي!

ژان ژوزې د شيطان ماشوم په شان سترګه وټومبله، «بس پوه شوې. دا کار بې د هغې له مرستې کيدونی نـه دی.» ما وويل، «پخپله د زړور وينا ده چې زما نوم يې هم روسانو ته ورکړی دی، نو کـه بل چاتـه نه وي تاته خو د ک.ج.ب زور معلوم دی، د رسيدو سره سم به يې نيولی يم.»

ژان ژوزې وويل، «په دې هم خبريو، نو اوس خوښـه ستاده چې ځې او کـه نه ځې.» مـا وخندل، «ته نو چې په هر شي خبريې ملا شبـه خې بـه دا هم

درته ویلي وي چې محب الله د خرپ سړی نه دی، د ترپ سړی دی.» هغه وموسل، «په دې هم خبریم خو شبه خې دا هم وایی چې محب الله چې یو وار یو کار ته ددشي نو بیا یې نیمگړی نه پرېږدي.» ما وویل «موږ ورته... غوړول وایو، په انگلیسي کې په خولۍ کې د بنکې تومبل وایي، چې تا سو به څه وایئ؟» ژان ژوزې داځلې په رښتیا او د زړه د اخلاصه وخندل. پخوا تر بیلیدو مې ورته وویل، «ته فکر مه کوه چې بس ته هوښیار یې. له اول نه دریاندې شکي وم.» هغه په تعجب وویل، «څنگه؟» ما وویل، اول خو دې زرگون لوټ په کرایه کې راکړ. زه پوهیدم چې ته دومره کم عقل نه یې، خامخا به دې په دې کې کوم چل وی» ژانژوزې شرمیندو کې موسکاو کړه، بیا مې وویل، «بله دا چې ستانه یو د سهو د هم وشوه. ویل دې غواړې پنجشیر ته لاړ شې او هلته د پنجشیر په سیند کې خالداره کبان ونیسې.» ژان ژوزې وویل، «نو د پنجشیر په سیند کې کبان نشته څه؟» ما ویل، «شته خو خالداره کبان یوازې د هندوکش نه شمال ته سیندونو کې پیدا کیږي، د پنجشیر تول شیر ماهي دی.»

اتم څپرکی

د گرو له لارې پلی کامې ته واوښتم او له هغه ځایه په لارۍ کې لوږ مازیگر کابل ته ورسیدم. تورې وریځې او شمال و او پرخ پرخ یخ باران چې یو نیم دواورې څپولی هم ورسره و، وریده. اریان وم چې که د شناخته کور ته لاړ شم په هغوی ظلم دی او که په هوټل کې شپه وکړم هغه خو تول

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاد د لاس لاندې و. د لارې په تم ځای کې ولاړوم چې يو څو کړږيرى راپيدا شو او مخامخ زما خواته راغى. ما ويل، محب گله، لکه چې په اول دړدنگ کې لاړې. څو کړږيري روغبړ راسره شروع کړ او زه هم ترور وم چې لاس ورکړم که نه. په کرار غږ يې وويل، «ملا شبه خې ستاسو په خدمت کې دى.» بيا يې نو بې غږ او غوږه زما دوه بکسونه وچت کړل او يود ټکسي موټر کې يې کېښودل. بس نور څوک نه وو، پخپله ډرايور شو او ايسته يې د ښار مينځ ته روان کړم. کابل ښايسته زيات فرق کړى و.

د مکروريانونو بلاکونه زيات شوي وو او حتى د مطبعې لر او بر د هوايي ډگر خواته هغه ځايونه يې ډک کړى وو چې يو وخت به زموږ د حبيبيې د ليسې هلکانو پکې سپورټو نه کول. لوى سرکونه يو څه د پخوانه ستره ښکاريدل او ځلي ملي هم زيات شوي وو. خو خلک نظر پخوا ته يو څه زيات په بيړه کې وو او په سرويسونو باندې گڼه گوڼه ډيره وه. شبه خې، لکه چې زما په ترورتيا پوه و. ويې ويل، «دا ستا پښه لکه چې د زانې په شان لمده ده. دا خلک، يو خو د باران نه تښتي، ځکه د هواد حالاتو اټکل وايي، چې نن شپه به واوره پيل شي. چې خلک به د يخنۍ سره څه کوي. بې هغې په اتو بجو قيود شب گردي لگيږي چې موږ هم بيړه وکړو.»

کابل دومره هم نه و بدل شوى چې زه به يې ونه پيژنم. موټر د هارتن د پله نه تير شو او د گذر گاه لاره يې و نيوله. د چاردهي حکومتي ودانۍ

ته مخامخ د شاغاسیانو کلا وه. هلته یې موټر د کلا په لویه دروازه د ننه کړ او بیا ترې کوز شوو.

پاس یوې ماڼۍ یا بالاخانې ته یې بوتلم چې نیمه لوڅه وه. ما دغه کوټه هغه وخت لیدلې وه چې په سرو غالیو فرش وه او د شاغاسیانو د خانانو به په کې غورو درب و. اوس نه ناصرخان و نه یې سره پېلان، بس زه وم او د غه مړتت.

د کوټې په یوه گوټ کې یو برقي منقل ایښی و او ترڅنګ یې د اوبو آودان د تشت سره. تشت د مردارو اوبو او د پیازو او هګیو د پوټکو نه ډک و. ملا شبه خېل په دیوال کې د یوې بې ښیښې الماری نه یوه غوټه را ښکته کړه او د هغې نه یې هګۍ او پیاز وایستل. د پیاز څینو غوټو شنه ښېبونه وهلي وو او داسې ښکاریدل چې ډیر وخت هلته پراته وو. دغه الماری ګاڼې یو وخت د کیمخت او جانان د سرو شنو لوښو نندارتونو نه وو. ما پوښتنه وکړه، «څه سول دا نازولي؟» شبه خېل د ځواب په ځای راته وویل، «پس د ډوډۍ به د سبا ورځې پلان سره وڅیړو. یو څو خبرې لا حل شوې نه دي او زه تا ته منتظروم.» لکه چې سرې ډیر جدي و، نو زه هم غلی شوم.

د ډوډۍ نه وروسته شبه خېل د سبا دورځې ډیر تفصیل راکړ، پلانې ځای ته به دې بیایم، پلانکی به وینې، داسې به ورته وایې، داسې به کوې. دی لکه ما ته ژرنده ګډو خو زما چرت بل پلو و. یوه خوږه تلوسه را سره وه، لکه چې ماشوم د اختر د سهار په انتظار وي. بهتر دا وو ایم د

مکتب د وختونو په شان پخواتر دي چې په کالني امتحان کې ښوونکی پارچه راکړي تروروم. شاتړينه ليونۍ همدلته، په همدې ښار کې ده، خدازده چيرته، خدازده څه کوي، خدازده زه به يې ياد يږم که نه، چې دا وو ينم څه به وايم څه به کوم څه پوز به نيسم؟

د بالاخانې د ماتو کړکيو نه سوړ باد راته. يو دغلو لالټين چې ښيښه يې نيمه توره وه بليده او ژبگۍ يې د باد د څپې سره لړزيده. واورو نو سمه په شرنگهار شروع شوې وه. د کابل د ژمي نه مې بد راتلل او بيا هغه د ليسې وختو نه ستر گوته راته دريدل چې په ليليه کې به مو زړې شړلې کمپلې د ځان نه تاو کړې وې او د سړونه به ريږديدو. هغه بل کابل، د کابليانو او نازولو کابل، ماته پردی و.

هغه کابل چې په ژمي کې به خلکو د حليم په نامه حلوا وزمه خواړه په غوړو کې ډنډ خوړل، لاندي پلاوو نه به يې پخول او په تاودو صندليو کې به ترستوني پټ وو او د شپې ترنيمايي به يې کيسې کولې او هغه زنغوزي او توتان چيچل چې په صندلۍ باندې دلې پراته وو. موږ اطرافيان د خدای د دغو نعمتونو نه بې برخې او پخپل کابل کې جلا وطنه وو.

سهار چې پاڅيدم يو د لويشت واوره د کړکيو په درشايي پرته وه چې زما په اټکل، په مځکه به نو دود لويشتې واوره وه. د پاڅيدو سره سم شبه خې د پيري په شان له بلې کوټې نه د پتنوس سره راووت. توره المونيم (ارمونيه يې) چاينکه، د بيگاپاتې سړه ډوډۍ، په پياله کې يوه

کاچوغه بوره تیاره اچول شوې. خو زه تلوسې وړی کړی وم. ما چای خوړ او د خپلو څپلیو غم راسره و چې اوس به څنګه وځم؟ خو شبه خې، لکه پیری ورک او ذ سترګو په رپ کې دموزو د روسی پړې د پوستکي د خولۍ او کوټ سره راپیدا شو. بیا چې ما دالرو برکول نو یې دریشي راوړه. یوه بټوه یې چې پوهیدم پیسې پکې دي، د کالیو په سر کیښوده.

چې د شاغاسی دکلانه وتلم نو بلا تشبیه، تیار روسی وم.

نهم څپرکی

روسان، لکه ښاپیرکان داسې دی. ښاپیرک چې ځینې ورته څکالی هم وایي او په عربی یې خفاش او په فارسی یې شب پره یا شپ پرک بولي، د نمجن او تیاره ځای، مارغان خو نشو ورته ویلی، ځناوران دي. روسان یوه ژوره ویره لري، له بنیادم نه، له طبیعی آفت نه، له خدای نه. پټ پټوني یې خوښ دی، تیاره او اسرار آمیزه ژوند یې خوښ دی. ژوره غولونه او خطا ایستل دروس خصلت دی. یوه لیکوال / الکسي تولستوی / د روسي خصلت نومی کتاب کې همدا خبره، البته په ژوولې لهجه کړې ده. دا چې د شطرنج نړیواله قهرماني اکثر د روسانو په لاس کې وي، ددې چینه هم همدا روسي خصلت دی چې په خطا ایستلو، ژورو توطئو، او د کاسې لاندې د نیم کاسې په پټولو بنادی. په روسیه کې یوه نانځکه جوړیږي چې بابوشکا یې بولي، یوه نانځکه، پکې بله، پکې بله.

شبه خې زه په دې سهار له ډیرو کړلیچو لارو یو ځای ته بوتلم، موټر

يې ودراوه، په يوې توري پټۍ يې زما سترګې وتړلې او يوې زير خانې ته يې ننه ايستلم. پټۍ يې رانه لرې کړه. چې سترګې مې سره وسرولې، اول شی چې ما هلته وليد يو ښاپيرک وچې دننه په کوټه کې لر اوبر الوته. کوټه نيمه تياره وه. خدازده څو دقيقې په همدې کوټه کې روان وو چې يو ميزته ورسيدو. يو تت برق د چت نه ځړيده. د ميزتر شا په يوه کرسۍ يوه ښځه چې په اول کې مې صحيح کولی نه شوه ناسته وه. ويښتان يې دغوشايو د تپې په شان په کوپړۍ تبې کړي وو. د ميز بل سرته دوه کرسۍ تشې وې، شبه خي په يوې باندې کښيناست او ما ته يې په بلې د کښيناستو اشاره وکړه. اوږده شيبه چوپايي وه. ما د نجلۍ د کړو وړو جاج اخيسته، نه ښايسته وه او نه بدرنګه، خو د پيغلتوب په جوش کې ښکاريده. د چت د کوم ځای نه، د ديوالي ساعت په شان په منظمه وقفه ټک ټک او به ځځيدلې. په چت کې نلونه، لکه ماران هرې خواته غځيدلي وو. خاموشي تر حده زياته شوه. زما په خيال هغې هم زما جاج اخيسته. بيا يې په کړار غږ په رسا پښتو په کندهارۍ لهجه وويل، «ترينا غواړې؟» ما بې خوده وويل، «هو». بيا يې وويل، «زړور غواړې؟» ما وويل «هو» بيا نو غلې وه او شبه خي ته يې کتل. شبه خي، لکه چه وارخطا و، خپله ږيره يې داسې ګروله، لکه چه اور ورباندې بل وي. خو بيا يې هم وويل، «زه هم خپل سړی غواړم.» خو هغې لکه د شبه خي خبره يې چې نه وي اوريدلې، غلې وه او ورته کتل يې. شبه خي د ږيرې ګرولو ته زور ورکړ او بيا يې په نري غږ وويل، «هو، ستا شرط هم

منم. » ایله د نجلی د مه راسته شود. ښا پیرک لا زمونږ په سر دورې وهلې خو د اوبو څڅواکی ختم شوو. نجلی پاڅیده او د کوټې بل سر ته چې تپه تیاره وه روانه شوه. کوټه به البته ډیره اوږده وه چې ښایسته ډیر وخت یې د پښو ښکالو راتله. شبه خې بیا راباندې سترګې وتړلې او موټر یې چالان کړنو ما خپله پتی لرې کړه، خو هیڅ ګټه یې ونه کړه، د بنی بشر غږ غوږنه و، فقط د واورې څپولې وو چې په شرنګهار را پریوتل، داسې چې په سړک نه د پښو پل و او نه د ارابو.

د شه به خې والګا په جیپ بدله شوې وه او بیغمه بیرته مخ په ګذر ګاه، د شاغاسی په کلا ور روان شوو. د غرمې ناری بیا هماغه هګۍ او د سیلو توره ډوډۍ وه. شبه خې یو څه راضی معلومیده، کله به موسکی شو. ما د ځانه سره وویل، اوس به یو څه د زړه خواله راسره وکړي. ما د پوښتنې تابیا نیوله خو ده پرې نښود م او په جدی لهجه یې وویل، « درې ساعته آرام وکړه، نن شپه میلمانه یو. » ما وویل، « چیرته؟ » او هیله مې داوه چې داسې ځای وي چې شاترینه یو ځلې ووینم. خو ده، لکه د حال په ژبه چې خبرې کوي، سر وښوراوه او بلې کوټې ته روان شو او زه په چرت کې ډوب پرمښی یووړم.

یو وختې د شبه خې ښکالو راویښ کړم چې لګیاو لالټین یې لګاوه. دومره زر تیاره شوې وه. وروسته نو بلې کوټې ته لاړ او د یو تور بکس سره بیرته راغی. لکه جراح چې پخوا تر جراحې خپل سامانونه په دقت قطار ږدی. ، ده هم اول د بکس سر خلاص کړ، بیا یې پلاستیکي

دستکشې په لاس کړې، نور يې قسم قسم بوتلونه، پتۍ، بياتي او نورې بلاوې. بيا يې په يوه سطل کې ترمې او په راوړې چې زه په کناراب کې ځان پريمينځم. که ما د خدای وسې وکړې چې ساړه دي، خو ده خپل کار کاوه. په ناکامۍ مې ځان پريوله، غاښونه مې برس کړل. ږيره مې لالټين ته وخريله او د شبه خي جراحۍ ته کښيناستم. اول کار يې چې وکړ د سرو زرو درې ځلور قالبونه يې زما د کوز او پاس غاښونو په سر کېښودل او بيا يې سرو نه دننه کاږه کړل چې د غاښ د پاسه ټينګ شي. بيا يې نو ښه ډبل ستاليني بريتونه په شونډو راسپارد کړل. يو قسم ترخه آبي قلمخونه يې په زحمت د ستر ګو په ګاټو راله کېښودل. ما ويل «نن سهار دې ولې نه سينګارولم؟» ده وويل، «سهار خو موږ يوازې وو، نن شپه مجلس دی.» بيا يې نو سپين کميس، سور نکټای او نيلي رنګه ښه ليسه دريشي راکړه. د سپينو زرو سور بيرغ يې راله په ګريوان وټومبه، قوي بدبويه روسي کلونيا يې په مخ راو منبله او څه تيزبويه عطر يې په جامو راوشنل، مګر بوټان يې چې راوړل ددو سره نه جوړيدل، بلکه سره ساقداره بوټان وو. ماويل په دې کې به يې هم حکمت وي، او په ترد غونې مابنام د کلانه وو تلو.

اوږد روښانه سالون له افغانانو او روسانو ډک و. په تعجب مې وليدل چې روسې ښځې خوږې چې وې، افغاني ميرمنې هم په شمير کې دومره کمې نه وې. شوخې سرې شنې جامې، د څټ ګريوانونه د V په شکل، پاس ارت او کوز نرې چاک، تر ملا رسيدل. زما په نظر دا جامې

ښکلې نه وې، سکسي وې خو يو ډول بې بندو باري او افغانيت ته يو ډول سپکاوی ترې ښکاريده، مگر بيا هم افغاني ميرمنو څه کول څه يې پرېښودل او خپله طبيعي ښکلا يې برېښوله. روسی ښځې لکه پيلانې، د اوږو نه تر پښو پورې روغې استوانې وې او ما ته يې د پښتو دا متل را ياد او د چې «يې نری، بې نری، تنده خيته پښې نری» ، سپينې، بې مالگې او د کاسير توب نمونې وې. بيځايه يې خندل او خپل طلايي غاښونه يې ځلول. زما خپلو غاښونو ته پام شو او شونډې مې نورې هم سره وروستې، خو موسکامې ورپورې سرېښ پرېښوده. خادمانو په پتنوسونو کې د شربتو او شرابو گيلاسونه پاس نيولی، د مار په شان د پيندو ترمينځ کاږه واږه تيريدل، په هرې پينډې تم کيدل چې ميلمانه گيلاسونه ورنه واخلي. لر او بر مې و کتل خو شبه خې لا د رکه و. گيلاس زير ليمکونا دمې واخيستل او د مصنوعي موسکا سره مې په ترورتيا هرد خواکتل. د مچيو د باڼ په شان زوږو. گيلاسونه سره کړ- نگيدل او د (مير، دروژبه، ده وی) شعارونه تکراريدل. دلته هلته د خره د نږيدا په شان يو د کر کجنه خندا هم راتله نور نو بې مفهومه غومبرو چې هيڅ خلاصيدن يې نه و. د زياترو نارينه وو عسکری دريشی وې چې زما ترورتيا يې لا هم زياتوله.

يو ځلې مې پام شو چې يو روسی منصبدار ما ته ځير دی، خو چې سترگې په سترگو شوو، نو يې مخ واړ او د. زه پوهيدم چې د خوشالی فضا هسې برغولی و او د ديگي په مينځ کې د جاسوسی، توطئو،

دسیسو، وینو او قتلونو ننګولی پخیده. هر سړي بل څاره او هر سړي په خپلو خبرو، حرکاتو او حتی کاتو باندې سانسور لګولی و. لږ وروسته په همدې پتنو سونو کې په بشقابونو کې ساړه خواړه راغلل. د بادرنګو ترازې، ایشیدلی خوساړه کچالان، کلبسې (یو ډول د خوک د غوښې اوږده ساسیج) دا ټول په یوه پتیر پاستی کې تاوشوی وو. زما تر څنګ یو افغان منصبدار دوه د پاستو لولې واخیستې، یوه یې یوې روسی ته ورکړه چې، زه فکر کوم میرمن به یې وه. دواړو په یوه لاس کې د شرابو ګیلاسونه نیولی وو. داسې ښکاریدل چې دوی هم دومره زیات بلدنه دي او زما په شان دیواله ته تکیه ولاړ وو.

پتنوس والا زما مخې ته هم تم شو. ما یوازې بادرنګ د پاستې نه واخیست او خپل افغان ګاونډي ته مې و موسل. هغه په غوږ کې راته وویل، «خدای دې د روسانو ډوډۍ ووهي.»، ما ورته و موسل او نور مې هیڅ ونه ویل. اوس نو مجلس زور اخیستی و او شرابو د خلکو خولې پرانتې وې او یا به ټولو ځانونه همداسې صمیمي او مخلص او ساده ګاڼ ښکاره کول. په همدې وخت کې یوه ښکلې روسۍ ښځه چې آبی کمیس یې تر زنګنو رسیده او نظر نورو ته سنګینه بریښیده، ګیلاس په لاس زما خواته راغله. په رسا پښتو یې ځان معرفي کړ، «زه تاتیانا یم». بیا یې ماته ځیر ځیر وکتل او پوه شوم چې زما د ځواب منتظره ده. خو زه نه پوهیدم چې خپل نوم څه ورکړم. خو هغې په خوږې موسکا وویل، «که زه غلطه شوې نه یم، ته محب الله یې» ما په وار خطایی شاوخواته وکتل،

خو هغې مې په اوږه لاس کېښود او ويې ويل، « تاخو هر سړی پېژني! »
ما وويل، « تاسو خطا وتلی یئ، زه محب الله نه یم » خو هغې مې
خبرغوڅه کړه، « ټول دې پېژني چې په شوروی کې دې تحصیل کړی او د
سالنګ د تونل په جوړولو کې ستا کار نامې ما ته معلومې دي. اول جیپ
د سالنګ په غاښې تا وخیژاوه ، هغه وخت لا تونل جوړ شوی هم نه و او
یوازې یو دنری لار یې د سامان چلولو د پاره پاس په سر تیره شوې وه، خو
چا وربا ندې موټر چلولو ته زړه نه ښه کاوه. ګویا ته د سالنګ قهرمان
یې. » ما به چې خبرې ته خو له خلاصوله، دې به غلی کولم. آخر کې مې
وویل، « هو هماغه یم، خو اصلي اتلوا له د شوروی ملګرو وه. » تاتیانا
کټ کټ وخندل، لاس یې راکړ او نورو پیښو ته د روانیدو په وخت یې په
کرار غږ او همیشه ګي موسکا په عادی لهجه وویل، « د ریمه ورځ. »
دا هماغه تاتیانا ، د قوماندان خرخر دین لور وه چې زموږ ډاکټر زړور
یې په مرګ محکوم کړی و. دا په رښتیا هم پیمخې وه او یا به داسې وي
چې خارجي پښتو وايي په پښتانه لا هم خوږ شي. په هر صورت، ملا شبه-
خی پوه شه او دده حرامزاده ګي، زما تلوسه شا ترينې ته وه، چې ګوندې
دلته یې ووینم، خو نیمه خوا پاتې شوم. په همدې کې وم چامې په اوږو
لاس کیښود. په اول کې خو مې د ډارد هیڅ شاته ونه کتل. لکه سړی په
خوب کې، د مالوچو په ډیرۍ کې منډې وهي او هیڅ خپل هدف ته نه
رسیږي، ما هم شاته د کتلو کړ او همداسې اوږد تیر کړ او پیړۍ را باندې
تیرې شوې چې ایله مې مخ شا ترينې ته واړاوه. هماغه د ژوند د مستیو

ډکه نجل وه چې څلور کاله پخوا مې د تاله برفک په دښته کې خواپوري نیولې وه. هغې چې ولیدم نو، لکه چې سم مې نه پیژني تندی تریو کړ. خو ما خو له د عاشقانو د راز ونیاز په علامه غوږ ته ورنژدې کړه. یو قسم د سنځلو د گل په شان خوږ عطر چې د سړي زړه هم ورانوي او مړيدن هم تري نه وي، زړه راتازه کړ. ماورو وویل، « مه ویریږه، زه پخپله یم، ډاکټر محب الله. » او هغې هم ځان راټول کړ، اننگي یې یو څه د شرمه وه که د بل احساس نه سره شول، لکه چې تینگه مې په غیږ کې نیولې وي. بې ډیله د سالون نه بهر برنډې ته راووتلو او په نیمه تیارې ډیودۍ کې مو غاړه سره ورکوله چې ناڅاپه زوی مړی، شبه خې غماز راپیدا شو. داخلې نه ریږه وه او نه بل څه، صفاسوټ بوټ و. ټکسي یې په سړک چالان ولاړو او د برقونو رڼایی په واورو ځلیده. بې له غږ او غوږه یې په موټر کې کښینولو او داخلې یې خیرخانې ته روان کړو. هلته، دی مخکې موږ ورپسې په یوه کور ننه وتلو. یوه ښکلې په سرو قالینو فرش خو نه وه چې یو لوی تلویزیون ورکې چالان و او نیمه بربنډې عربې نڅاگانې پکې روانې وې. په دې کې د روسانو او داخلی کمونستانو عجیبه چل و، عجیبه باریک بیني وه، حتماً د شبه خي په شان جاسوسانو د اسلا ورکړې وه چې د خلکو د حیا پرده وشلوئ خو ددوی په خپل دود. عربي موسیقي، عربي ساز، هر عربي غږ خلک د اسلام او قرآن پورې تړي. خلک فکر کوي چې په عربي، د قرآن په ژبه کې، به هیڅکله د داسې ناکړدو د پاره ځای نه وي. پریږده چې وگوري چې په

عربی او عربانو کې څه ناکړدي دي چې نه کیږي. هدف دا و چې د خلکو په بې کچه انګیرنو کې د شک درز پیدا شي او پدې کې ډیرې ګټې وې. یو دا چې عربي ژبه به د سپیځلتوب او ملکوتي حالت نه ووځی او د خلکو پام شي چې په دې ژبه او قوم کې هم داسې بی حیایی کیدلی شی. بله دا چې د عربو به هم نوم بد شی او دا څکه مهمه وه چې د مجاهدینو زیاتره مالی مدرک همدغو عربو برابر اوده او خلکو ویل چې دا خو د دینی ورور ګلوی په احساس کوی. اوس به خلکو ته معلومه شی چې عرب په اسلام چندانې اړ نه دي، ددوی او امریکایانو (امپریالستانو) ترمینځ تفاوت نشته.

شبه خی ورک شو او موږ په دې لویه کوټه کې یوازې پاتې شوو، موږ دواړو یو قسم د سترګو پټ پټونی کاوه. شاترینې ځان ناګاره آچاوه او د تلویزیون ننداره یې کوله، خو بیا به یې په موسکا ما ته وکتل. ما د هغې بخاری شانیولې وه چې د خونې په مینځ کې ولاړه وه او نری نری تودوخه یې راپو کوله خو به چې دې ما ته وکتل م نه لیمه کوز کړل. زه لاړم او تلویزیون مې بند کړ. دا یوه شوخي وه چې د ساترینې نه د نه کتلو بانه واخلم، خو په همدې وخت کې شبه خی په یوه پتنوس کې د چای د دروپیالو سره راغی. موږ ته یې په اشارت په کوچونو د کنبیناستلو امر وکړ. بیا نو لاړ تلویزیون یې بیرته چالان او د هغې غږ یې تر پخوا لالوړ کړ. یوه شیبه درې واړه کرار ناست وو. بیا نو شبه خی شروع شو.

«تاسو به دواړه سم نه پوهیږئ، چې تاسو دلته څه کوئ، زه دلته څه

کوم او پلان څه دی. نو ما ته غوږ شئ ځکه چې دا وروستی ځل دی چې تاسو په پلان خبر کړم. دا اوږده کیسه ده خو زه به یې په څو دقیقو کې غټې ټکي چې تاسو ته په کار دي ووایم چې بیا ورانی رانه شي. فرانسویانو د تاتیانا سره بس دا تجارت کړی دی چې الن ګیو به ورسپاري او فرانسویانو ورسره منلې ده چې هغې ته به امریکا سیاسی پناه ورکوي. دا معامله زموږ په ګټه ده ځکه چې د تاتیانا سره د ک.ج.ب ډیر اسرار دي، هغه به ټول غرب ته ورکړي. اوس به د هغوی د وتلو بندوبست وکړو.» ما وویل، «دا خو ښې شکه چې تاسو ښه ګټه کړې ده، خو زما یې پرې څه چې ستا سره مرسته وکړم.؟» شبه خي وویل، «زه په خپله دې خبرې ته راتلم. په دې معامله کې بله ګټه د ډاکټر زړور خوشې کیدل هم دي چې تاتیانا راسره منلې دي. اوس به راشو د وتلو پلان ته چې تا یې هم د یوې برخې ذمه وهلې ده.» شاترینه او چته پاڅیده، ساعت ته یې وکتل او ویې ویل، «دا خو په رښتیا هم ښه معامله ده، هم فرانسه خوشاله، هم تاتیانا او هم محب الله خان» او بیا یې پسخند وکړ، «زما وجود ته ضرورت نشته.» شبه خي اریان اریان ما ته وکتل. ما وویل، «په دې معامله کې ته هم شریکه یې. د سرخکان تر پله به موته رسوې، په لارکې پاټکونه دي، خو که ته راسره یې نو ستا زور خو په سالنګ کې ما ازمیلي دي چې څنګه په امنیتي مقاماتو جادو کوې.» شبه خي په خبرو کې راګډ شو، «ما ته دا ټول معلومات شته، زه په خپله یو وخت د روس سړی وم.» ما په زړه کې ویل څو ک څه پوهیږي

چې اوس به هم يې، خو څه مې و نه ويل. شاترينې ما ته د ملامت ګوته ونيوله، «بس نو ته دومره په ځان غره يې چې زه به ستا د پاره خدايي خدمتګاري کوم او که د سالنګ د واورو نه د بچ کولو اجوره غواړې؟». ما ته هم غوسه راغله او هم په دې وشرميدم چې شتاترينه به په رښتيا همداسې فکر کوي. بې واره د ځايه پاڅيدم. د سرو مصنوعي غاښونه مې وايستل، شبه خې ته مې ګوزار کړل. بريتونه مې په داسې زور وشکول چې نژدې مې شونډه ورسره شليدلې وه. د سترګونه مې هغه شنه ګاټې په داسې شواخون وايستل چې اوښکې مې په مخ ماتې شوې. د لينونتوب څپه رابانده راتله خو ناڅاپه د خپل تحصيل د وخت د سايکولوژي د استاد دا خبره راياد شوه چې ويل يې، په هغه ساعت چې ډير په غوسه يئ او د کومې ورانکارۍ او انفلاق ويره وي، نو شونډې سره وګنډئ او د ځانه سره په ورو ورو د يونه ترلس پورې حساب وکړئ، بيا بيرته د لس نه يو ته راشئ، و به ګورئ چې غوسه په مدار مدار کښيني. نو ما هم د شونډو لاندې خپله وظيفه شروع کړه او بيا بيا مې ګردانوله، ترڅو په رښتيا مې هم روح په کرار شو. شبه خې او شاترينه دواړه په يو قسم غير طبيعي انداز راته ځيروو او خاموشي د حدنه اوږده شوه. ما وويل، «ډاکټر زرور بيشکه چې زما ملګرى دى او خداى شته چې زه د ده د مرګ په غلط خبر ترډې حده سرسامه شوى وم چې شفاخانې ته يې بوتلم. خو چې شاترينه نه ځي، زه هم نه ځم. د سرخکان د پله پورې به درسره لاړ شم، تاسو به خپل اطميناني قوماندان دوست ته وروسپارم

چې په خير خيريت موان تر پېښوره ورسوي، خو زه بيا بير ته کابل ته راځم. که شاترينه نه وځي نو ما هم پاتې بويه. » شبه خي وارخطا شو، « تر سرخکانه به څنګه ورسيږو؟ » بيا يې ما ته په قهر وويل، « تاخو لوز کړی و، د لارې نقشه خو تا جوړه کړې وه، زه خو يوازې د تاتيانا د موافقې او تصميم مسئوول وم، اوس به هغې ته څه ځواب وايم؟ » زه غلی پاتې وم او نور د خبرو حاجت هم نه و. د پلان د ځنځير اصلي کړۍ همدا د کابل نه د سرخکان تر پله پورې رسيدل وو. شبه خي هم زما په شان حيران ناست و. شاترينې ته مې کتل، په هر کاته مې د دې د ښايست ځلا زياته ليده. په اننګو يې نه پوهيږم د شرمه و که د قهره، د هغې مشهورې لنډۍ په وينا، د سرخې خاصه غوړيدلې وه. ورو ورو راغله او زما په سر يې لاس کېښود، « ظالمه، ته دا څلور کاله چيرته وې؟ » او بيا شبه خي ته موسکه شوه، « بس ډاکټر زما وکيل بالتوکيل دی. چې دی په ما دومره اتبار لري چې پس شا زما له خوا ذمه وهي نو توکل په خدای. » شبه خي چې هيڅکله مې دده ټنډه بې ګونځو نه وه ليدلې، هم موسک شو. شاترينې خپله چوکۍ ما ته دومره رانژدې کړه چې بيا يې د سنځلو د عطر وږمه راخوريده. ترنيمې شپې مو د تيښتې پلان جوړ او څو ځلې ګردان کړ. شبه خي به په هر قدم او هر کږ ليچ کې نوی خنډ او نوې غوټه را اچوله، چې که داسې شي يا داسې شي، بيا به څه کوو؟. بيا به موږ په ګډه وربانديې تر هغې بحث کاوه چې د خنډ د هوارولو لار به مو پيدا کړه. مګر په دې پوهيدو چې ډير داسې وارډه کږليچې هم شته چې موږ يې

اټکل نه وي کړی. خو شبه خي ویل، «غوټه هله پرانیستل کیږي، چې پرې واوړې، توکل په لوی خدای.» ما او شاترینې دواړو، زه فکر کوم چې یوې خبرې ته وخندل او هغه دا چې ملعون شبه خیه! ته خدازده د څو دولتونو جاسوس یې، ستا یې د خدایی توکل سره څه کار؟ البته دده ته مو هیڅ ونه ویل او دده هم سر پرې خلاص نه شو او یا به دومره هوښیار وچې موږ او زموږ انگیرنې به ورته د ماشومانو لوبې ښکاریدې. زما خندا ختمه شوه خو شاترینې لاخندل او ما ته یې گوته نیولې وه. زه حیران وم چې څه خبره ده، خو چې پام مې شو د مصنوعي گاټې د لرې کولو نه پس مې لاهم اوښکې په مخ رواني وې او چې خندا مې ورسره کوله نو عجب شی رانه جوړ شوی و.

د تیښتې نه پخوا ورځ مې د شاترینې سره د کابل آخري دیدن وکړ. واورد لاڅپولې څپولې وریده او د ښار جم و جوش نه و، نه یې گڼه گوڼه وه. شاترینې، لکه زما په زړه چې خبره وي وویل، «مرگ او واورد دواړه پرده پوښ دي، خو زما خوښیږي. د سالنگ شپې رایادوي،» او بیا یې خبره تیره کړه، «هغه شین ټاغي چیرته دی؟». ما ویل، «په پیښور کې دی او ډیر درپسې خپه دی.» دې ویل، «زه هم ورپسې خپه یم.» بیا نو دواړه همداسې خاموشه دده افغانان په بازارونو و گرځیدو، د سپین زر هوټل نه په شهرنو ورشیود شوو. ددې د پلار او وروړ پوښتنه مې وکړه. معلومه شوه چې وروړ یې د روسیې په لار جرمني ته تللی او پلار یې مړ شوی دی. ما نه غوښتل چې چکر ختم شي خو داد شهرنو په تم ځای کې

بس ته ودریده. زه په زړه کې خوشاله وم چې د کور د تګ ست به وکړي.
خو چې بس راغی دې په لاس خدای پامانی راسره وکړه او ورویې راته وویل، «سبا به سره ګورو.»

لسم څپرکی

خلک د قوماندان عبدالحق د کارنامو کیسې ډیرې کوي او دده نه یو افسانوي قهرمان جوړ شوی دی. رښتیا هم دی د روسانو د لکې لاندې لوی اغزی دی، مګر زما خپله دیوه ورک نومي مجاهد، تورن عبدالرحمن سره ډیره جوړه ده. دیرش کلن عبدالرحمن نه په جوسه پهلوان دی او نه د خبرو پړانګ. نه د قاري بابا په شان پلن دی او نه د حقانی په شان ببر. یو عادي تورن دی چې د عسکرۍ په طریقه جنګ کوي. ده په مصر کې د چریکي جنګونو درس لوستی دی. لاپې نه وهي د خپلې ماتې او تیښتې کیسې په لاډیر خوند کوي. ږیره یې تر هغې صفا خریېله چې دده د مجاهدینو ډلې په زارۍ وربانديې پریښودده. خو اوس ورته په کور کې میرمن په غوسه وي او یو روایت دادی چې کله کله یې ډبوی هم.
تورن عبدالرحمن هم د عبدالحق او حاجی دین محمد په شان د جبار خیلو د خانانو د توکم دی خو چې ورته وګورې نو یو فقیر، خوارنجو کی انسان دی چې زړه به دې پرې وسوځی. تارې لونګۍ تړی او څپلۍ په پښو کوي. دی وايي چې افغانستان، په تیره د ننګرهار سیمه غرنۍ ده او دلته یوازې غرنۍ وسلې ښه کار کوي او دده خپل شق هاوان دی.

دلته ده چې د ده شاهکاري معلومیږي. دی وايي هاوان یوازینی
میړنی دی چې د غره له هغه بل لوري نښبه ولي. د ده سره تل یو وړو کی
شلخی د حساب ماشین وي او د ننګرهار مجاهدینو به د ده پورې ویل
چې د هاوان د یوه ډز د پاره یو ساعت قصیده پخوي. زاویه برابروي، د
هاوان ځای بدلوي، آو ترازو ورسره وي او د هغې اړخ ته تیرېږدي چې
د توغولو په وخت کې شورونه خوري. دا کار په داسې تکرار کوي چې د
مجاهدینو زړه خوړین شي. ترڅو دی خپل غرنی تیاروي، هدف بل ځای
ته رسیدلی وی او د ده خواري او بوږې وي. څو د ننګرهار مجاهدین
وايی کله چې د تورن د هاوان ډزواوري نو ټول وايي «یو بل هم په کې کم
شو.» پوهیږي چې د نښې خطا کیدن نشته. قضا داسې راوسته چې زد
او دی سخت ملګري شوو. یوازینی افغان چې په ما خبرو چې ډاکتر یم او
تل یې هشورې رانه اخیستې همدا تورن و. او یوازینی افغان چې ما
ورسره د روسی د تیښتې خبره برسیره کړه، همدی و. ده په عادتي
خوارنجو کې غږوویل، «په کابل مې زور نه رسیږي، خو ته یې د
سرخکان تر پله پورې راورسوه، نور به خدای هر څه اسانه کړی.»

د تیښتې په شنه سهار په ټاکلي وخت چمن حضوری ته ورسیدم. یوه
لویشت واورده ولاړه وه. یو مردار خور، کوړ کړوپ واګون د صدر بازار
یوه ترلي دکان ته نژدې دریدلي و. شبه خی د ډرایور په سیټ کې ناست
و، په وارخطایی یې کله ساعت ته او کله چارچاپیر کتل. زه چې
وروختلم د شاتني سیټ اشاره یې راته وکړه. درې قطاره سیټونه وو، ټول

شليدلي، گوړ گوړ او دلته هلته د پلاستيک نه د پروړي په شان وانبه راوتلي وو. زه يې آخرى ته لاړم. هلته په گوټ کې يو هسې تش کالبوت په کمپلې کې تاو په سيټ باندي اوږد غځيدلى و. سترگې کوږاغې راوتلې او شونډو يې تور پټري نيولي وو، داسې چې پاسنۍ په کوزنۍ تقريباً سريښ وه. تيار د يهودانو هغو سکليټونو ته ورته و چې د نازي آلمان د مرگ له کمپونونه راوتلي وي. ما ويل دا به هماغه فرانسوي الان گيو وي چې لوږه او شکنجه پرې تيره شوې ده، خو نرۍ او کمزورې موسکا يې آشنا لگيده. ما د زړور په پيژندو نژدې چيغې کړې وې چې شبه خي راباندې د ډرايور د سيټ نه غږ وکړ، «غږ به نه باسئ» زما سره سودا شوه چې دا مړ ژواندى شى به څرنگه د ځان پسې راکاږو؟ شبه خي د ځانه تيار بريتور ظاهر هويدا جوړ کړى او د دوو سره تير راتيرو سرو بيرغونو نښان يې په روسي پکول وهلى و. په همدې وخت کې يوه کوچانۍ پيغله د پښو په ژغهار موټر ته راوختله. ټيک او پيزوان يې ځليدل. اوږد سور الوان کميس يې د گنډ د پاولو شرنگهار کاوه او د تور ټکرى لاندې يې پيکى په ټنډه راخوور و، د لونگو بوى يې ټول موټر په سر ونيو. سخته ښايسته وه. تورې برندې سترگې، چپه اوښتي تيره بانه. مافکر کاوه چې خواره کۍ غوليدلې او په واگون يې د کرايى سرويس گمان کړى دى. خو د شبه خي د التفات نه پوه شوم چې زموږ د ډلې ده، خو څوک ده؟ که تاتيانا واى نو روسي سينگار خو داسې نه وي. بايد شونډې روې سرې رنگ کړې، په مخ د اندازې نه زياته سرخى

وهلې، د قره قلي پوستکي خولۍ او بالاپوښ او د سره ستوري نښان به يې په خولۍ وهلی وای. خو هغې په هماغې کوچانۍ، رسا پښتو رابانديې غبرګ کړ، «لالا، ته دې مينځوي سيټ ته شه چې زه مې د خپل مريض سره کښينم.» د تاتيانا سره يو ددوه تاره ږيرې سره يوهزاره ګی هم وچې په مينځوي سيټ کې زما سره کښيناست. پوه شوم چې دا هماغه فرانسوی الن ګيو دی چې په کابل کې يې د عکاسۍ په وخت کې نيولی و او تاتيانا ورنه اقرار اخيستی و او په تلويزيون کې هم خلکو ليدلی و. شبه خي په ډيرې وراخطايۍ ساعت ته کتل. زرور نري زګيروي کول او کوچانۍ هم رنګ الوتې ښکاريدله. شبه خي د وروستی ځل دپاره ساعت ته وکتل او موټر يې چالان کړ. په همدې وخت کې وو چې شاترينه د يوه بکس سره د جاده ميوند له خولې راښکاره شوه. زه ورکوزيدم چې د هغې بکس ورسره واخلم، خو شبه خي مې په لاس لاره بنده کړه.

ساه نيولې راوخته او په اول سيټ کې د ډرايور څنګ ته کښيناسته.

موټر د جلال آباد په لورې روان شو. يو قسم د بيم نه ډکه د خاموشۍ فضا په ټولو خوره وه او غير د زرور د نري زګيروي نه، حتی د تنفس ښکالو هم نه راتله. اوله تا نه په ماهيپر کې وه. د خاد سړی راوخوت، يوه پښه يې په رکاب کيښوده او هره خوايې وکتل. د شبه خي په ستوري يې شک راغی، خو بيايې چې دده نورو بې سلوکه جامو ته پام شو چې په يوه پښه کې بوټ او بلې کې څپلۍ، او ږد ليلامي کوټ اغوستی او هغه يې په وندنی په ملا پوري ټينګ کړی، موسک شو او که موټروان ورته

چنداني دلچسپ ښکاره نه شو، سترګې يې په شاترينې ولګيدې. د قديمي پيژندګلو ځلايې په سترګو راغله، «کجا به خير رفيق ترينا!» خاديست شبه خې ته اشاره وکړه، «اى کيس.» ترينا وويل، «مه نميدانم چطو ده بلاى اى موتر غرازه مانديم. بخيالم ادي زنک که ده پشت کت شوهر بويګينش شيشته، ايره اندريس کرايه کده و آلې از ما مردم کرايه جم ميکنه. دريورم ديوانه س و چنان مې دوانه که عاقبت ماره خدا بخير کنه.» بيا دواړو وخندل. خاديست موټر ته راوخوت زما د هويت پاڼه يې واخيسته د خولې نه يې دووړ کابوى راته. عکس يې زما سره مقايسه کړ او په پټه خوله يې بيرته راکړه. د هزاره ګي د هويت پاڼه يې هم وکتله، ډيره شيبه يې کله عکس ته او کله ده ته کتل او بيا يې وخندل «بخيالم آو کابل ګنده شده که جلال آباد ميرى؟».

زه ويريدم چې اوس به الن ګيو څه وايي، ځکه د هغه خوټکى پاړسى او پښتو نه وه زده خو يا به يې هسې په هزاره ګي مسخرې کولې او يا به د شاتنۍ سيټ نه د پاولو شرنګهار او کوچانۍ پيغله نظر هزاره ګۍ ته ورته ډيره دلچسپه ښکاره شوې وي، د هويت پاڼه يې بيرته ورکړه او ګويا دده پوښتنه ځواب غوښتونکې نه وه. چې تاو کړې کمپلې ته يې پام شونو د هغې پيڅه يې بيرته کړه، «او هو، اى پانقروفه کجا ميبرين، اى خو بندى وارى مالوم ميشه.» تاتيانا ځان ناګاره واچاوه، مانازه خو په پاړسونه پوهيږم او په زګيروي زګيروي يې وويل، «هو، ورورده، خداى دې په ځوانۍ برکت که، مريض مې راوستى و، په چارصد بستر کې يې د

خدای وسپ وربانديٍ وکړي خو د خدای رضا به وه ، اوس يې ميالی صايب ته بيايم چې که پيران راوننګوم او خدا دی يې راته جوړ کړي » . خاديست د مريض نه کمپله يو څه لرې کړه . د لاسونو او ډډو پټري وهلي زخمونه يې چې وليدل نو په کړکيچو پښتو يې وويل ، « اديې ، دا زخم کې د جنګ او چاقو دي دا څوک کيلي يې ؟ » کوچانۍ ورته ويل ، « وروره دا هيچا نه دي کړي دده خپل قسمت به کوته و ، بس ځان وهي او په ځان چک لګوي ، اوس يې ميالی صايب ته بيايم چې که خدای يې ليونتوب ښه کړي نو نذر مې ايښی چې يو ښه پسه به خيرات کړم . » بيا يې د جيب نه يو موټی وچ توتان راوايستل ، « واخله ، دا و خوره چې خو له دې لږه خوږه شي ، ته هم د مور الواد يې او هغه خوارده کې به څومره درپسې خپه وي چې په دې يخ کې د خدای او اسلام خزمت کوې ! » پرچمي په ناغيرې توتان په موټي کې واخيستل خو لا هم مريض ته ځير و . زموږ ترشاد موټرونو قطار ورو ورو اوږد يده . پرچمي کله مريض ته او کله کوچانۍ ته کتل . زما په خيال د کوچانۍ ښکلايې زړه وړي و او تياره مړې ورته ښکاريده . يا به په يوه واګون کې د د دومره پنج پدره او ارجلو سپرليو موجودګي ورته اشتباهي ښکاره شوې وي . زموږ شاته د موټرونو هارنونه وو . خاديست د موټر نه د ښکته کيدو په وخت کې شاترينې ته وويل ، « ترينا جان ، مام کت تان جلال آبات ميرم ، شما صبر کنين ، که مه بکس خوده بګيرم . مه امرای ادې زنک يک دو ګپ دارم . » بيا نو ښکته شو او يوه شيبه پس ، لکه چې بل سړی يې په ماهيپر کې د ځان په ځای

موظف کړی وي د یوه تور بکس سره بیرته راوخوت او ډرایور ته یې دروانولو امر وکړ.

اول خو زمونږ په سیټ کې کښیناست او د ترینا سره یې چې په اول سیټ کې وه مرکه شروع کړه ، « ترینا جان ، اینالی فامیدم که مارکس تحلیل درست کده بود که انقلاب آسان خونگاه کدن او مشکل اس. »

ترینا وویل ، « راس گفتی. انقلاب که آمد باز دینا میزم خوده داره و بساکه راهی ره بگیره که گرداننده گان انقلاب نه اوره پیش بینی کده باشن و نه اوره کنترول کده بتانن. مگم رفیق رزم نیا ، کار مل مغز مغز مارکسه بلد اس و از عمق به سطح اوره ده کنترول داره ، امین فاشیست واری نیس که هی سره میبرید. » خادیست د موافقې سر و خوځاوه او د هغې د تسلي د پاره یې زیاته کړه ، « روح شوهر مبارزتو ، شاد باد ، مام نچک امین و امینیان را زنده نماندیم. »

په سروبي کې بله پوسته وه او بل خادیست د منصبداری په یونیفورم کې راوخوت. د رزم نیا په لیدو یو څه حیران شو خو ځان یې راټول کړ ، عسکری سلام یې ورکړ. رزم نیا هم په لاس سلام ورکړ او ویې ویل ، « هموادي زنک که ده پشت همرای یک مریض شیشته ، هردوی شان به نظر مه اشتباهی استن. »

منصبدار وویل ، « کاغذایشانه چیک کدین ؟ » رزم نیا وویل ، « هر چیز چیک شده ، مگم مه فکر میکنم که ای زن زیبای جوان همرای ای آدم که یک پایش ده لب قبر اس ، هیچ جور نمیایه. تویک وار برو ، ببین. »

منصبدار شاتني سيټ ته لاړ، د کمپلې پيڅه يې بيرته کړه او د مريض په ليدو يې تنده تروه کړه. بيا يې کوچانۍ او د هغې ځوانۍ او ښکلا ته وکتل، سر يې و ښوراوه او بيرته دويم سيټ ته ستون شو.

د موټر نه د کوزيدو په حال کې يې وويل، «رفيق رزم نيا، يارو بيشک که اتاک استی، برو نوش جانت.» او يو لاس يې د بري په علامه وچت کړ، «برادر رزم نيا، همه چيز در خدمت انقلاب!» بيا يې نو شاترينې ته لاس ورکړ، «پيروز باشيد.»

رزم نيا بيرته د کوچانۍ سيټ ته لاړ او د هغې په څنګ کې کښيناست او موټر د سروبي په درې ورخلاص شو. مور ټول په پټه خوله په ويره کې وو، خو چې شا ته مې کوچانۍ ته کتل هغې د رزم نيا سره خوږه مرکه روانه کړې وه. خاديست د خپل تور بکس نه د ووډکا بوتل ايستلی و او غوړپونه يې ورنه کول. هغې په خندا ورته وويل، «دا څشی دی چې دومره مردار بوی يې ځي؟» خاديست، بوتل د هغې خوا ته نژدې کړ او ويې ويل، «دوا دي، د هفتادو دو مرض علاج دي.» کوچانۍ وويل، «زما خاوند ته به يو غوړپ ورنه کړې؟» خاديست وويل، «هغې سې کوې، د بيمار په لحاف کې خپول ځان مه واچوه. تو وخوره که عيش وکې.» کوچانۍ وويل، «زهر نه وي چې ايسته مې د دنيا نه تيره کې.» خاديست يو بل غوړپ ترې تير کړ، «کې زهر وی بيان که مامول وکي.» کوچانۍ لاس ورتير کړ، بوتل يې ترې واخيست، يو وړوکی غوړپ يې ترې تير کړ او په تريو تندي يې خپله مرۍ ونيوله، «دا خو بيدر که ترخه

دي! » خادیست کټ کټ وخندل او بل غوړپ یې وکړ. موټر د الکولو بوی په سر اخیستی و. شاترینې خپل سینګار کاوه، هینداره یې مخ ته نیولې وه او شونډې یې سرې کولې. په هینداره کې یې یو نظر خادیست هم ځاره او کله به چې آئینه ما ته برابره شوه نو خپله خوږه موسکا یې رالوروله. یو وخت مې پام شو چې خادیست لاس د کوچانۍ نه تاو کړی دی او هغه شکایت کوي، « پام چې مریض رانه ژوبل نه کړې، لږ لرې شه! » په ځواب کې یې هغه بیا بوتل شونډو ته ورنژدې کړ. اوس نو سړی نشې خوروړی کړی و په زور یې وربانډې بل غوړپ وکړ. د کمپلې نه د زړور نری زګیروی راته او کوچانۍ یې په مخ لاس تیر اوه. خادیست لګیا و په لاسونو یې د دې تېر لتماوه. شبه خې شاته وکتل او د کوچانۍ بیبا که موسکا یې چې ولیده نوښکاري چې یو څه مطمئن شو، بس اکسلیټر ته یې لته ورکړه او دا بدله یې شروع کړه، « اې سر بازه یاره، خیژه په مور چل باندې + بیا به دې اوده کمه. . . . »، خو دا بله برخه به یې ورو د ځانه جوړه کړه، « ښه ښایسته کمپل لاندې. » د کوچانۍ له سیټه غیر د زړور د زګیروي نور غږ نه راته. د کمپلې یوه برخه په خادیست او کوچانۍ ویږه وه او هغوی سره ښوریدل. داسې پوه شوم چې خادیست نشه دی، د کوچانۍ سره یې لوبې شروع کړي او هغه هم د دې حالت نه راضي ده. واګون کله د سیند یوې خواته او کله بلې خواته تیریده. شبه خې د شاترینې سره مرکه کوله خو زه یې هم په غوږ وهلم، « په دې سیند کې ماډیر د مزې ماهی ګیري کړې ده. دلته په ګردابونو کې ډیر

لوی کړان پیدا کیږي. یو وختې مې یو ماهی په کنجک کې راګیر کړ خو د خدای وسې مې وکړې، پاس مې راخیژولی نه شو. ماهی دې هغه وخت نیولی دی چې سپینه خیته د اوبو سرته راووځی تر څو د اوبو لاندې وي، ماهی ستانه دی. دا ماهی ډیر کفار و او هیڅ نه راخوت. زه دیوه شوروي انجنیر ډرایور وم. هغه هم لرې کنجک اچولی و. چې زه یې ولیدم چې د ماهي سره پهلواني کوم نو راغی او لاس یې زما په اوږه کیښود او ویې ویل، زور مه وهه، تار ورکړه. نو ماهم یو څه مزی سست کړ، خو ماهی دومره زورور و چې د مزی په تیریدو مې نژدې ګوتو او راخیستی و، څرخ همداسې خلاصیده او ما د ماهي سره لر او برمنډې وهلې. شوروي راباندې غږ کړ، اوس یې په مدار مدار درکاږه. نو ما مزی تر هغې راښکه چې شخ شو. شوروی وویل چې که نور نه راځی نو بیا تار ورکړه. چې دی یې کاږی ته تار ورکړه او چې دی ودریږی نو ته یې راکاږه، خو هیڅ وخت مزی درنه سست نه شي. لنډه دا چې ماهی مې راوایست، یره ددروغژن خبره پنځه منه به خوت، خو زما لاسونه یې هم زده زخمي کړل.»

ما فکر کاوه چې خادیست به نشه ویده وی خو تیروتی وم، ځکه د شبه خي د کیسې په آخر کې هغه غږ کړ، «زه هم همداسې یو ماهی ګیر کلی یوم، خو شوروی نیشته که چل ووایی چې سینګه وباسم.» زما زړه ډیر تخنیده چې ورته ووایم چې د ظالم بچیه شوروی دې غیږ کې پرته ده. شبه خي بې ربطه ځواب ورکړ، «د سرخکان پول نژدې دی، همدا دوه پیچومې پاتې دي بیانو له خیره هوارې ته کیږو. په سرخکان کې به د

غرمې دوډۍ وخورو. » خادیست غږ کړ، « دودي ماته پریده. زې د تاسو تول پیسې به ورکوم. » د کوچانۍ ځوابي غږ راغی، « خیر ویسې سړیه، د تادوا خو په ماتک پتري ولګیده. ته خو دې په دې تورې بنۍ کې لږه نوره دوا راته وګوره! » خادیست د لافو په لهجه وویل، « دوا دیر دي. نور هوتل ته لال شی، زې او تا په واګون هم دوا وخورو، هم دودي. »

چې د سروبی له تنګو کږلیچو وو تلونو بیا ژمی نه و، د پسرلی پسته هواوه، د سړک دواړو غاړو ته د غزانو ونې مځکې ته راشلمې شوې وې او لړو بر، هواره مځکه او اوږد خاوره وه. د کابل سیند غاړې تر غاړې او بې غوږ مبهاره، آرام بهیده او نرۍ لښتې ترې دلته هلته باغچو ته بیل شوی وو، پټې شنه وو. د سړک څنګ ته خال خال کوډلې وې، د ځینو مخې ته آخیړ شوې سفه وه، یو چیلم او یو، کنډول په سر، د اوبو ګړی یې هم ګوټ کې ایښی و. داسې ښکاریدل چې د دهقانانو دیره وه. زه چې تل په همدې وخت کې د کابل نه په دې لارې جلال آباد ته راغلی یم چې دې ځای ته رسیږم نو د زړه نه د کابل ساړه او کنګل وځي. په اول ځل چې زما کنګل مات نه شو، څلور کاله پخوا هغه ژمی و چې د شین تاغي سره د کابل او ورسره د شاترینې نه تښتیدم. دویم ځل یې همدا اوس و که څه هم چې شاترینه راسره وه او د تیښتې چانس هم و، مګر په زړه مې د ویرې کنګل ولاړ و. پخوا خو یوازې زه وم، اوس د نورو خو لاڅه کوې د شاترینې د ژوند مسئوول هم زه وم. د واګون هرې سپرلۍ د تاکلی پلان سره سم خپل مسئوولیتونه پوره کړل، یوازې زه او فرانسوی الن ګیو تر

اوسه د خیر په غونډۍ ناست وو. هغه خوبې هغې د خدای کالی و او دا ډمامه د همده د پاره جوړه شوې وه، مگر زه خو لوبغاړی وم، او اوس چې زما د کارنامې وخت رالنډیده زما غږي تنبتیدل او په ټوپونو وارخطایۍ ته ورلنډیدم. په سلهاوو بې ځوابه اندیښنې: که خادیست د نشې په بهانه هر څه کشف کړي وي؟ که شبه خي موږ ټولو ته یو زبردست پلان جوړ کړی وي چې په یو وار مو ک ج.ب ته وروسپاري. د شبه خي د کب د کیسې یوه معنی دا هم کیدای شي چې موږ ته یې د شوروی د ک.ج.ب په سلا ان تر سرخکانه تار راکړ او دلته مو د سیند نه راباسي. د ژان ژوزې یوه خبره دا هم وه چې په خپله په ک.ج.ب کې دوه درې ډلې دي چې هره یوه بلې ته لومې ږدي، تاتیانا خرخر د ینوا د یوې داسې ډلې وه چې د ځیر ژنسکی د مکتب په اصولو روان وو، لوړ منصبونه همدوی لرل، ددوی اولاد په خاصو مکتبونو کې روزل کیدل او رخصتۍ یې په اروپا کې تیرولې، خاصې مغازې یې لرلې چې په هغې کې د هالینډ او فرانسې نه بهترین خروستال یا بلوري لوښي او کوچ چوکۍ او ان د افریقې نه د آبنوس د لرگي د خوراک میزونه ورته راتلل. د پیر کاردان د کمپنۍ د کال د مود جامې، دا چې او د اوړي بنگلې یې لرلې. دا د تاتیانا ډله وه. بله د ځوانو تعلیمیافته تکنوکراتانو ډله وه چې د خپل پرمختگ لاره یې بنده لیده او لوی منصب او امتیاز یې په کوم خارجي سفارت کې د ټیټې رتبې کومه سکرترۍ وه. دوی ته په ک.ج.ب کې علی البدل مخبران ویل کیدل، مگر پخپله د ک.ج.ب په داخل کې او د

فرانسوی ژان ژوزې په وینا په سیاسي بیرو کې دې ډلې هم خپل خلک لرل، چې د هغې سیالې ډلې یې پښې وهلې. په دوی کې یوه مشره پخپله د بریژنیف لور وه. دا ګویا د منورو ناراضیانو ډله وه چې د شولژینتسین، پاسترناک او یو کوفسکي آثارې لوستی وو او په دې عقیده وو چې د ک.ج.ب د وروستي مشر، لاورنتي بیریا، د اعدام سره نور نو د زړو میرزایانو دوره ختمه ده. شک یې مه ګڼه چې شبه خې د همدغو سړی وي. په دې کې دومره جاسوسي او جاسوس ګیري، هم په میخ او هم په نال وهل اغېزل شوي وو چې پخپل پلار یې هم هیله نه کوله، نو په موږ به څه صرفه وکړي. په ځان خو ویریدم چې، ویریدم او په دې کې زه ښه تکړه یم، خو اوس ورسره د شاترینې د ژوند ویره هم وه. سم دم ژوند یې و او ما په دې بلا اخته کړه.

موټر په سرخکان کې په داسې ځای کې تم شو چې کیڼ لاس ته موټول و او ښي لاس ته څنګ په څنګ یو څو دکانونه. اول خادیست کوز شو. نه نشه و نه څه، رک روغ په سد خپله ستوماني یې وایسته، د ګوتو نه یې تڅونه وایستل، لکه خیشت سپي چې ځان څنډي، سرېږي و ښوراوه چې د نشې پاتې شونې له سر نه وشیندي. بې له دې چې شاته وګوري، ویې ویل، «تاسو شور نه خورین،» او مخ په رستوران ور روان شو. موږ په موټر کې پاتې شوو. عجیبه دا چې د حکومتي قواوو یو اوږد قطار هم لږ لږې ولاړو. شبه خې کوز شو او لږو بریې توس وواهه، چې بیرته راغی نو رنګ یې زیړ تښتیدلی و. په نیولی غږ یې وویل، «قطار جلال آباد ته

روان دی. یو سریې دلته او بل سریې نږدې درونتې ته رسیدلی دی. »
تولو سترګې په ماخښې کړې وې. ما خپل پلان بیان کړ، « شبه خیه، چې
ډوډۍ راغله نو ته به په کوم چل موټر د ښار نه کوم ګوښه ځای ته
وباسې. زما نفر به د سرخکان د پله نه ها غاړه موږ سره یو ځای کیږي. »
کوچانۍ تاتیانا، بدبد راته وکتل، « تا د سرخکان پول ښودلی و، اوس
مو د پله نه هم تیروې؟ » ما ویل، « هیڅ پلان واټر پروف نه وي، موږ څه
پوهیدو چې ستاسو پوځي قطار به د سرخکانو نه ان تر درونتې پورې
رسیدلی وي... زما تورن خبرداری راکړی و او ما هم تا ته وویل چې د
پله نه دې خوا د شوروی پاچایي ده. بله دا چې ستا د عاشق خادیست نه
ویریږم چې دستوري راغلی نه وي. » بیا مې نود دې د پاره چې د ملګرو
تروږ تیا په کرار شي. په کراره وویل، « زړور خانه، څنګه یې؟ »، هغه
سر د کمپلې نه وایسته. د پخوانۍ خوش طبعۍ موسکا به یې په شونډو
تیره شوې وای خو ارمان چې شونډې نه وې، خو سترګې یې په رضایت
چونګې کړې ما وویل، « رای مه وهه، ډیرې لاړې، لږ ولاړې » خو زه
پخپله په خپلې خبرې باوري نه وم. شبه خي ته مې کړل، « موږ باید
تر دغونی ماښام دلته رسیدلي وای، تالکه چې بیړه وکړه. » او مخکې له
دې چې د هغه عذر یا بهانې شروع شي زیاته مې کړه، « تاتیانا، ډوډۍ
به په مزې خورې، که کوم بل بوتل هم ورسره تبی کړې، غورې لاغورږ.
شاتریني، ته دومره وکړه چې موږ له دې سینده تیر کړې. » شاتریني په
حیرانتیا وویل، « څنګه؟ » ما وویل، « بس د رزم نیا سره څه بابولاله

شروع کړه او همداسې په چکر چکر يې د پله نه تير کړه، موږ به درپسې يو.»

خاديست راورسيد او ترشايې دوونفرو پتنوسونه او شکرونه راوړل. شبه خې د خوشالۍ نه لاسونه ومروړل او د بوی د خوند نه يې پوزه رابنکله. بيا يې په خوشالۍ وويل، «آمر صايب، تا چه داسې ډوډۍ راوړه نو زه به تاسو ټول هغه ځای ته بوزم چې ما خپل پنځه منۍ کب پکې نيولی و، چې ډوډۍ خوند درکړي.» او موټر يې چالان کړ. خاديست د دوو پيش خدمتانو سره راوخوت. شبه خې په رښتيا هم د سيند داسې يوې غاړې ته نژدې واګون ودراوه چې او به تر غاړې راتيريدې او په شنو وښو کې بهيدې. هاخوا ګارې او لوېې پرښې وې، يوه يې داسې وه چې سر يې تيارهٔ سُفه وه. غير له زړورنه ټول کوز شوو، چا په مخ اوبه اچولې، چاستومانی ايسته، د هوټلی شاګردانو پتنوسونه کيښودل، په ځټ روان شول. خاديست پلتۍ ووهله او تاتيانا ته يې خپل څنګ کې د کښيناستو وکړ، خو هغه داسې کښيناسته چې دواړه پښې يې يوې خواته وې. خاديست په حيرانتيا ورته وکتل، «چارزانو زده نه دي؟» زما زړه درزکړ. ک.ج.ب. لکه چې ټول افغانيات ورښودلي وو خو پلتۍ وهل يې نه وو ورزده کړي. عجيبه ده چې څنګه يو بې اهميته عمل، يوه وړوکې سهوه، د مرګ او ژوند د بيلتون کرښه شي. مګر تاتيانا بې غمه معلوميده، ويې ويل، «تاسو يې دلته وخورئ، زه به يوه مړۍ د ځانه سره واخلم، د خپل مريض سره به شخوند پرې ووهم. دا

دوه ورځې کيږي چې هغه خواره کې په ډوډۍ څکه نه دده کړې. »

خاديست په تيمې قابګې کې څه وريژې او د چرګ قورمه واچوله او تاتيانا ته يې ونيوله، «بوزه مريض ته ورکه، بيا پس به راشه. وعده کوده. » کوچانۍ، پاڅيده، پتنوس يې واخيست او په زړه وړونکې موسکا يې کوز دده ته وکتل، «په دې شرط بير ته راځم چه يود پياله دوا راکړې! » خاديست وويل، «پياله نه، بوتل راکوم. » زما زړه په کرار شو چې له دې دړد کې خو په خير خلاص شوو. مګر خاديست شاترينې ته چې هغې هم دده په شان پلتۍ وهلې وه وويل، «اى ادې زن خو اشتباهى مالوم ميشه، زن کوچى که چارزانو شيشتنه ياد نداشته باشه امّا کدام فسات دده کونش اس. » شاترينې وويل، «اصلش، ما و شماره نبايد واهمه بګيرد، نبايد که زير هر سنګ فکر کنيم که ګژدم اس. زن کوچى، زن کوچيس، ما و تو چه ميدانيم که کوچى چه قسم ميشينه، پاى دراز يا به پالو، يا سر به تالاق. راى نزن رفيق، انقلاب بخير همه اين چين هاره هوار ميکنه، وخت کار داره که تمام مردم پنج پدرۀ او غانستان کلش مثل انسان شوروى يک دست شوه. » په همدې وخت کې کوچانۍ تاتانيا بير ته راغله او بير ته د پخوا په شان، دوه پښې يوې خواته کښيناسته. پونډۍ يې تر زنګنو لوڅې کړې، «داشنه رګونه وينئ چې پړسيدلي دي، ميرات بريښونه مې ناستې ته نه پريږدي. » ګويا هم يې د پخوانۍ ناستې عذر کاوه او هم يې خاديست په خپلو سپينو پونډيو ورسور کاوه. هغه د بکس نه بل بوتل راوښکه، سرې خلاص کړ، ښه مست غوړپ يې

ترې وکړ او دې ته یې وړاندې کړ. کوچانۍ هم نرۍ غوړپ وکړ او بیا یې ساړا ښکله، «دا خو دوا نه ده سور اور دی، ژبه یې راوسوه.» شبه خې څو شیبې ورک وخو په وار خطایۍ بیرته راغی، «تایر بچ شوی دی او شتپنی هم نه لرم.» خادیست له تیرۍ نه کوز توپ کړ او شبه خې ته یې یوه ښه څاپیړه ورکړه، «پدرنالت خوک، چرا شتپنی ناوردی؟،» بیا نو یو څه په فکر کې شو، «اگه ده یک سات پنچری رد نه گرفته بودی، همرایت خات دیدم.» د مازیگر او ماښام ترمینځ وخت و. خادیست په چرت کې لړ او برگرځیده. داسې سر بداله وچې که کوچانۍ هر څومره شرنگ وپرنگ جوړاوه او ځنې یې لړ او برارتولې، دده ورته پام نه کیده. د حکومتی قطار موټرو هم چالانیدل شروع کړي وو او د لوگیو لوخړې د سرک په غاړه ترلیرو ځایو پورې ښکاریدې. شاترینه خادیست ته ورنژدې شوه او د هغه سره یې قدم وهل شروع کړل. څه ویل یې سره پیل کړي وو. موږ نه شو اوریدلی خو ټول یې نتیجې ته منتظر وو. ورو ورو د چکر د تگ او راتگ فاصله زیاتیده. خدازده چې شاترینې په څه ورته ویلي وي چې خادیست ودرید او کوچانۍ ته یې غږ کړ. بیا نو دی په مینځ کې او پیغلې یې دواړو خواوو ته د پله په لور روان شول.

هغوی له پله تیر شوي وو او په لاروان وو چې زه او هزاره گی الن گیو پله ته ورسیدو. هلته مو ځانونه د سیند د اوبو سره یو څه نور هم بوخت کړل چې تره غونی ماښام شو او د خادیست او ملگرو درک یې معلوم نه شو نو موږ هم وروڅنبیدو د پله سر ته وسله وال محافظ ولاړ و. دریږ یې

کړو. د شناخت پاڼې مو ورکړې. عکسونه یې زموږ سره مقایسه کړل او بیا یې پرېښودلو. د پله په بل سرکې محافظ بیا زموږ کاغذونه وکتل. د تیریدو سره سم موهغې باغچې ته لار کړه کره چېرې د سیند د غاړې نه شروع کیده او تقریباً دوه جریبه دیوالونو ایسارکړې وه. د باغچې په لرې گوټ کې د لوخود یوې کوډلې نه دوه خړ څادري راووتل. ماویل چې لارې محب گله، دا ټول احتیاطونه دې د کابل سیند یو ډول. یوه خړ څادري د ترخ نه خپله تمانچه راوښوده او بل ته یې ویل . پخپله همدا دی » د هغه بل په لاس کې یوه اوږده چاړه وه چې موږ یې پیشقبضه بولو او ځینې ورته سه ته وه وایی ، هغه یې زما په ډوډي سیخه کړه او په اشاره یې کوډلې ته ننه ایستلو.

هلته د تمانچې والا وویل ، « که ډاکټر محب الله یې نو زما د آمر نوم وښیه » ما ته غیر د توکل نه نور څه نه وو پاتې ، ومې ویل « تورن عبدالرحمن » نو دواړو و موسل او روغبړیې راسره وکړ. د تمانچې والا وویل ، « دا هزاره گي خو به فرانسوی نه وي ؟ » ما ویل « پخپله دی. » بیا یې پوښتنه وکړه ، « بس که خیر وی هغه روسی کاسیرد ، هغه بله پرچمی او د هغوی اندیوال به اوس زموږ د خلکو سره وي. » ماوویل ، « ډرایور او زموږ ناروغ ملگری په موټر کې پاتې دی. » هغوی وویل « خدای به هر څه اسان کړی. » د وچې ډوډۍ ست یې راته وکړ خو ما ویل موږ په مارډ نس خوړلې ده. موږ یې هماغلته پرېښودو او دوی ورک شول. د تیارې د خوریدو سره سیند هم راژوندی شوی و او یا به زما غوږ څک و ، خو اوس

يې په غوړمبهار شروع کړې وه. يا به د قطار د حرکت غږو چې خدا زده نن شپه به يې د جلال آباد د پاره څه بد زيري په نظر کې و. ډير وخت په توره کوډله کې ناست وو چې د پښنو ښکالو راغله او ورسره هماغه دوه مجاهدين راننوتل. او بې مقدمې يې د ځان سره په تياره باغچه کې روان کړو. بيا نو د باغچې نه پټيو ته شوو، ښايسته ډير ساعت مو په نريو پولو، خوړونو او لښتيو کې لاروهله. مجاهدين، لکه پيريان کله ورک کله پيدا، خو موږ وريسې وو او چې به رانه ورک شول، پخپله به موږ ته ولاړوو. په تيارې کې چاد چامخ نه ليده، بس تور سيوري وو چې په تور چاپيريال کې به کله پټ کله ښکاره شول. د مهتر لام او ميندره وړ په دوسرکه کې زموږ خلک راته ولاړوو. روسي ګاز موټر ته وختلو چې دواړو خوا وو ته يې اوږدې د لرګيو دوه دړې ګويا چوکۍ وې. چې کتل مې کوچانۍ او ښا ترينه څنګ په څنګ ناستې وې، دې بل لورې ته ډاکټر زړور په کمپله کې تاو غځيدلی و. زه يې پښنو ته کښيناستلم او الن ګيو د تاتيانا څنګ ته کښيناست. موټر د قرغه يې خواته روان شو. د موټر په غولي درې توپک والا کښيناستل چې دوه يې هماغه زموږ محافظان وو. پس له ميندره وړه دقرغه يې پول بيا قرغه يي او بيا نو چار باغ راغی. هلته يې موټر ودراوه، څوک راکوز شو او زما نوم يې واخيست. زه ورکوز شوم، که ګورم تورن عبدالرحمن دی. چسپه برګړندې يې راسره وکړه. ما وويل، «دوه نور هم راسره وو، هغه څه شول؟» تورن په خپل هميشه ګي عاجز ګنګې غږ وويل، «ستا ملګرو

ویل چې یو خادیست و. د هغه وظیفه همدلته ختمیږي، تاسو خپله لار کوئ. » ما وویل، « هغه بل ملګری، هغه ډرایور څه شو ؟ » تورن وویل، « چې زما مجاهدین د ستاسو د مریض پسې ورغلل، ډرایور ته یې ډیر انتظار وایست خو په آخر کې ستاسو مریض وویل، هغه پدر نالتی جاسوس دی او نور د یل نه دی په کار، خدازده چې چیرته ورک شو ؟ ».

ما پوښتنه وکړه چې: په دغه خادیست څه کوئ ؟ » هغه وویل، « زه نه پوهیږم، یو څه معلومات خو به ورسره وي، چې هغه ترې واخلو بیا به یې توري بورۍ ته ولیږو چې څه حکم پرې کوي. بهتره ده چې بیړه وکړو چې د ګمبیري ډاګ په مخ کې دی او باید په ملا آذان د مزار دري سپین جومات ته ورسیږو چې له سینده مو پاکستان ته واړوم ». زه هم بې غږ او غوږه بیرته سپور شوم او موټر د ګمبیري په لوی ډاګ ورشیوه شو. رڼا او برقونه نه وو، یوه نیشتو کې میاشت وه چې کله به له وریځو راښکاره او کله پټه شوه او تورن ګویا په دلیل موټر چلاوه خو داسې ګړندی چې ته به وایې رڼا ورځ ده. تاتیانا د شاترینې پورې نښتې وه او غږ یې نه خوت ما فکر کاوه چې دا اول ځل و چې شیان د دې په کنترول کې نه وو او یو ي داسې آینده ورته کومې خلاص نیولې و چې دې یوازې په کتابونو کې د هغې جاج اخیستی و. په تیاره کې د ډاکټر زرور ښنګ ته د چوکۍ په څنډه کښیناستم او په کرار کرار مې ورسره د زړه خواله شروع کړل. هغه هیڅ نه ویل، کله به یې نری زګیروی وکړ او کله به وسونګیده چې پوهیدم د هماغې پخوانۍ مستې خندا سیوری یې و. لاس مې دده په ړنګیو

ویښتانو تیر کړ او یو ګوروټ مې په ګوتو کې وختل. سړی ډیر زهیر وخوهیله خدای ته، اوس دو ښ او واې وخت نه و. د ګمبیري ډاګ په توره تیاره کې، هرې خوا ته د سور لنډیو او خدازده کومو نورو ځناورو سترګې رڼې ځلیدې او کله به یې د ساندو لړۍ روانه کړې وه چې له هرې خوا به نورو ورسره غبرګوله. دا اول ځل وچې نه پوهیدم چې د غم احساس وکړم، که د ښادۍ، که د ویرې او که د امید. د بانې چق په شان به کله د یوه او کله د بل پله درنده شوه او ماهم دا جرئت نه کاوه چې دا ندیښنې ملونې یوه تکی ته واړوم. همداسې ښه و، د ټولو احساساتو معجون.

ما په عمر کې دوه داسې سیندو نه لیدلي چې په حقه ورته خونړي وایي. یو په بدخشان کې د کوکچې سیند چې پیغلې کله د میندو او پلرونو د ناخوالو د لاسه ګواښ کوي، «خیدمه روی آو میکینم» او که بیا یې هم همداسې سړي ته ورکوله چې ددې دخوښې نه و، نو په رښتیا به یې ایسته ځان په کوکچې کې لاهو کړ او بیا به یې ایله مړی هغه ځای پیدا شو چې کوکچه به د توري په شان د مې ژواندي آمو، یا دریای پنج په ګیډه ورننوتله. داسې خو نړی سیند چې ښځې چې منګی ترې ډکوي او ل لکه د آس په شان لاس په شاور تیروی. او ورته زارۍ کوي، «کوکچه نرد شیر است» ما نا د زمریانو په شان غیرتي یې، یو منګی او به درنه په سوال غواړم او مه مې وژنه. بل د کونړ سیند دی چې حیراني ده چې د هغې په غاړه ودریږې او ورته ګورې نو سیند د ژۍ نه او چت بهیږي، لکه افسانوی ښامار ټول موړې موړې دی او حیراني دا

چې ولې په غاړه نه ورخيژي. د مزار درې نه بره د سپين جومات د کلي نه يوه لاره همدې سيند ته ورکوزه شوې ده. موټر هم ورځي. پورې غاړه د سرکانو منطقه ده.

يوولسم څپرکی

عبدالرحمن غوړونه څک کړل او ما هم لرې يو غررهار واوريد. ما ته يې ويل، «بيړه وکړئ، لکه چې څه ورانی پيښ شوی دی. بس کښتی ته خيژئ.» په همدې وخت کې يو دوړه په سړک را روانه وه او د هغې نه يو ډاټسن راپيدا شو، سيده په موږ راغی او د عبدالرحمن د وړاندې يې فلمي بريک وواهه. يو مجاهد ترې ټوپ کړ او په ټولو يې غږ کړ، «قوه را روانه ده، زموږ مرکزبې دړې وړې کړ او دې خوا را روانه ده، لکه چې چا خبر ورکړی.» عبدالرحمن ما ته کړل، «بس نو تاسو بيړه وکړئ، زه مخې ته ورځم، د پورې غرد نه به يې ورسره وډزوم چې تاسو ته د تيريدو موقع درشي.» بيا يې د ډاټسن مجاهد ته وويل، «مرکزيې په توپونو ويشتی دی که څنګه؟» هغه وويل، «هم په توپونو او هم يې بمباري کړې ده. موږ شل تنه زخميان شفاخانې ته بوتلل خو ډاکټر ملاريا هم لګيدلی دی خدازده چې څو مړه نور پراته دي.» عبدالرحمن وويل، «همدغه بيګانې قطار حمله وکړه؟» هغه وويل، «نه د جلال آباد فرقې.» عبدالرحمن خپلو مجاهدينو ته چې ټول شپږ تنه کيدل وويل، «درځئ ډاټسن کې کښينئ، زه چې دا ميلمانه په کښتی کې سپاره کړم درسره ځم.» په بيړه مو اول ډاکټر زرور ور وخيژاوه، بيا تاتيانا، شاترينه او بيا فرانسوی.

عبدالرحمن د خدای پامانۍ لاس راکړ. ما ته سودا ولویده، «ستاسو شفاخانه چیرې ده؟» هغه وویل، «د تورغره په یوې سمڅې کې، د مرکز نه یو څه لرې.» ما وویل، «ستاسو ډاکټر چې نه وي نو د مریضانو کار به څوک کوي؟» عبدالرحمن پس له یو څه ډیله وویل، «هغه ډاکټر نه دی، د ملاریا ستنې یې وهلې، اوس په ډاکټر ملاریا مشهور شوی، خو ښه و، غنیمت و. خدای راپیښه کړې ده، زه به یې کوم. ما ته خو دې یو څه راښودلی وو» ما ویل، «دارو درمل، پټۍ متۍ لرئ؟» ده وویل، «هر څه شته، د جراحۍ سامان هم شته او زه پکې تکړه یم. خدای پامان.» ما وویل، «ته یو څه تم شه چې زه خدای پاماني واخلم، زه هم درسره ځم.» عبدالرحمن په حیرانتیا راته وکتل. زه بیرۍ ته کوز شوم او حال مې تیر کړ. دوی ته مې هدایت ورکړ چې څنګه او په کومه لار لاړ شي او چیرته به څوک ورته منتظر وي. د ځان سره مې فکر کاوه، ژان ژوزې به خدازده د څو هیوادونو د جاسوسانو سره په سرکانو کې تیار ورته ناست وي. شاترینې ته مې وویل، «دوی به دې تر محمد ګټ پورې ورسوي. هلته دې خپل شین تاغی تیار درته ولاړ دی، زرور درسره واخله او د باجوړ په سالارزو کې د ډانډوکی د ملک خیر دین کره زما انتظار وباسئ.» چې له کنبتۍ کوزیدم، شا ترینې هم راسره ټوپ کړ، «چې ته نه ځې، زه هم نه ځم.» ما ویل، «زه یو ځلې ځم د تورن مریضان ګورم، تاسو به لا حرکت نه وي کړی چې زه به در ورسیږم.» خو هغه راپورې نښتې وه «ایله مې ټینګ کړی یې، نور دې نه پریږدم. ته یې

جراحي کوه، زه به يې زخمونه گنډم، يا يې ته گنډه، زه به پرې پټۍ ږدم، يا يې ټول ته کوه، زه به دې سيل کوم، خو جان جان، ما يوازې مه پرېږده! » زه حيران وم. عبدالرحمن راته کتل او ډاټسن چالان و. نو مې شاترينه ځانته کړه او په غوږ کې مې ورته وويل، « ته پخپله گورې چې څه حال دی. اوس نو ستا خوښه چې که بيا يې مې نو درسره ځم او که پرېږدې مې نو د تورن سره ځم او که د خدای رضا وه، سبا شپه په شين ټاغي کې سره وينو » عبدالرحمن راغبرگ کړ، « ډاکټر صاحب نجلۍ يوازې مه پريده، د مجاهدينو خو که اول وي که آخر انجام مرگ دی. زه د جنگي مريضانو په ډاکټرۍ د تا نه ښه يوهيږم. ورځه په مخه مو ښه. » او موټر يې روان کړ. ماشاترينې ته کتل او هغه لکه چې د عبدالرحمن په بيوزلۍ پوه شوه يا به يې فکر کړی وي چې که زه د دې سره لاړ شم بيا به نو د عمر تر آخره ځان ته شرمنده يم. نو راغله او په بې شرمۍ يې د ټولو په مخ کې په شونډو ښکل کړم او بې له خدای پامانۍ بيرې ته وختله. »

ما په منډه ځان د ډاټسن پسې ورساوه.

د ولسم څپرکی

چې په سمڅې ننوتلو مجاهدينو يو مړی بهر ته راښکه. موږ لار ورکړه. موږ هم ستړي وو او د سهاره مو څه په ډاټسن کې او بيا پياده او په کرايي موټرو کې، ځان ايله مازيگر د تورغر سمڅې ته رسولی و. په سمڅې کې دوه قوي لالټينونه لگيدلي وو او هره خوا زخميان پراته وو. د وينو آشنا تروش بوی کوټه په سر نيولې، دلته زگيروی، هلته کريغې او

الله. یو قسم ته گډوډي وه. زه په مریضانو وگرځیدم، یوازې هغه مې شمیرل چې وینې ترې بهیدې. تورن ته مې وویل، «ملګرو ته دې ووایه چې او به وویشوي.» یوه مجاهد وویل، «مور نرسان لرو، اوبه، هر څه تیار دي. د ځینو وینه مو د ټرلو په زور بنده کړې ده.» په رښتیا چې په دې سمڅې او دې حالت کې بده شفاخانه نه وه. اول مې هغو ویشتلو ته چې د درد نه ډیر بیتابه وو، مورفین پیچکاري کړل، چې یو څه غوغا کمه شي. تورن ته مې په نوبت د زخمونو د مینځلو وظیفه ورکړه. بیا نو پرې لګیا شوم. اول مې د هډوکو ټوټې ترې راوا یستې. په پښو او لاسونو کې دا کار اسان و خو ځینې د سر په کودي لګیدلي وو. هغه مې همداسې پرینښودل او د اسانونه مې شروع وکړه. بیا مې د هډوکو تیره او مات شوي سرونه غوڅ کړل، که بیا به هم دومره لنډ او نه به کو شیریدل داسې مې وتړل چې یو بل ته نژدې وي خو سره ونه لګیږي. د لرګو قالب مې ورواچاوه او بل مریض ته لاړم. زموږ د جراحۍ د ډاکټر نصیحت چې هغه وخت موږ پورې، خندل او س را ته معقول ښکاره شو چې په داسې حالاتو کې که څوک ستاسو په قضاوت د مرګ په درشل ولاړو، نو د هغه نه تیر شئ، هغه راټینګ کړئ چې د ژوند تمه یې شته. یو داسې مریض د مجاهدینو ډاکټر ملاریا و. دی په اصل کې د ملاریا دواپاش و چې بیا په خلکو کې د ملاریا او کله هم د ډاکټر په نامه مشهور شو. دده نیمايي مخ د کوپړۍ سره تو ول شوی و او کرار پروت و، ما ته یې کتل. ما ورته وموسل خو ترې تیر شوم. چې بل وار مې پرې ګذر وشو، سترګې یې پټې

وې او چاپې زنې تړلې. ورمېږ د سر د کوپړۍ نه هم مهم او سخت دی. د
هغې په مېنځ کې داسې ماغزه دي چې د لاس ور وړل د برق د لوښ مزي
سره لوبې دي. تورن ته مې ویل چې داسې یې مضبوط پانسمان کړي،
لکه چا چې په او سپنیز قالب کې اچولي وي. د سر د کو پړۍ پارچې
بیرته پخپل ځای نه ورځي. دلته لوی خطر دادی چې گولۍ د ماغزو په
حساس ځای ورخښه شوې وي چې که مریض جوړ هم شي فلج شي. د
هغې ایستل ضرور دي خو اسان نه دي که پنس د ماغزو یوه ریښکۍ، یوه
گونځه وشلوي څه چې حتی بېځایه کړي د مرگ ویره شته. مگر د یوه
اجنبي شي، لکه سرب یا وینبتانو موجودیت ماغزو ته د منلو وړ نه دی او
حتی د گولۍ وزن هم د ماغزو توازن خرابوي. څه مې چې کولی شول هغه
مې وکړل. د یوه مجاهد گولۍ مې په توکل راوایسته. خو د یوه بل په
ماتې کوپړۍ مې پټۍ وتړله. د ماتو پښو او لاسونو که څه هم درد زیات
وي خو دفع الوخت چاره یې اسانه ده. تورن ډېر تکړه و. بس د هغو
بکسونو نه یې لرگي پخوا تر پخوا جوړ کړي وو چې پسکې دوی ته وسله
راتله. زخم په یې پاک پریوه. لرگي به یې په مات ځای داسې ورپورې
کړل چې زیاتي به نه سره ښوریدل، مضبوط پانسمان به یې ورکړ. چا به
چې ډېره وینه ضایع کړې وه هغه ته به یې سیروم ولگاوه، انتی بایوتیک
ستنه به یې وروللگوله. د یوه ویشتلي د لینگۍ وینه نه دریده. ده یې
وروڼ سخت وتاړه چې وینه ودریده. ما ورته ویل چې پام چې یو ساعت
پس یې بیرته خلاصه کړې او که نه کوز لینگۍ چې وینه ورونه رسیږي

مري. هغه راته و موسل، «بس ساعت ته گوره.» چې ساعت ته مې کتل، د شپې يو د بجه وه. ورو ورو يو څه نظم انتظام پيدا کيده. چيغې هم کمې شوې وې. تورن، زخمونه وللل، تړل او مجاهدينو ته يې چې څه وتل څه رانه تل، هدايتونه ورکول. بيا نو واړه سفري کټونه يو يو راننه ووت او د يو مريض سره بير ته ووت. آخري مريض يې چې ايسته نو زما ياد شو او د هغه ورون مې خوشې کړ، وينه د ريدلې ښکاريده. تورن مجاهدينو ته هدايتونه ور کړل. موږ دواړه ستومانه او بې خوبه وو، د يوه لوی آودان شيردان مو راخوشې کړ او لاسونه مو يو ځای پريولل. تورن ما ته کړه، «که په لار کې سپې نه وي نو نشالا چې ټول په جاله کې زموږ لويې شفاخانې ته رسيږي. زما په خيال بهتره دا ده چې ته هم لاړ شې، ته شکر جړ يې، په بله لنډه لار به دې د سيند نه تير کړو.» ما څه نه او نو وکړه خو دده وويل، «موږ ته خو راپيښه ده. نن چرباننگ په دو سره که باندې عمليات لرو چې دا نوې قوه يو څه ترووره کړو. زموږ به څه عمليات وي، يو ډوزدلته، يو بم هلته، بس د خرپ نه مو ترپ ډېر دی، مقصد چې دښمن پوه شي چې موږ شته يو. دوی چې يو ډز واوري نو هيڅ بې هيڅه يې وانې وتښتي. بس ته ځه، زه دلته پلان خو ورته نشم ويلی، هسې يو څه کرواړې کوم. يو مجاهد به د رسره حاضر باش وي، بيغمه ځه.» دواړه د سمڅې نه بهر راووتلو. زما حاضر باش ملا تړلی، د کلاشنيکوف سره ولاړ و. څه گرنډو نه يې هم له ملا ځنگيدل او د دغو نانځکو سره ځانته ډير په ځان غره ښکاريده. سپوږمۍ يو څه غتيه شوې وه چې نه پوهيدم ښه

زیری و که بد. تورن عبدالرحمن لاس راکړ، څه ویل یې غو ښتل خو ما په

شو نډو لاس کیښود او د مجاهد پسې روان شوم او دواړه د سپوږمۍ رڼا

ته د تور غرهٔ په پرښود درونتې خواته څه رار غښتلو څه رابنوییدلو. د

سرهٔ رود نه بره خوا د سلطان پور د کلو په سر تیاره وه. هغه وختونه رایاد

شول چې په ژمي به پسلونه تپول شوی وو او د گوړې د گانیو نه به د کلو

د پاسه لوګي په هوا کې، لکه ماران پرله اوښتل. د خلکو ګڼه ګونه به د

لالتینونو سره له لیرې ښکاریده چې ودو نو ته به روان وو. هلته به چا په

تبغر، چا په پوله او ځینو ماشومانو به پاس په ونې تکیه وهلې وه، د

حضرت باز یاسپین بادام سندرو ته به غوږ غوږ وو. د افضل شیر زاد

دافرد رایاد شو چې: «خدایه څو مره تیاره ښکاري، د وطن کلي

ښارونه». لرو بر حتی د سپود غپا غږ هم نه و. په ټپنګ، لالاکلا، او

ددرونتې نه کوز د پوهنتون څنګ څنګ ته د کامې سیند ته ورکوز شوو.

هلته مو دمه وکړه او بیا مخ په کونړ روان شوو. د کوم ځای نه یو ډاټسن،

راپیدا شو، لکه چې تورن عبدالرحمن زموږ سر شته نیولې وه. د سیند نه

پورې غاړه، د کونړ د سرکانو نه ناوه پاس او د چمر کنډونو له لارې

محمد ګټ ته ورکوز شوم او بیا په کرایی واګون کې د باجوړ (ښار) او

ماښام مهال د ملک خیر دین کور ته ورسیدم. خو د شین ټاغي درک نه

و. زړه مې درز وکړ. پخپله ملک صاحب کوم واده ته تللی و خو زوی یې

راته وویل، «ستاګاډی، د پنځه شپږو داخلي او خارجي سپرلیو سره نن

غرمه سوات ته روان شو. ویل یې، « وشو » ته ځو. » زما چرت خراب

شو چې په دې تیر آخر هر څه ګډوډ شول. پلان خو دا و چې شاترینه او شین تهاغی به وي او بس، خو دا نورې بلاوې څنګه دلته ورسره راغلې او بیا څنګه بې زما د سلانه وشو ته روان شول. خدازده څه نور چلونه دي. په همدې سودا کې وم چې پخپله ملک خیر دین په یوه جیپ کې چې مشر زوی یې ډرایوري کوله د واده نه راستون شو. تر غاړې وتو. په خپل کشر زوی په غوسه شو چې ولې دې میلمه بهر درولی دی خو ما وویل، «ملک صاحب، زه پاتې کیدونی نه یم، ځم کوز که کوم موټر مې په سرای کې پیدا کړ، نو روان یم وشو ته.» ملک خیر دین وویل، «راځه دوډی وخورو خدای به هر څه اسانه کړي.»

د یارلسم څپرکی

د سوات دره د نورو نه یو دا فرق لري چې هر څومره چې بره خوا ځې دره پراخیږي، په آخر سر کې د وشو په نامه هواره ورشو ده چې زیاتې نو سوات ختم بویه. هلته کوم روغ لیوني په دې ځمه یو هوټل هم جوړ کړی چې ګوندې ملیونر شي. مګر هر سیلانی چې ورغلی دی، په توبو توبه ګارد ترې راستون شوی. یو دلیل یې ساړه دي چې په اوړي او ژمي د قوي باد سره بیدو په همدې هوټل کې تر غاړې وځی. په توره شپه د ملک خیر دین په جیپ کې د سوات په درې ورسیده شوم. سهار مهال وشو ته وروختم. د هوټل مخې ته مې جیپ ودراوه خو د شین تهاغي درک نه و. په هوټل کې هم تیاره وه. کوز شوم. د شانه مې د توخي غږ واورید. څوک د لالټین سره راغی او په جګ آشنا غږ یې وویل، «ډاکټر صیب

دې په خير راشي! » چې کتل مې، هماغه زوړ سواتی آشنا و چې ښځې يې په شين تاغي کې بچې زيږولی و. غيږ يې رانه تاوه کړه. ما ورنه د شين تاغي پوښتنه وکړه. ده په خندا وويل، « کوم شين تاغی ښيې، خپل موټر او که زما زوی. » زه خبر نه وم چې دده پخپل زوی هم د شين تاغي نوم ايښی و. « زما زوی خو شکر اوس د دروغجن خبره ژبې دی او پاتې شو ستا شين تاغی، هغې ستا خارجی دوستان پيښور ته بوتلل او سبا ته بېرته راځي. » ما چې خوله پوښتنې ته خلاصوله هغه وويل، « غم مه کوه، ستا مال امانت دی، راځه. » شاترينه د بل لالټين سرد د هوټل د دالان په برسر کې، په يوه دروازه کې ولاړه وه.

څوارلسم څپرکی

زما د سرگردانۍ ورځې وې. ملک خير دين د خپل زوی سره په لارۍ کې راغی، لارۍ د وريژو، غوړو، وچوسابو او لاندي شوو وچو غوښو ډکه وه. چې هغوی رخصت شول نو بله جو په زما د سواتی آشنا د سوغاتونو نوبت شو. ده لادوختنه وريژې، غوړي، د سويې گيس بېلرونه، تودې جامې او کمپلې پټوان د هوټل په يوه خونه کې ځای په ځای کړي وو، ما ته يې راوښودل. يو ټوپک او يوه گردنۍ يې هم ورسره ايښې وه. ما ويل، « په دې دومره سامان څه کوو ؟ » خو هغه وخندل، « د اوريدو د قراره ستاسو ټول ژمی همدا کور دی، نو وايي چې که دښمن دې گيدړ وي تابيا ورته د زمري نيسه. » ما ورسره د خدای پامانۍ تابيا نيوله، خو سړی موسک کېده. چې ما وپوښتنه نو ويې ويل،

«ستا نجل راته د نکاح ویل. زه خو ملا هم نه یم خو د هیڅ نه بیا هم ښه یم.» ایله مې پام شو چې دا غوښتنه باید ما پخپله کړې وای. نو دواړه زموږ کوټې ته لاړو. د کوټې په مینځ کې د یو میزد پاسه په یوه گل گلي دسمال باندې پریمانه پتاسې دلې وې. د قرآن شریف یوه نسخه هم ورسره ایښې وه. سواتی آشنا راته د اودس وفرمایل، د لالټین سره بهر سیند ته کوز شوم. د سیند د غاړې اوبه کنګل وې. په شواخون مې اودس تازه کړ او بیرته راغلم. سواتي آشنا لګیاو قرآن یې لوسته. ما ته قبله معلومه نه وه د هغه نه مې پوښتنه وکړه او بیا مې دوه رکعته د شکرانې نفل وکړل. چې سلام مې وګرځاوه، شاترینه چې تر دې دمه لا درکه وه د بلې خونې نه راغله. د سر نه تر پښو پورې په پښتنی جامه کې پټه. شین بخمل کمیس، سور پرتوګ، سترګې په رنجو تورې، ټیک په ټنډه، د وریښمو تور ټکری چې څنډې یې په رنګینو ځوندیو جړ او شوې وې، د پایزیب او د ګونګروګانو لاندې ټوله شرنګیده. ناڅاپه یوه بدل چې په ورکتوب کې مې اوریدلې وه راته ووته: جلاتي چې په کجلو سترګو تورې کړې * سرې لمبې یې د مومند په زړګی پورې کړې. سواتی آشنا کټ کټ وخندل او د شاترینې د مخ په سپین کې د شرمه وینه وځغلیده. زه پوهیدم چې دا جامې او ګانه ټول د سواتي کار و. سواتي آشنا هغه خپل یوه اړخ او زه بل ته کښینولو. بیا یې نو وویل، «زه د ملا په الابلا نه پوهیږم. ته ډاکټر محب الله دا بی بی شاترینه په اسلامی نکاح منې؟» ما ویل، «هو» بیا یې د هغې نه پوښتنه وکړه. هغې وویل، «د کاپر نه مې

بد ايسي خو ستا د پاره به يې ومنم. » سواتي وخندل او بيا يې د ياده الحمد او قل هوالله ويله او دعايې وکړه «الله مومسخد پوره کړه او خداى دې تاسو ته هم نرکولنگى شين تاغى درپيروز کړي. » بيا نو هغه د هوټل بلې خونې ته لاړ. زه پاتې شوم او شهي.

په سبا يې مازيگر مهال شين تاغى راورسيد. چې وروختلم نو بيدو هماغه موټر وچې ما د جرمنى نه راوستى و. د منانې په وينا، ژان ژوزې زما د کابل د سفر په وخت کې خپله دا ټول شيان ډيزاين کړي وو. د منانى نه مې د نورو پوښتنه وکړه. هغه وويل، «نور نه پوهيږم خو هغه مريض، لکه چې د هغې کچنى روسى سره څه تار لري. » ماويل چيرته دي؟ دد وويل، «نور پرې پوه نه يم خو ددې ځاى نه ان تر پيښوره يې سر د روسى په غېږ کې و، او ميده ميده سره لگيا وو. » شاترينې په مرموزې موسکا راته کتل. او په بې پروايى يې وويل، «د هغوى واده به په فرانسه کې کيږي. » زه د قسمت دې لوبې ته اريان پاتې شوم. ماسره غير له موسکا بل ځواب پاتې نه و خو منانې د ځواب له غمه خلاص کړم. لويه پرپړه او بهانې يې شروع کړې چې راسره پاتې شي. ليوان، واوره او نورې بلاوې يې يادولې چې خپل پاتې کيدل ضروري وښيي. ماورته ويل، «او دلمنانه، سبز ژمى د دريم گړي د پاره ځاى نشته »او د سواتى آشنا سره مې بيرته واستاوه. وروستى خبره يې داوه، «ښه پېرى يې خو ارمان چې ليونى نه واى. »

پنځلسم څپرکی

دوشو ظالمه یخنی شروع وه. واوره خو پخوا هم په مځکه پرته وه خو اوس یې د هغه نری سر ک پل هم پټ او وچې هوټل ته راختلی و. هوټلي خو په سهار خدای پامانی اخیستې وه او چپ له موږ دواړو بنی بشر پاتې نه و. زموږ د خونې په دیوال کې د اور نغری و او ترځنګ مو بله خونه د ځیرې د مات شوو لرګو ډکه وه. د کوټې نه بهر چې څه لوړې ژورې وې، هغه اوس ټولې سپینې وې. یوازې دوه غرونه چې راتلل یو د هغه ساړه باد و چې ماښام به شروع شو او تر تیر ماسختن پورې به یې دره په سر اخیستې وه. د هوټل د دالان لویه دروازه او د ځینو کوټو کړکۍ یې ګړبولې. بل د نیمې شپې نه تر خړ سهاره د لیوانو نول و چې کله به زموږ د کړکۍ لاندې ودریدل، خولې به یې آسمان ته ونیولې او د لرې او نژدې نه به یې نورو غبر ګون کاوه. شاترینې ویل، «ایله په ایله چې زموږ د شاتو میاشت شروع شوه.» ما ویل، میاشت نه ده میاشتې دي، تر څو دا واورې ویلې نه وي یاریکی، خدایکی. اوله شپه مو د سالنګ په یاد په شین ټاغي کې تیره کړه.

PROPERTY OF ACKU 7894

PROPERTY OF ARIC Established 1980

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library